

Geëxcerpeerd is: *Die Rose* van Heinric, hs. C [Comburg] in de editie van H.T. Hendriks, ongepubliceerd (1996) met varianten uit de hss. A/B [Amsterdam/Brussel]

[hs. C is qua regeltelling gelijk aan de editie in *Het Comburgse handschrift Band I* / diplomatische editie verzorgd door Herman Brinkman en Janny Schenkel. Hilversum : Verloren, 1997.]

N.B. als hss. A/B zelfstandig is opgenomen dan is in hs. C geen equivalent op die plek; [var.] onder e) enz. is de 'betere' variant in hs. A of B

N.B. de vertaling van de allegorieën is op basis van de vertaling van Ernst van Altena uit het Oudfrans

Siglen: *Rose C* en *Rose A/B*

Abélard, Pierre zie **Piers Abeliaert**

Adeldom zie **Edelheit**

Adelheid zie **Duecht**

Adonis zie **Anthonis**

Aelmaengen h) or. Alemaigne – Almanië in het zuiden van Duitsland, ook gebruikt voor heel Duitsland c.q. het Duitse Rijk; i) **Aelmaengen** – vorstendom “prinche van A.” – bondgenoot van Coenradine; *Rose C*: r. 6231.

[REMLT: **Almaenge**]

{REMLT} i) **Aelmaengen** – vorstendom: “princen van Aelmaengen / Alemaengen” – bondgenoot van Coenradine <*Rose B*: Almaengie; *Rose V*: Alemaengen> *Rose C*: r. 6231; *Rose V*: r. 6285;

Aeneas zie **Eneas**

Aermoede a) or. Povreté – Armoede, allegorie; e) **Aermoede** – vrouw; f) moeder van Diefte; g) is nauwelijks gekleed, bijna naakt – verblijft in de Vergier – stuurt de minnaars weg bij de burcht van Jalousie wanneer hun geld opgemaakt is, zoals ook Amijs/Vrient is gebeurd <Aermoeden, Armoede> *Rose C*: r. 7356, 7376, 7383, 7391, 7405, 7416, 7428, 7435, 7442, 7472, 7566, 8862, 8865, 8885, 9329, 9351, 9409, 9411, 9417, 9425, 9437.

[REMLT: **Armoede (1)**]

{REMLT} e) **Aermoede** – vrouw; f) moeder van Diefte; g) heeft amper kleren aan haar lijf – verblijft in de Vergier – stuurt de minnaars weg van de burcht van Jalousie / Jalosie als hun geld op is, zoals ook Amijs / Vrient overkwam <Aermoeden, Armoede; *Rose B*: Ermoede, Ermoeden; *Rose V*: Aermoede, Aermoeden, Ermoede, Ermoeden, Ermode> *Rose C*: r. 7356, 7376, 7383, 7391, 7405, 7416, 7428, 7435, 7442, 7472, 7566, 8862, 8865, 8885, 9329, 9351, 9409, 9411, 9417, 9425, 9437; *Rose V*: 7446, 7466, 7483, 7510, 7514, 7528, 7542, 7572, 7668, 8978, 8982, 9001, 9498, 9521, 9579, 9581, 9587, 9595, 9607;

Aermoede j) or. Povreté – Armoede, allegorie – als ongewenst buiten de Vergier geplaatst; k) **Aermoede** – beeld op de muur van de Vergier – in lompen gekleed, door iedereen gemedend, heeft zelden te eten of te drinken; *Rose C*: r. 424.

[REMLT: A ; [**Armoede**] 2 maken nl. beeld]

{REMLT} j) or. Povreté – vermoedelijk op te vatten als een beschilderd reliëf,¹ voorstellend Armoede (zie **Armoede 1**) – als ongewenst buiten de Vergier geplaatst; k) **Aermoede** – beeld op de buitenzijde van de muur rond de Vergier van een vrouw: in lompen gekleed, door iedereen gemedend, heeft zelden te eten of te drinken <*Rose B*: Armoede; *Rose V*: Aermoede> *Rose C*: r. 424; *Rose V*: r. 424.

Aert a) or. art – Wetenschap event. Kunst, allegorie; e) **Aert**; g) inspireerde Dedalus bij het maken van de vleugels – zorgt voor praktische kennis; *Rose C*: r. 4997, 11642, 12304.

[REMLT: A] =Art

{REMLT} a) or. Art, d.i. Kunst / Vaardigheid / Wetenschap, allegorie²; e) **Aert**; g) inspireerde Dedalus tot het maken van vleugels; *Rose C*: r. 4997, 11642, 12304; e) **Art**; g) verder als boven <Aer, *Rose B*: Aert> *Rose V*: r. 5045, 12486.

Aert van Minnen l) or. l'art d'Amors – genre-aanduiding, verwijzend naar de *Ars Amatoria* van Publius Ovidius Naso (43 v.C.-18 n.C), geschreven ca. 5 v.C. [?] – zeer populair gedurende de Middeleeuwen – zie ook **Oviden** en **Spiegel der Minnen**; m) **Aert van Minnen** – liefdesleer; *Rose C*: r. 35, [1999], 11797.

[REMLT: A ; en verwijzing in M] =Art van Minnen

http://en.wikipedia.org/wiki/Ars_Amatoria

voor Ovidius: <http://en.wikipedia.org/wiki/Ovid>

¹<http://en.wikipedia.org/wiki/Relief>

²<http://de.wikipedia.org/wiki/Allegorie>

{REMLT} l) or. l'Art d'Amors – hier gebruikt als genre-aanduiding, verwijzend naar het boek *Ars Amatoria*³ van Publius Ovidius Naso⁴ (43 v.C.-18 n.C), geschreven ca. 5 v.C. [?] – gedurende de Middeleeuwen een tekst met groot gezag omdat hij verkeerd begrepen werd: letterlijk in plaats van ironisch – zie ook **Oviden** en **Spiegel der Minnen**; m) **Aert van Minnen** – liefdesleer; *Rose C*: r. 35, [1999], 11797; m) **Art van Minnen** – liefdesleer; *Rose V*: r. 35, 2009, 11975.

Afgunst zie **Jalousie**

Afgunst zie **Nidicheit**

Agyon h) or. Anjou – bedoeld wordt Anjou in Frankrijk; i) **Agyou** – met Provincen een graafschap van Karel [van Anjou] <*Rose A/B*: Angou> *Rose C*: r. 6225.

[REMLT: **Anjou**]

{REMLT} i) **Agyon** – graafschap van Karel van Agyon; *Rose C*: r. 6225; i) **Angou** – graafschap van Karle van Angou; *Rose V*: r. 6279;

Alexander a) or. Alixandre – Alexander III de Grote (356-323 v.C.); b) zoon van Philippus II van Macedonië en Olympias; c) koning van Macedonië (336-323 v.C.); d) veroverde heel Griekenland, Klein-Azië, het Midden-Oosten en delen van Afrika en Azië (tot in India) – één van de Negen Besten; e) **Alexander**; f) verwant van Miltheit; g) exemplarisch vrijgevig <Alexanders> *Rose C*: r. 1062, 11527.

[REMLT: **Alexander die Grote**]

{REMLT} e) [**Alexander**]; f) verwant van Miltheit; g) exemplarisch vrijgevig <Alexanders> *Rose C*: r. 1062, 11527; *Rose V*: r. 1066, 11703;

Alexandrine n) or. Sarazinesche – Alexandrijns, van/uit Alexandrië in Egypte; o) **Alexandrine** – stofsoort <Alexandrijn> *Rose C*: r. 712, 1105.

[REMLT: [**Alexandrijn**]]

{REMLT} o) **Alexandrijn** – stofsoort <Alexandrine> *Rose C*: r. 712, 1105; *Rose V*: r. 714, 1109.

Almagest zie **Almaiesten**

³http://en.wikipedia.org/wiki/Ars_Amatoria

⁴<http://en.wikipedia.org/wiki/Ovid>

Almaiesten l) or. Almageste – de *Almagest*, de Arabische titel van een werk over sterrenkunde van Claudius Ptolomaeus (2e eeuw n.C.), Grieks sterrenkundige, geograaf en wiskundige ; m) **Almaiesten** – werk van Prolenise; *Rose C*: r. 6505.
[REMLT: A]

<http://en.wikipedia.org/wiki/Almagest>

en bij Ptolemaeus: <http://en.wikipedia.org/wiki/Ptolemy>

{REMLT} l) or. Almageste – *Almagest* ⁵ is de (Latijnse spelling van de) Arabische titel van een oorspronkelijk Grieks werk over sterrenkunde, geschreven door Claudius Ptolomaeus ⁶ (2e eeuw n.C.), woonachtig in Egypte; m) **Almaiesten** – werk van Prolenise; *Rose C*: r. 6505; m) **Almageste** – werk van Tolomeus <*Rose B*: Almageste> *Rose V*: r. 6565.

Almanië zie **Aelmaengen**

Amijs a) or. Amis – Vriend, allegorie; e) **Amijs** alias **Vrient** – jongeling; g) biedt de Minnaar troost door naar diens belevenissen te luisteren en goede raad in de liefde te geven – raadt aan zowel de bewakers als de geliefde met ‘mooie’ woorden en ‘goedkope’ geschenken te paaien – zelf door Aermoede bij de burcht van Jalousie weggestuurd; *Rose C*: r. 3157, 3177, 3203, 3268, 3281, 7231, 7291, 7307, 9230.

[REMLT: **Amijs 2** maken]

{REMLT} a) or. Amis, d.i. Vriend, allegorie ⁷; e) **Amijs** alias **Vrient** – jongeling; g) biedt de Minnaar troost door naar diens belevenissen te luisteren en goede raad in de liefde te geven – raadt aan zowel de bewakers als de geliefde met ‘mooie’ woorden en ‘goedkope’ geschenken te paaien – zelf door Aermoede / Armoede bij de burcht van Jalousie / Jalousie weggestuurd; *Rose C*: r. 3157, 3177, 3203, 3268, 3281, 7231, 7291, 7307, 9230; *Rose V*: r. 3197, 3217, 3243, 3308, 3321, 7391, 9402.

Angst zie **Sorghe**

Angst zie **Verstekinghe**

⁵<http://en.wikipedia.org/wiki/Almagest>

⁶<http://en.wikipedia.org/wiki/Ptolemy>

⁷<http://de.wikipedia.org/wiki/Allegorie>

Anjou zie **Agyon**

Anthonis a) or. Adonys – Adonis; b) zoon van Theias en zijn dochter Myrrha; d) geboren uit incest als straf van Aphrodite/Venus – exemplarisch knappe jongeman; e) **Anthonis** – jongeman; f) geliefde (“amijs”) van Venus; g) leert van Venus over de jacht, maar is te overmoedig, gedood door een everzwijn <Anthonijs, Anthonise> *Rose C*: r. 13352, 13398, 13401, 13410.

[REMLT: **Adonius 1**]

{REMLT} e) **Anthonis** – jongeman; f) geliefde (“amijs”) van Venus; g) leert van Venus over de jacht, maar is te overmoedig en wordt gedood door een everzwijn <Anthonijs, Anthonise> *Rose C*: r. 13352, 13398, 13401, 13410; e) **Adonys** – jongeman; f) geliefde (“amijs”) van Venus; g) verder als boven <Adonijs, Adonyse> *Rose V*: r. 13536, 13582, 13585, 13596.

Antichrist zie **Antkerst**

Antkerst a) or. Antecrit – de Antichrist, leider van het verzet tegen Jezus Christus; d) m.n. van diegenen die de menswording van God ontkennen [bijbel]; e) **Antkerst**; *Rose C*: r. 10801.

[REMLT: **Antkerst**]

{REMLT} e) **Antkersts**; *Rose C*: r. 10801; e) **Ankerts**; g) Valsch Gelaet noemt zich Ankerts bode <*Rose B*: Antkerts> *Rose V*: r. 10975.

Anxt zorghe ende zeere vervaren j) or. Soupeçon d'amboufissemant – Vrees voor de hoogmoed; k) **Anxt zorghe ende zeere vervaren** [var. anxt sorghe ende sere verweren] - zwaard van Vreese/Zorghe; *Rose C*: r. 13243.

[REMLT: A ; en verwijzingen in Z/S en V ?]

{REMLT} j) or. Soupeçon d'amboufissemant, lett. verdenking van hoogmoed;

k) **Anxt zorghe ende zeere vervaren** – zwaard van Vreese; *Rose C*: r. 13243;

k) **Anx sorghe ende sere verweren** – zwaard van Vreese; *Rose V*: r. 13427.

Apius a) or. Appius – Appius Claudius (midden 5e eeuw v.C.), Romeins patriciër; d) over wie wordt verteld in Livius' *Ab urbe condita* (boek III, caput 44 e.v.); e) **Apius** – corrupt (“valsch”) rechter; g) begeert Virgine, laat zijn knecht Claudius een rechtzaak beginnen tegen haar vader Virgilius, bevoordeelt ten onrechte Claudius, door het volk gevangengenomen om zijn uitspraak, pleegt zelfmoord in de gevangenis – zoals verteld door Tytus Liveus <Apiuse> *Rose C*: r. 5318, 5324, 5328, 5330, 5341, 5353, 5377.

[REMLT: A]

[http://fr.wikipedia.org/wiki/Appius_Claudius_Sabinus_\(consul_en_-451\)](http://fr.wikipedia.org/wiki/Appius_Claudius_Sabinus_(consul_en_-451))

[zie ook REMLT: **Verghine** ; zie: <http://en.wikipedia.org/wiki/Verginia>]

voor Livius: <http://en.wikipedia.org/wiki/Livy>

en: [http://en.wikipedia.org/wiki/Ab_Urbe_Condita_\(book\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Ab_Urbe_Condita_(book))

en: <http://www.thelatinlibrary.com/livy/liv.3.shtml>

{REMLT} a) or. Appius – Appius Claudius Crassus ⁸ (midden 5e eeuw v.C.), Romeins patriciër; d) over wie wordt verteld in Livius' *Ab urbe condita* ⁹ (boek III, caput 44 e.v.); e) **Apius** – corrupt rechter; g) begeert de maagd Virgine, dochter van de rechtschape Virgilius, maar zij wijst hem af – Apius laat Virgine nu opeisen als ware zij een slavin van zijn 'seriant' Claudius en misbruikt zijn macht om die eis in te willigen – als dit uitkomt, pleegt Apius zelfmoord in de gevangenis – zoals verteld door Tytus Liveus <Apiuse> *Rose C*: r. 5318, 5324, 5328, 5330, 5341, 5353, 5377; e) **Apius** – corrupte rechter; g) begeert de maagd Virgine, dochter van de rechtschape Virginius, maar zij wijst hem af – verder als boven – zoals verteld door Titus Livius <Apiuse, Apiusen, Apyuse; *Rose B*: Apyus> *Rose V*: r. 5372, 5378, 5382, 5384, 5395, 5407, 5431.

[Apocalipse] l) or. Apocalipse – de *Apocalyps* of *Openbaringen van Johannes*, het laatste bijbelboek (ca. 95 n.C.) – beschrijving in geheimzinnige beelden van de eindtijd; m) **[Apocalipse]** <Apocalipsen> *Rose C*: r. 11024.

[REMLT: A] =[Apocalips]

<http://nl.wikipedia.org/wiki/Apocalyps>

of Eng.: <http://en.wikipedia.org/wiki/Apocalypse>

{REMLT} l) or. Apocalipse – de *Apocalyps[is]* ¹⁰ of *Openbaringen van Johannes*, het laatste Bijbelboek in het *Nieuwe Testament*, bevattend een profetische beschrijving van het einde van de wereld; m) **[Apocalips]** – Bedect Wesen wordt wegens haar “ypocrisien” vergeleken met het lijkleke paard uit de *Apocalips* <Apocalipsen> *Rose C*: r. 11024; m) **Pocalisen** – verder als boven; *Rose V*: r. 11194.

Apolijn a) or. Apolin – Apollo, Griekse god van o.a. wijsheid – zie ook **Phebus**; e) **Apolijn** – god; *Rose C*: r. 5584.

⁸http://en.wikipedia.org/wiki/Appius_Claudius_Crassus

⁹http://en.wikipedia.org/wiki/Ab_Urbe_Condita_%28book%29

¹⁰http://en.wikipedia.org/wiki/Apocalypse_of_John

[REMLT: **Apollo**]

{REMLT} e) **Apolijn** – Solijn schrijft dat Apolijn gezegd heeft, dat Socrates de wijste man ter wereld was <Rose V: Apelijn [de spelling ‘Apelijn’ in de editie-Verwijs 1868 is ofwel een grap of een onopgemerkte zetfout]> Rose C: r. 5584; Rose V: r. 5634;

Apollo zie **Apolijn**

Appius Claudius zie **Apius**

Arabie h) or. Arabe – Arabië, het Arabisch schiereiland; i) **Arabie** – vermaard om zijn goud; Rose C: r. 8821.

[REMLT: **Arabia**]

{REMLT} i) **Arabie** (or. Arrabe) – vermaard om zijn goud; Rose C: r. 8821;

Ares zie Mars

Aristotiles l) or. Aristote – Aristoteles (384-322 v.C.), Grieks filosoof – leerling van Plato – opvoeder van Alexander de Grote – zeer invloedrijk in het Westen; m) **Aristotiles** – auctoritas; Rose C: r. 8353.

[REMLT: **Aristotiles**]

{REMLT} m) **Aristotiles** (or. Aristote) – Boetius en ook Aristotiles zeggen dat een lynx door alles heen ziet [d.w.z. door de schil de kern]; Rose C: r. 8353.

Armoede zie **Aermoede 1**

Armoede zie **Aermoede 2**

[Arnoud, sente] a) Fra. saint Hernoul – de heilige Arnoud (ca. 1040-1087); c) bisschop van Soissons (1080-1087); d) beschermer van bedrogen echtgenoten volgens diverse middeleeuwse teksten – patroon van de bierbrouwers – feestdag 8 juli; e) **[sente Arnoud]**; g) “in sente Arnouds broederscape [sijn]” (doelend op een bedrogen echtgenoot) <Arnouds> Rose C: r. 8513.

[REMLT: A]

http://en.wikipedia.org/wiki/Arnold_of_Soissons

{REMLT} a) Fra. saint Hernoul – de heilige Arnoul ¹¹ (ca. 1040-1087); c) bisschop van Soissons (1080-1087); d) patroon van de bierbrouwers – feestdag 8 juli; e) [**sente Arnoud**]; g) patroonheilige van bedrogen echtgenoten: “in sinte Arnouds / Arnouts broederscape [sijn]” <Arnouds; *Rose V*: Arnouts> *Rose C*: r. 8513; *Rose V*: r. 8625.

Arnoul zie **Arnoud, sente**

Artur zie **Artus van Bartaengen**

Artus van Bartaengen a) or. Artu de Bretagne – koning Artur (6e eeuw), legendarisch koning van Brittanië; d) in de literatuur koning van de Ronde Tafel-ridders – één van de Negen Besten; e) **Artus van Bartaengen**- koning van Bartaengen; f) [voorvader van de vriend van Miltheit]; *Rose C*: r. 1119.

[REMLT: **Artur**]

{REMLT} e) **Artus van Bartaengen** – koning; f) voorvader van de vriend van Miltheit <van Bartaengen Artus> *Rose C*: r. 1119; e) [**Artur van Bartaengen**] – koning; f) voorvader van de vriend van Miltheit <van Bartaengen Arturs; *Rose B*: van Bartaenghen Arturs> *Rose V*: r. 1123;

Atropos a) or. Atropos – Atropos, één van de drie Schikgodinnen (Moiren); d) knipt de levensdraad af; e) **Atropos** – vrouwe; g) beneemt de mens het leven; *Rose C*: r. 9556.

[REMLT: **Atropos**]

{REMLT} e) **Atropos** – vrouwe; g) beneemt de mens het leven; *Rose C*: r. 9556; e) **Antropos** – vrouwe; g) verder als boven; *Rose V*: r. 9732.

[**Auberis, sente**] a) or. Sisicambris – mogelijk corrupt?, bedoeld wordt Sisigambis; b) moeder van Darius III Codomannus; e) **sinte Auberis** [var. Sincabrijs] – koningin van Perchi; f) moeder van Darius; g) exemplarisch beklagenswaardig; *Rose C*: r. 6276.

[REMLT: **Cisigambis** ? ; of zelfstandig opnemen met verwijzing]

{REMLT} e) **sinte Auberis** – koningin van Perchi; f) moeder van Darius; g) exemplarisch beklagenswaardig; *Rose C*: r. 6276; e) **Sincabrijs** – koningin van Persi; f) moeder van Darius; g) verder als boven: *Rose V*: 6330.

Aureola zie **Riole, die**

¹¹http://en.wikipedia.org/wiki/Arnold_of_Soissons

Aventure zie **Avonture**

Avonture a) or. Fortune – de Romeinse godin Fortuna – ook allegorisch gebruikt: het Lot; e) **Avonture** – godin – ook ‘die Avonture’ genoemd; f) moeder van Edelheit – tante? van Gheval; g) bepaalt met haar rad van Avontuur het wisselende lot van de mensen, zeer onbetrouwbaar – is volgens Redene helemaal geen godin, woont ook niet in de hemel bij God, maar op een rots in zee <Aventure, Aventuren, Avonturen> *Rose C*: r. 3933, 3935, 3938, 3940, 4623, 4667, 4676, 4681, 4692, 4714, 4719, 4731, 4763, 5063, 5067, 5075, 5092, 5095, 5574, 5604, 5608, 5628, 5634, 5641, 5786, 5810, 5811, 5849, 5861, 5867, 5929, 5970, 5972, 5978, 6027, 6078, 6112, 6122, 6148, 6154, 6171, 6210, 6246, 6264, 6279, 6298, 6318, 6324, 6334, 6338, 6356, 6368, 6373, 6743, 7437, 7441, 7462, 7464, 7486.

[REMLT: **Aventure**]

{REMLT} e) **(die) Avonture** – godin; f) moeder van Edelheit – tante [?] van Gheval / Geval; g) bepaalt met haar Rad van Avontuur het wisselend lot van de mensen – zeer onbetrouwbaar – is volgens Redene geen godin en woont evenmin bij god in de Hemel, maar op een rots in zee <Aventure, Aventuren, Avonturen> *Rose C*: r. 3933, 3935, 3938, 3940, 4714, 4719, 4731, 4763, 5063, 5067, 5075, 5092, 5095, 5574, 5604, 5608, 5628, 5634, 5641, 5786, 5810, 5811, 5849, 5861, 5867, 5929, 5970, 5972, 5978, 6027, 6078, 6112, 6122, 6148, 6154, 6171, 6210, 6246, 6264, 6279, 6298, 6318, 6324, 6334, 6338, 6356, 6368, 6373, 6743, 7437, 7441, 7462, 7464, 7486; *Rose V*: r. 3976, 3980, 3982, 4765, 5113, 5117, 5125, 5141, 5145, 5624, 5654, 5658, 5678, 5684, 5838, 5862, 5863, 5915, 5921, 5983, 6024, 6026, 6032, 6081, 6132, 6166, 6176, 6202, 6208, 6225, 6264, 6300, 6302, 6318, 6333, 6352, 6353, 6372, 6388, 6392, 6410, 6422, 6427, 6803, 7535, 7541, 7564, 7586;

Babilone h) or. la terre Alexandrins - Babylon? in Perzië of Caïro? in Egypte (Mnl. Babilone-Kaer); i) **Babilone** - land waar de bomen voor de Vergier vandaan komen; *Rose C*: r. 570.

[REMLT: **Babilone 1 of 2**] =Babilone 2

{REMLT} i) **Babilone** (or. la terre Alexandrins) – land waar de bomen voor de Vergier vandaan komen; *Rose C*: r. 570; *Rose V*: r. 570;

Babylon zie **Babilone**

Baraet a) or. Baraz - Bedrog, allegorie; e) **Baraet** - "keyser ende heere van deser weerelt" (volgens Valsch Ghelaet); f) vader van Valsch Ghelaet met Ypocrisie als moeder; g) door Aermoede uit de hel naar de wereld gebracht <Baraets, [Gheraet]> *Rose C*: r. [5147], 8857, 9661, 10137, 10865, 11034.

[REMLT: **Baraet**]

{REMLT} a) or. Baraz, d.i. Bedrog, allegorie ¹²; e) **Baraet** - "keyser ende heere van deser weerelt" (volgens Valsch Ghelaet); f) vader van Valsch Ghelaet met Ypocrisie als moeder; g) door Aermoede / Aremoede uit de Hel naar de wereld gebracht <Baraets, [Gheraet]> *Rose C*: r. [5147], 8857, 9661, 10137, 10865, 11034; *Rose V*: r. 5197, 8972, 9839, 10301, 11039, 11204.

Bartaengen h) or. Bretagne - Brittannië, zowel het huidige Engeland en Wales als Bretagne in Noordwest-Frankrijk - koninkrijk van de legendarische koning Artur; i) **Bartaengen** - koninkrijk van koning Artus van Bartaengen; *Rose C*: r. 1119.

[REMLT: **Bertaengie 2**, of 1?] =Bertaengie 2

{REMLT} i) **Bartaengen** (or. Bretagne) - koninkrijk van koning Artus van Bartaengen <*Rose B*: Bertaenghen> *Rose C*: r. 1119; *Rose V*: r. 1123.

Bedect Wesen a) or. Contreinte Atenance - Gedwongen Onthouding, allegorie - onduidelijk is waarom Heinric ervan maakte: iemand die zijn (ware) aard verbergt - mogelijk las hij wat anders in zijn exemplaar van de *Roman de la Rose*; e) **Bedect Wesen** alias **Gheveinst Wesen** - vrouw; g) vriendin van Valsch Ghelaet - ; g) neemt deel aan het leger van de God van Minnen - neemt Valsch Ghelaet met zich mee, pleit voor hem bij de God van Minnen omdat hij haar leven heeft gered - doodt verkleed als begijn Quade Tonghe; *Rose C*: r. 9886, 10989, 11062.

[REMLT: **Abstinencie** ? ; en verwijzing in B en W] =Bedect Wesen

{REMLT} a) or. Contreinte Atenance, d.i. Gedwongen Onthouding, allegorie ¹³ - onduidelijk is waarom Heinric ervan maakte: iemand die zijn (ware) aard verbergt - mogelijk las hij wat anders in zijn exemplaar van de *Roman de la Rose* - zie ook **Abstinencie**; e) **Bedect Wesen** alias **Gheveinst Wesen** - vrouw; g) vriendin van Valsch Ghelaet - neemt deel aan het leger van de God van Minnen - neemt Valsch Ghelaet met zich mee, pleit voor hem bij de God van

¹²<http://de.wikipedia.org/wiki/Allegorie>

¹³<http://de.wikipedia.org/wiki/Allegorie>

Minnen omdat hij haar leven heeft gered – doodt verkleed als begijn Quade Tonghe <Rose B: Bedecht Wesen> Rose C: r. 9886, 10989, 11062; Rose V: r. 10060, 11160, 11232.

Bedrog zie **Baraet**

Benedictus zie **Benoot, sente**

[Benedictus, sent] a) Fra. Genius (allegorisch personage dat niet in de Middelnederlandse *Die Rose* voorkomt) - verwijzend naar Benedictus van Nursia (480-ca. 547) (zie **[sent Benoot]**); d) geestelijk vader van de orde der Benedictijnen - feestdag 11 juli; e) **sente Benedictus** - "Sonder die quade die talre tijt / Sente benedictus vermalendijt"; Rose C: r. 4246.

[REMLT: B ; apart opnemen van **[sent Benoot]** ?]

http://en.wikipedia.org/wiki/Benedict_of_Nursia

{REMLT} a) Fra. Genius (allegorisch personage dat niet in de Middelnederlandse *Die Rose* voorkomt) – verwijzend naar Benedictus van Nursia¹⁴ (ca. 480 / 490-547) (zie **[sent Benoot]**); d) geestelijk vader van de orde der Benedictijnen – feestdag 11 juli; e) **sente Benedictus** – “Sonder die quade die talre tijt / Sente Benedictus vermalendijt”; Rose C: r. 4246; Rose V: r. 4292.

[Benoot, sent] a) Fra. saint Tibaud - Benedictus van Nursia (480-ca. 547) - zie ook **[sent Benedictus]**; d) geestelijk vader van de orde der Benedictijnen - feestdag 11 juli; e) **sente Benoot**; g) aangeroepen; Rose C: r. 8666.

[REMLT: B]

http://en.wikipedia.org/wiki/Benedict_of_Nursia

{REMLT} a) Fra. saint Thibaud, waarmee mogelijk een spotheilige (hoorndrager [?]) bedoeld is, en niet de heilige Thibaut van Provins (1033-1066)¹⁵ – door Heinric veranderd in Benedictus [van Nursia] (zie **[sent Benedictus]**); d) geestelijk vader van de orde der Benedictijnen – feestdag 11 juli; e) **sente Benoot**; g) aangeroepen <Rose B, Rose V: Benoet> Rose C: r. 8666; Rose V: r. 8770.

Blijmoedigheid zie **Blijtheit**

¹⁴http://en.wikipedia.org/wiki/Benedict_of_Nursia

¹⁵http://fr.wikipedia.org/wiki/Thibaut_de_Provins

Blijtheit a) or. Deliz [?] – Blijmoedigheid, allegorie ¹⁶ – dezelfde als **Delijt** [?];
e) **Blijtheit** – jongeling (“bacheleer”); g) neemt deel aan het leger van de God van
Minnen – strijdt tegen Scaemte / Scamelheit / Scande <Blijthede> *Rose C*: r. 9648,
13192.

[REMLT: **Delijt** ?] =Blijtheit

{REMLT} a) or. Deliz [?], d.i. Blijmoedigheid, allegorie ¹⁷ – dezelfde als **Delijt** [?];
e) **Blijtheit** – jongeling (“bacheleer”); g) neemt deel aan het leger van de God van
Minnen – strijdt tegen Scaemte / Scamelheit / Scande <Blijthede> *Rose C*: r. 9648,
13192; *Rose V*: r. 9826, 13376.

Bliscap a) or. Leesce – Jubel, allegorie ¹⁸; e) **Bliscap** – (jonk)vrouwe; f) vriendin
 (“amie”) van Deduut; g) met heldere, mooie stem, knap en blozend, glad gezicht,
bruine wenkbrauwen, kleine mond met rode lippen, blond krullend haar, fraai
gekleed – verblijft (zingt en danst) in de Vergier – 12 jaar jong; *Rose C*: r. 673, 780,
791.

[REMLT: **Bliscap** ; samenvoegen ?] =Bliscap 2

{REMLT} a) or. Leesce, d.i. Vreugde, allegorie ¹⁹; e) **Bliscap** – (jonk)vrouw;
g) vriendin van Deduut – met een heldere, mooie stem, knap en blozend, glad
gezicht, bruine wenkbrauwen, kleine mond met rode lippen, blond krullend haar,
fraai gekleed – verblijft (zingt en danst) in de Vergier – 12 jaar jong; *Rose C*:
r. 673, 780, 791; *Rose V*: r. 675, 782, 793.

Boëthius zie **Boetius**

Boetius l) or. Boeces – Anicius Manlius Torquatus Severinus Boëthius (480-526),
Romeins staatsman en filosoof – schreef *De consolatione philosophiae*;

m) **Boetius** – auctoritas; *Rose C*: r. 8352.

[REMLT: B]

http://en.wikipedia.org/wiki/Anicius_Manlius_Severinus_Boethius

en voor het boek: http://en.wikipedia.org/wiki/Consolation_of_Philosophy

¹⁶<http://de.wikipedia.org/wiki/Allegorie>

¹⁷<http://de.wikipedia.org/wiki/Allegorie>

¹⁸<http://de.wikipedia.org/wiki/Allegorie>

¹⁹<http://de.wikipedia.org/wiki/Allegorie>

{REMLT} a) or. Boeces – Anicius Manlius Torquatus Severinus Boëthius ²⁰ (ca. 480-ca. 525), Romeins staatsman en filosoof – viel in ongenade bij koning Theodoric de Grote en werd ter dood veroordeeld – schreef voor zijn executie in gevangenschap *De consolatione philosophiae* ²¹ (Over de troost van de wijsbegeerte) dat gedurende de Middeleeuwen (en ook daarna) een zeer grote weerklank vond; e) **Boetius** – auctoritas; Rose C: r. 8352.

Boosaardigheid zie **Quade, dat**

Bouc van der Houthede l) or. De Veilleice – *De senectute* of voluit *Cato Maior de Senectute*, werk van Marcus Tullius Cicero (106-43 v.C.) over het ouder worden en de dood (geschreven 44 v.C.); m) **Bouc van der Houthede** – geschreven door Cullius/Tullius; Rose C: r. 4327.

[REMLT: B [Boec van der Outhede]; verwijzing maken in B, H of O]

http://nl.wikipedia.org/wiki/De_senectute

of: http://en.wikipedia.org/wiki/Cato_Maior_de_Senectute

en bij Cicero: <http://en.wikipedia.org/wiki/Cicero>

{REMLT} l) or. *De Veilleice – Cato Maior de Senectute*, ²² kortweg *De senectute*, werk van Marcus Tullius Cicero (106-43 v.C.) over het ouder worden en de dood (geschreven 44 v.C.) – Jacob van Merlant vermeldt het als Bouc vander Oude (*Spiegel historiael* I ⁶, 10, 2); m) **Bouc van der Houthede** – geschreven door Cullius / Tullius <Rose V: Boec vander Outheit> Rose C: r. 4327; Rose V: r. 4371.

Boze Geest zie **Mesdaet**

Brittannië zie **Bartaengen**

Brucele h) [Fra. Guillaume de Lorriz] Brussel in het hertogdom Brabant – hoofdstad van België; i) **Brucele** – stad (van herkomst) van Heinric van Brucele; Rose C: r. 9723.

[REMLT: **Brusele**]

Oudfrans r. 10496

²⁰http://en.wikipedia.org/wiki/Anicius_Manlius_Severinus_Boethius

²¹http://en.wikipedia.org/wiki/Consolation_of_Philosophy

²²http://en.wikipedia.org/wiki/Cato_Maior_de_Senectute

CD-rom MNW: *Die Rose* r. 9901

voor toponiem Lorris: <http://fr.wikipedia.org/wiki/Lorris>

{REMLT} i) **Brucele** – stad (van herkomst) van Heinric van Brucele <*Rose V*: Brucele> *Rose C*: r. 9723; *Rose V*: r. 9901.

Brussel zie **Brucele**

Cacus zie **Calculus**

Caïro zie **Babilone**

[Calculus] a) or. Cacus – bedoeld wordt Cacus, een vuurspuwende, driekoppige reus; d) had runderen van Hercules (in Italië) geroofd en verstoep in zijn hol; e) **[Calculus]** [var. Calcus]; g) door Hercules verslagen <Calculuse> *Rose C*: r. 14075.

[REMLT: K: **Cacus**]

{REMLT} e) **[Calculus]** (or. Cacus); g) door Hercules verslagen <Calculuse; *Rose V*: Calcuse> *Rose C*: r. 14075; *Rose V*: r. 14263;

Cartaengen h) or. Cartage – Carthago, historische stad in het huidige Tunesië; i) **Cartaengen** – koninkrijk van Dydo; *Rose C*: r. 11987.

[REMLT: K: **Carthago**]

{REMLT} i) **Cartaengen** – koninkrijk van Dydo / Dido <*Rose B*: Cartago; *Rose V*: Cartage> *Rose C*: r. 11987; *Rose V*: r. 12167;

Cartaing h) or. ‘un bois’; i) **Cartaing** – landstreek (“in lantschap van Cartaing”) waarin Cyteroen ligt; *Rose C*: r. 13342.

[REMLT: K]

{REMLT} h) or. un bois – rijmnaam zonder geografische betekenis die mogelijk appelleert aan Cartago (zie **Carthago**); i) **Cartaing** – landstreek (“in lantschap van Cartaing”) waarin Cyteroen / Chiceron ligt <*Rose B*: Cartange; *Rose V*: Cartaenge> *Rose C*: r. 13342; *Rose V*: r. 13526.

Carthago zie **Cartaengen**

[Catillus] l) or. Catillus – Catullus (87-54 v.C.), Romeins dichter;

m) **[Catillus]** – auctoritas <Catilluse> *Rose C*: r. 9719.

[REMLT: K]

<http://en.wikipedia.org/wiki/Catullus>

{REMLT} a) or. Catillus – Catullus ²³ (87-54 v.C.), Romeins dichter; e) [**Catillus**] – auctoritas <Catilluse; *Rose V*: Catillus> *Rose C*: r. 9719; *Rose V*: r. 9897.

Cato zie **Catoen**

Catoen l) or. Chaton – Dionysius Cato (4e of 3e eeuw v.C.), Romeins schrijver – schreef de *Disticha Catonis*; m) **Catoen** – auctoritas; *Rose C*: r. 6518.

[REMLT: K]

http://en.wikipedia.org/wiki/Distichs_of_Cato

[niet REMLT: **Cathoen van Romen** ; en zie de link naar ‘Cato the Elder’ ?]

{REMLT} a) or. Chaton – Dionysius Cato (4e of 3e eeuw v.C.), schrijver van de *Disticha Catonis*, ²⁴ en niet Cato de Oude, ²⁵ aan wie zij gedurende de Middeleeuwen werden toegeschreven; e) **Catoen** – auctoritas; *Rose C*: r. 6518; *Rose V*: r. 6578.

Catullus zie **Catillus**

Ceres a) or. Cerés – Ceres, Romeinse godin van graan en landbouw – vgl. de Griekse godin Demeter; e) **Ceres** – godin van het koren; *Rose C*: r. 9399.

[REMLT: C]

[http://en.wikipedia.org/wiki/Ceres_\(Roman_mythology\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Ceres_(Roman_mythology))

{REMLT} a) or. Cerés – Ceres, ²⁶ de Romeinse godin van graan en landbouw, vergelijkbaar met de Griekse godin Demeter; e) **Ceres** – godin van het koren; *Rose C*: r. 9399; *Rose V*: r. 9569.

Chloris zie Flora

Cicero zie **Tullius**

²³<http://en.wikipedia.org/wiki/Catullus>

²⁴http://en.wikipedia.org/wiki/Distichs_of_Cato

²⁵http://en.wikipedia.org/wiki/Cato_the_Elder

²⁶http://en.wikipedia.org/wiki/Ceres_%28Roman_mythology%29

Cyproen a) or. Scypion – Publius Cornelius Aemilianus Scipio Africanus Minor (186-129 v.C.), Romeins veldheer en diplomaat; b) zoon van Aemilius Paullus – via adoptie kleinzoon van Scipio Africanus Maior; d) de *Somnium Scipionis* staat in boek 6 van *De re publica* (54-52 v.C.) van Cicero – op dit boek heeft Macrobius (ca. 400) een commentaar met christelijk duiding geschreven; e) **Cyproen** – koning; g) wiens droom door Macrobius beschreven is; *Rose C*: r. 16.

[REMLT: C ?]

http://en.wikipedia.org/wiki/Scipio_Aemilianus_Africanus

voor Macrobius: http://en.wikipedia.org/wiki/Ambrosius_Theodosius_Macrobius

en voor *Somnium Scipionis*: http://en.wikipedia.org/wiki/Dream_of_Scipio

en voor Cicero: <http://en.wikipedia.org/wiki/Cicero>

{REMLT} a) or. Scypion – Publius Cornelius Aemilianus Scipio Africanus Minor ²⁷ (186-129 v.C.), Romeins veldheer en diplomaat; b) zoon van Aemilius Paullus – via adoptie kleinzoon van Scipio Africanus Maior; d) de *Somnium Scipionis* ²⁸ staat in boek 6 van *De re publica* ²⁹ (54-52 v.C.) van Cicero – op dit boek heeft Macrobius ³⁰ (ca. 400) een commentaar met christen duiding geschreven; e) **Cyproen** – koning; g) wiens droom door Macrobes / Macrobius beschreven is <*Rose B*: Sypioen; *Rose V*: Scipion> *Rose C*: r. 16; *Rose V*: r. 16.

Cisile h) or. Secile – Sicilië, Italiaans eiland in de Middellandse Zee – koninkrijk betwist door Manfred van Tarente, Karel van Anjou en Konradijn; i) **Cisile** – koninkrijk van Meinfrote – koninkrijk van Karel; *Rose C*: r. 6222.

[REMLT: C: **Cecile 1**]

{REMLT} i) **Cisile** – koninkrijk van Meinfrote / Menfrote – koninkrijk van Karel / Karle <*Rose B*: Sisile; *Rose V*: Sisiele> *Rose C*: r. 6222; *Rose V*: r. 6276;

Cyteroën h) or. Citheron – Cythera, eilandje ten zuiden van de Peloponnesus, Griekenland – met een heiligdom van Aphrodite/Venus; i) **Cyteroën** – “montaigne” in Cartaigne – woonplaats van Venus <Cyteroene, Cyteron> *Rose C*: r. 13339, 13341, 13422.

[REMLT: C]

²⁷http://en.wikipedia.org/wiki/Scipio_Aemilianus_Africanus

²⁸http://en.wikipedia.org/wiki/Dream_of_Scipio

²⁹http://en.wikipedia.org/wiki/De_re_publica

³⁰http://en.wikipedia.org/wiki/Ambrosius_Theodosius_Macrobius

<http://en.wikipedia.org/wiki/Kythira>
en ook: <http://en.wikipedia.org/wiki/Aphrodite>
Google Earth

{REMLT} i) **Cyteroën** – “montaigne” in Cartainge / Cartaenge – woonplaats van Venus <Cyteroene, Cyteron; *Rose V*: Chiceron, Chiseroen, Chiserone; *Rose B*: Chiseroene, Chiseron> *Rose C*: r. 13339, 13341, 13422; *Rose V*: r. 13523, 13525, 13608;

Cythera zie **Cyteroën**

Claudianus zie **Claudijs**

Claudijs 1) or. Claudiens – Claudius Claudianus ³¹ (laatste kwart 4e eeuw-begin 5e eeuw), Romeins dichter; m) **Claudijs** – auctoritas; *Rose C*: r. 5985.

[REMLT: K]

<http://en.wikipedia.org/wiki/Claudian>

of Ned.: http://nl.wikipedia.org/wiki/Claudius_Claudianus

{REMLT} a) or. Claudiens – Claudius Claudianus ³² (laatste kwart 4e eeuw-begin 5e eeuw), Romeins dichter – (zijn allegorisch werk) stond gedurende de Middeleeuwen in hoog aanzien; e) **Claudijs** – auctoritas <*Rose V*: Claudius> *Rose C*: r. 5985; *Rose V*: r. 6039.

Claudius a) or. Claudius – Marcus Claudius (midden 5e eeuw v.C.); d) cliënt van de rechter Appius, zoals beschreven in Livius' *Ab urbe condita* (boek III, caput 44 e.v.); e) **Claudius** – knecht van rechter Apius; g) klaagt Virgine, de dochter van Virgilius, aan bij de corrupte rechter Apius omdat hij zogenaamd meer recht op haar heeft dan haar vader – na de zelfmoord van de gevangengenomen rechter veroordeeld als dief, krijgt op voorspraak van Virgilius genade – zoals verteld door Tytus Liveus; *Rose C*: r. 5383.

[REMLT: K]

[zie ook: <http://en.wikipedia.org/wiki/Verginia>]

[zie REMLT: **Verghine** ; voor wiki-link naar Appius Claudius Sabinus

(zie *Rose C*: **Apilus**)]

voor Livius: <http://en.wikipedia.org/wiki/Livy>

³¹<http://de.wikipedia.org/wiki/Claudian>

³²<http://de.wikipedia.org/wiki/Claudian>

en: [http://en.wikipedia.org/wiki/Ab_Urbe_Condita_\(book\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Ab_Urbe_Condita_(book))

en: <http://www.thelatinlibrary.com/livy/liv.3.shtml>

{REMLT} a) or. Claudius – Marcus Claudius (midden 5e eeuw v.C.); d) cliënt van de rechter Appius,³³ zoals beschreven in Livius' *Ab urbe condita*³⁴ (boek III, caput 44 e.v.); e) **Claudius** – 'seriant' van rechter Apius; g) eist Virgine, de dochter van Virgilius / Virginius, op bij de corrupte rechter Apius – wordt na de zelfmoord van de rechter veroordeeld, maar krijgt genade op voorspraak van Virgilius / Virginius – zoals verteld door Tytus Liveus / Titus Livius; *Rose C*: r. 5383; *Rose V*: r. 5435.

Clote a) [Fra. geen equivalent] Klotho c.q. Clotho, één van de drie Schikgodinnen (Moiren); d) houdt bij de geboorte het spinrokken vast en begint zo de levensdraad; e) **Clote** – [vrouw]; g) heeft de mens het leven gegeven; *Rose C*: r. 9558.

[REMLT: K: **Cloto**]

{REMLT} e) **Clote** – [vrouw]; g) heeft de mens het leven gegeven <*Rose V*: Cloto> *Rose C*: r. 9558; *Rose V*: r. 9734.

Clotho zie **Clote**

Coenheit a) or. Hardement? – Stoutmoedigheid, allegorie; e) **Coenheit** – [man]; g) neemt deel aan het leger van de God van Minnen – strijdt tegen Vreese/Zorghe <Coenhede> *Rose C*: r. 9644, 9900, 13251, 13253, 13277.

[REMLT: K: **Coenheit**]

{REMLT} e) **Coenheit** – [man]; g) neemt deel aan het leger van de God van Minnen – strijdt tegen Vreese / Zorghe c.q. Vrese / Sorge <Coenhede; *Rose V*: Coenheiden> *Rose C*: r. 9644, 9900, 13251, 13253, 13277; *Rose V*: r. 9822, 10074, 13435, 13437, 13461;

Coenradine a) or. Corradin – Konradijn c.q. Koenraad V (1252-1268); b) zoon van Koenraad IV (1228-1254) [Rooms-koning (1250-1254), opvolger van Frederik II] – halfbroer van Manfred, prins van Tarente (zie **Mainfrote**); d) na de dood van Koenraad IV neemt Manfred als voogd van zijn tweejarig halfbroertje de heerschappij over Sicilië, benoemt zichzelf in 1258/59 tot koning – de paus wijst

³³http://en.wikipedia.org/wiki/Appius_Claudius_Crassus

³⁴http://en.wikipedia.org/wiki/Ab_Urbe_Condita_%28book%29

Sicilië toe aan Karel van Anjou die ten strijde trekt tegen Manfred en wint – Konradijn trekt met een Duits leger op naar Rome omdat de paus onjuist gehandeld had, wordt verslagen door Karel van Anjou en in 1268 onthoofd; e) **Coenradine** – [vorst]; g) onthoofd door graaf Karel; *Rose C*: r. 6228, 6259. [REMLT: K]

<http://en.wikipedia.org/wiki/Conradin>

zie ook de informatie bij **Heinric**

zie ook : http://en.wikipedia.org/wiki/Battle_of_Benevento

en: http://en.wikipedia.org/wiki/Battle_of_Tagliacozzo

en: http://wapedia.mobi/en/Charles_I_of_Naples#5.

{REMLT} a) or. Corradin – Conradin ³⁵ (1252-1268); b) zoon van Conrad IV (1228-1254) [Rooms-koning (1250-1254), opvolger van Frederik II] – halfbroer van Manfred van Tarente (zie **Mainfrote**); d) na de dood van Conrad IV eigent Manfred zich als voogd van zijn tweejarig halfbroertje de heerschappij over Sicilië toe en roept zichzelf in 1258 uit tot koning, waarna de paus Sicilië toewijst aan Charles d'Anjou (zie **Karel [van Agyon]**) die ten strijde trekt tegen Manfred en hem in 1266 verslaat in de Slag bij Benevento – Conradin trekt met een Duits leger op naar Rome tegen paus Clemens IV, maar wordt door Charles d'Anjou in 1268 verslagen in de Slag bij Tagliacozzo en later in dat jaar onthoofd; e) **Coenradine** – [vorst]; g) onthoofd door graaf Karel / Karle <*Rose V*: Coradine> *Rose C*: r. 6228, 6259; *Rose V*: r. 6282, 6313.

Coupe Geule h) or. Coupe Gorge, smederij – de smid? Snij ze de keel af, allegorie; i) **Coupe Geule** – smederij waar het scheermes gesmeed is, waarmee Valsch Ghelaet Quade Tonghe doodt; *Rose C*: r. 11050.

[REMLT: K]

{REMLT} h) or. Coupe Gorge, smederij geheten: Snijd ze de keel af!, allegorie ³⁶;

i) **Coupe Geule** – smederij waar het scheermes gesmeed is, waarmee Valsch Ghelaet Quade Tonghe doodt; *Rose C*: r. 11050; i) **Copegule** – smederij waar het scheermes gesmeed is, waarmee Valsch Gelaet Quade Tonge doodt; *Rose V*: r. 11220.

Cresus a) or. Cresus – koning Croesus; c) de laatste koning van Lydië (560-546 v.C.); d) puissant rijk door de handel – interpreteerde de uitspraak van

³⁵<http://en.wikipedia.org/wiki/Conradin>

³⁶<http://de.wikipedia.org/wiki/Allegorie>

het orakel van Delphi verkeerd – verslagen door de Perzische koning Cyrus, waarna Lydië bij Perzië werd ingelijfd – zie ook **Liden**; e) **Cresus** – koning “van vele lieden”; f) vader van Phanie; g) heeft een door zijn dochter uitgelegde voorspellende droom over zijn ondergang, gelooft echter niet dat dromen waar zijn <Cresuse> *Rose C*: r. 6078, 6082, 6088, 6195, 6263, 6270.

[REMLT: K: **Cresus 1**]

{REMLT} e) **Cresus** – koning “van vele lieden” [lees: van heel Lydië]; f) vader van Phanie; g) heeft een door zijn dochter uitgelegde voorspellende droom over zijn ondergang, gelooft echter niet dat dromen waar zijn <Cresuse> *Rose C*: r. 6078, 6082, 6088, 6195, 6263, 6270; e) **Cresus** – koning van “al Liden” [dat is: heel Lydië]; f) vader van Phanie; g) verder als boven; *Rose V*: r. 6132, 6136, 6142, 6249, 6317, 6324.

Croesus zie **Cresus**

Cullius zie **Tullius**

Cupido a) or. Cupido – Cupido, Romeins liefdesgodje – vgl. het Griekse liefdesgodje Eros; e) **Cupido** alias **die God van Minnen** – god; f) zoon van Venus; g) heeft Liefdeszaad in de fontein van de Vergier gestrooid/gezaaid, om zo mannen en vrouwen te strikken; *Rose C*: r. 1495, 1505.

[REMLT: K: **Cupido**]

{REMLT} e) **Cupido** alias **die God van Minnen** – god; f) zoon van Venus; g) heeft Liefdeszaad in de fontein van de Vergier gestrooid/gezaaid, om zo mannen en vrouwen te strikken; *Rose C*: r. 1495, 1505; *Rose V*: r. 1505, 1515;

Daedalus zie **Dedalus**

Dalida a) or. Dallida – Delila; b) Filistijnse echtgenote van Samson; e) **Dalida**; f) [echtgenote van Samsoen]; g) schoor Samsoen zijn haar af zodat de Philistiene hem konden doden – stak Samsoen ook zijn ogen uit; *Rose C*: r. 8592, 13801.

[REMLT: **Dalida**]

{REMLT} e) **Dalida** (Ofra. | Dallida); f) [echtgenote van Samsoen]; g) schoor Samsoen zijn haar af zodat de Philistiene hem konden doden – stak Samsoen ook zijn ogen uit <*Rose V*: Dalyda> *Rose C*: r. 8592, 13801; *Rose V*: r. 8696, 13989;

Dangier a) or. Dangier – Gevaar, allegorie; e) **Dangier** – bewaker; g) met een woest uiterlijk en agressief gedrag – bewaakt het rozenperk in de Vergier en later ook de burcht van Jalousie – verjaagt de Minnaar wanneer deze een roos wil

plukken – laat zich vermurwen door beloftes en laat de Minnaar weer toe – strijdt tegen Edelheit/Vriheit en Ontfaermicheit – ontvlucht de brandende burcht <Dangiere, Dangiers> *Rose C*: r. 2803, 2957, 3062, 3163, [3164], 3181, 3206, 3209, 3255, 3270, 3287, 3309, 3317, 3326, 3335, 3352, 3370, 3380, 3390, 3674, 3681, 3692, 3717, 3731, 3735, 3812, 4041, 6710, 7107, 7113, 9902, 12875, 12943, 12961, 13025, 13037, 13047, 13064, 13067, 13089, 13114, 13129, 13167, 13233, 13465, 13478, 13919.

[REMLT: **[Dangier]**]

{REMLT} <Dangiere, Dangiers><*Rose B*: Daengiere, Dangire> *Rose V*: r. 2887, 2997, 3102, 3203, 3221, 3228, 3246, 3249, 3295, 3310, 3327, 3349, 3357, 3366, 3375, 3392, 3410, 3420, 3429, 3716, 3723, 3734, 3773, 3777, 3854, 4083, 6770, 7168, 7175, 10076, 13057, 13125, 13063, 13125, 13143, 13209, 13221, 13231, 13248, 13251, 13273, 13298, 13313, 13351, 13417, 13651, 13664, 14107; *Rose C*: r. 2803, 2957, 3062, 3163, [3164], 3181, 3206, 3209, 3255, 3270, 3287, 3309, 3317, 3326, 3335, 3352, 3370, 3380, 3390, 3674, 3681, 3692, 3717, 3731, 3735, 3812, 4041, 6710, 7107, 7113, 9902, 12875, 12943, 12961, 13025, 13037, 13047, 13064, 13067, 13089, 13114, 13129, 13167, 13233, 13465, 13478, 13919.

Dareios zie Darius

Darius a) or. Daire le roi de Perse – Dareios c.q. Darius III Codomannus; c) koning van het Perzische Rijk (336-330 v.C.); d) verslagen door Alexander de Grote; e) **Darius** – [koning van Perchi]; f) zoon van sinte Auberis (= Sisigambis); *Rose C*: r. 6278.

[REMLT: **Daris 1**]

{REMLT} e) **Darius** – koning van Perchi; f) zoon van sinte Auberis (d.i. Sisigambis); *Rose V*: r. 6332; *Rose C*: r. 6278;

De senectute zie **Houthede, Bouc van der**

Dedalus a) or. Dedalus – Daedalus; b) vader van Icarus; d) bouwde het labyrinth voor koning Minos op Kreta, daarin opgesloten met zijn zoon, ontsnapt door vleugels voor hen beiden te maken; e) **Dedalus** – uitvinder; f) vader van Ycarus; g) maakte vleugels voor zijn zoon; *Rose C*: r. 4994.

[REMLT: **Dedalus**]

{REMLT} e) **Dedalus** – uitvinder; f) vader van Ycarus; g) maakte vleugels voor zijn zoon; *Rose V*: r. 5042; *Rose C*: r. 4994;

Deduut a) or. Deduit – Vermaak, allegorie; e) **Deduut** – heer, jongeling; f) vriend van Bliscap; g) knap en lang, rond gezicht, blond krullend haar, breed geschouderd en smal in de taille, klein baardje – heeft de Vergier aangelegd en komt daar regelmatig met zijn gezelschap plezier maken – neemt deel aan het leger van de God van Minnen <Dedute> *Rose C*: r. 569, 585, 605, 640, 655, 662, 704, 714, 751, 784, 794, 1287, 1290, 1551, 3050, 9647.

[REMLT: D]

{REMLT} <Dedute; *Rose V*: Dedude, Dedut; *Rose B*: Deduit> *Rose V*: r. 571, 587, 607, 642, 657, 664, 706, 716, 753, 786, 796, 1287, 1293, 1296, 1561, 3090, 9825; *Rose C*: r. 569, 585, 605, 640, 655, 662, 704, 714, 751, 784, 794, 1287, 1290, 1551, 3050, 9647.

Deïanira zie **Dianira**

Delijt a) or. Deliz – Wellust, allegorie; e) **Delijt** – dezelfde als **Blijtheit?** – [jongen?]; g) woont samen met Joncheit – neemt deel aan het leger van de God van Minnen <[Luxurie]> *Rose C*: r. [4366], 4395, 9645, 9896.

[REMLT: **Delijt**]

{REMLT} <[Luxurie]> *Rose V*: r. [4410], 4439, 9823, 10070; *Rose C*: r. [4366], 4395, 9645, 9896.

Delila zie **Dalida**

Demeter zie Ceres

[Denijs], sinte a) [Fra. geen equivalent] - de heilige/saint Denis / Dionysius enz.; d) beschermheilige van de Franse koningen; e) **sinte [Denijs]** - aangeroepen <sinte Denise *Rose A/B*: r. 8074.

[REMLT: **[Denijs, sent] 1**]

{REMLT} <*Rose B*: sinte Danyse> *Rose V*: r. 8074;

Denijs, Sente zie **Sente Denijs**

Dianira a) or. Deïanira – Deïanira; b) echtgenote van Hercules; e) **Dianira**; f) echtgenote (“amie”) van Hercules; g) overwint haar ‘onoverwinnelijke’ man door hem een vergiftigd hemd te sturen, waarna hij zich om de pijn in de vlammen stort; *Rose C*: r. 8581.

[REMLT: **Deanira**]

{REMLT} e) **Dianira**; f) echtgenote (“amie”) van Hercules; g) overwint haar ‘onoverwinnelijke’ man door hem een vergiftigd hemd te sturen, waarna hij zich om de pijn in de vlammen stort <Rose V: Dyanira> *Rose V*: r. 8685; *Rose C*: r. 8581.

Dido zie **Dydo**

Dydo a) or. Dydo – Dido, koningin van Carthago; d) doodt zichzelf wanneer de Trojaan Aeneas c.s. op bevel van de goden verder trekt naar Italië; e) **Dydo** – koningin van Cartaengen; f) geliefde van Eneas; g) geloofde Eneas’ belofte van trouw, doodde zichzelf met een zwaard toen hij toch vertrok; *Rose C*: r. 11985.

[REMLT: **Dido**]

{REMLT} e) **Dydo** – koningin van Cartaengen; f) geliefde van Eneas; g) geloofde Eneas’ belofte van trouw, doodde zichzelf met een zwaard toen hij toch vertrok <*Rose V*: Dido> *Rose V*: r. 12165; *Rose C*: r. 11985;

Diefte a) or. Larrecin – Diefjesmaat, allegorie; e) **Diefte** – [jongen]; f) zoon van Aermoede; g) gaat ‘s-nachts uit stelen, geholpen door Slavenie – had Hongher als voedster <Dieften> *Rose C*: r. 8867, 9361, 9433, 9443, 11033.

[REMLT: **Diefte**]

{REMLT} <Dieften> *Rose V*: r. 8983, 9531, 9603, 9613, 11203; *Rose C*: r. 8867, 9361, 9433, 9443, 11033.

Diets, het zie **Dietsce**

Diets, het zie **Dietsch**

Dietsce n) [Fra. geen equivalent] Dietse; o) **Dietsce** – “dietscer tongen”;

Rose A/B: r. 2626.

[REMLT: **Dietsche**]

{REMLT} o) [**Dietsce**] – “dietscer tongen”; *Rose V*: r. 2626;

Dietsce n) [Fra. geen equivalent] het Diets, Middelnederlands – taal; o) **Dietsce**;

Rose A/B: r. 13947.

[REMLT: [**dat Dietsc**]]

{REMLT} o) **Dietsce** (Fra. geen equivalent); *Rose V*: r. 13947;

Dietsch n) [Fra. geen equivalent] het Diets, Middelnederlands – taal; o) **Dietsch** <Dietsche, Tiedsch> *Rose C*: r. 29, 9741, 9769.

[REMLT: **[dat Dietsc]**]

{REMLT} o) **Dietsch** (Fra. geen equivalent) <Dietsche; *Rose V*: Dietchs; *Rose B/C*: Tiedsch> *Rose C*: r. 29, 9741, 9769; *Rose V*: r. 29, 9919, 9947;

Dietsche n) [Fra. geen equivalent] Dietse; o) **Dietsche** – “in Dietsche woerden”; *Rose C*: r. 2001.

[REMLT: **Dietsche**]

{REMLT} o) **Dietsche** (Fra. geen equivalent) – “in Dietsche woerden”; *Rose C*: r. 2001;

Dietse zie **Dietsche**

Diogenes l) or. Dyogenes – Diogenes (413-327 v.C.), Grieks filosoof;

m) **Diogenes** – auctoritas – exemplarisch evenwichtig en verstandig; *Rose C*: r. 5595.

[REMLT: D]

http://en.wikipedia.org/wiki/Diogenes_of_Sinope [jaartallen !?]

{REMLT} a) Diogenes ³⁷ († 323 v.C.); d) excentrisch en aanstootgevend filosoof en een van de beeldbepalende stichters van het Cynisme, dat onder andere wereldverzaking en ascetisme predikte, welke boodschap bij met name de oosterse christenen in goede aarde viel – gedurende de Middeleeuwen vooral bekend om zijn spraakmakende ontmoetingen met Alexander de Grote; e) **Diogenes**; g) auctoritas – exemplarisch evenwichtig en verstandig man <*Rose V*: Dyogenes> *Rose V*: r. 5645; *Rose C*: r. 5595.

Dominicanen, de zie **Predekeeren**

Dood, de zie **Doot, die**

Doodsverachting zie **Zotheid tanegane entie doot ghereet tontfane**

Doot, die a) or. Mort – de Dood, allegorie; e) **die Doot**; g) [verg.] Aermoede is erger dan de Doot; *Rose C*: r. 7548, 7567, 7573.

[REMLT: **die Doot**]

³⁷http://en.wikipedia.org/wiki/Diogenes_of_Sinope

nog nuttig?: [http://en.wikipedia.org/wiki/Death_\(personification\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Death_(personification))
{REMLT} <Rose V: Doet> Rose V: r. 7650, 7669, 7677; Rose C: r. 7548, 7567, 7573.

Doris zie **Toris**

[Dorperheit] j) or. Vilanie – Onbehoorlijkheid, allegorie – als ongewenst buiten de Vergier geplaatst; k) **[Dorperheit]** – beeld op de muur van de Vergier – met lelijk en gerimpeld uiterlijk, vol ondeugden <Dorperhede> Rose C: r. 161.

[REMLT: D]

{REMLT} j) Fra. Vilanie – vermoedelijk op te vatten als een beschilderd reliëf,³⁸ voorstellend de ondeugd ‘dorperheid’, een verzamelbegrip voor alles dat laaghartig, inferieur, boosaardig, lasterlijk, hoogmoedig en verraderlijk is, allegorie – als ongewenst buiten de Vergier geplaatst; k) **[Dorperheit]** – beeld op de buitenkant van de muur van de Vergier – met lelijk en gerimpeld uiterlijk, vol ondeugden <Rose V: Dorperheit; Rose C: Dorperhede> Rose V: r. 163; Rose C: r. 161.

Dorpernie j) or. Vilennie – de pijl Verraad, allegorie; k) **Dorpernie** – pijl van de God van Minnen, één van de vijf ‘slechte’; Rose C: r. 926.

[REMLT: D]

{REMLT} Rose V: r. 930; Rose C: r. 926.

Droefenis zie **Zeericheit**

Droefheit a) Fra. tristece (geen allegorie) – Droefheid, allegorie; e) **Droefheit**; g) maakt vrouwe Jalousie toornig <Droufheide> Rose C: r. 7091, 7093.

[REMLT: D]

{REMLT} <Rose V: Droefheide; Rose C: Droufheide> Rose V: r. 7153, 7155; Rose C: r. 7091, 7093.

Droufheit zie **Droefheit**

Duecht a) Fra. Noblece de coeur? – Adelheid?, allegorie; e) **Duecht**; g) neemt deel aan het leger van de God van Minnen; Rose C: r. 9647.

[REMLT: D]

³⁸<http://en.wikipedia.org/wiki/Relief>

{REMLT} | <Rose V: Doegt> *Rose V*: r. 9825; *Rose C*: r. 9647.

Duisternis zie **Slavenie**

Duitsland zie Almanië

Dwaze Spilzucht zie **Zotte Miltheit**

Echo zie **Eggo**

Ecuba zie **Eruba**

Edel van Herten | a) or. Noblece de Queur; e) **Edel van Herten**; g) neemt deel aan het leger van de God van Minnen; *Rose C*: r. 9642.

[REMLT: maken in de E ; verwijzlemma in de H maken]

{REMLT} *Rose V*: r. 9820; *Rose C*: r. 9642.

Edelheit a) or. Franchise – Rondborstigheid, allegorie; e) **Edelheit** alias **Vriheit** – vrouwe; g) pleit samen met Ontfaermicheit de Minnaar vrij van slechte bedoelingen in de Vergier – neemt deel aan het leger van de God van Minnen <Edelhede, Edelheide, Hedelheide> *Rose C*: r. 3304, 3308, 3359, 9643.

[REMLT: [**Edelheit**] (1)]

{REMLT} | <Edelhede, Edelheide; *Rose V*: Edelheiden; *Rose A*; Edelhet; *Rose C*: Hedelheide> *Rose V*: r. 3344, 3348, 3399, 9821; *Rose C*: r. 3304, 3308, 3359, 9643.

Edelheit a) or. Gentillece – Adeldom, allegorie; e) **Edelheit**; f) dochter van Avonture – verwant van Gheval; g) de enige die op Avonture kan vertrouwen, immers haar moeder <Hedelhede> *Rose C*: r. 6168, 6177.

[REMLT: E ; **Edelheit 2** maken]

{REMLT} | <*Rose V*: Edelheiden; *Rose C*: Hedelhede> *Rose V*: r. 6222; *Rose C*: r. 6168, 6177.

Eelheit j) or. Felonie – lees: Felheit – Trouwbreuk, allegorie – als ongewenst buiten de Vergier geplaatst; k) **Eelheit** [var. Felheit] – beeld op de muur van de Vergier – met lelijk en gerimpeld uiterlijk; *Rose C*: r. 159.

[REMLT: F ; herschrijven/maken [**Felheit**] ; verwijzing maken in E]

{REMLT}|j) or. Felonie – vermoedelijk op te vatten als een beschilderd reliëf, ³⁹ voorstellend Boosaardigheid – als ongewenst buiten de Vergier geplaatst;
k) **Felheit** – beeld op de muur van de Vergier – met lelijk en gerimpeld uiterlijk
<Rose C: Eelheit> *Rose V*: r. 161; *Rose C*: r. 159.

Eeneas zie **Eneas**

Eenvoud zie **Simpelheit 1**

Eenvoud zie **Simpelheit 2**

Eere a) or. Honor – Eer, allegorie; e) **Eere**; g) neemt deel aan het leger van de God van Minnen; *Rose C*: r. 9645.

[REMLT: **Ere**]

{REMLT}| <*Rose C*: Eere> *Rose V*: r. 9823; *Rose C*: r. 9645.

Eerlijkheid zie **Vriheit**

Eggo a) or. Equo – de nimf Echo; d) is tevergeefs verliefd op Narcissus, sterft van verdriet totdat alleen haar stem overblijft; e) **Eggo** – vrouwe; g) afgewezen door Nariscus, sterft van liefdesverdriet, vraagt de God van Minnen Nariscus te straffen voor zijn hoogmoed; *Rose C*: r. 1333, 1402.

[REMLT: **Echo**]

{REMLT}| <*Rose C*: Eggo> *Rose V*: r. 1341, 1410; *Rose C*: r. 1333, 1402.

Eneas a) or. Enee – Aeneas; b) zoon van Anchises met Venus als moeder; d) Trojaanse held – ontvluchtte c.s. het verwoeste Troje, strandt op de kust bij Carthago bij koningin Dido; e) **Eneas** – afkomstig uit Troyen; g) “verradre” – gaat weg ondanks zijn belofte van ‘eeuwige’ trouw bij Dydo, die hierom zichzelf doodt
<Enease, Eenease> *Rose C*: r. 11989, 11996.

[REMLT: **Eneas van Trojen**]

{REMLT}| <*Rose V*: Eniase; *Rose B/C*: Enease; *Rose C*: Eenease> *Rose V*: r. 12169, 12176; *Rose C*: r. 11989, 11996.

Engeland zie **Ingelant**

³⁹<http://en.wikipedia.org/wiki/Relief>

Engeland zie **Inghelant**

Engelse zie **Ingelsce**

Ercules zie **Hercules**

Eros zie Cupido

Eruba a) or. Hecuba – lees: Ecuba – Hecuba c.q. Hekabe; b) echtgenote van koning Priamus van Troje; e) **Eruba** [var. Ecuba] – koningin van Troje; f) moeder van Hector en Parijs; g) exemplarisch beklagenswaardig; *Rose C*: r. 6273.

[REMLT: **Hecuba** ; verwijzing maken in E]

{REMLT} <*Rose C*: Eruba> *Rose V*: r. 6323; *Rose C*: r. 6273.

Farizeeën, de zie **Phariseen**

Felheit zie **Eelheit**

Feroneus a) or. Phoroneüs – Phoroneüs, tweede koning van Argos; b) zoon van koning Inachus – broer van Leoncis; e) **Feroneus** – koning in (“binnen”) Grieken; f) broer van Leonte; g) stelde de eerste Griekse wetten op – waarschuwt zijn broer voor de valstrik die het huwelijk is; *Rose C*: r. 8175.

[REMLT: F ; zie ook **Eachus** !] =Foroneus

<http://en.wikipedia.org/wiki/Phoroneus>

<http://en.wikipedia.org/wiki/Argos> [zoeken op ‘Phoroneus’]

{REMLT} a) or. Phoroneüs – Phoroneüs, ⁴⁰ tweede koning van Argos; b) zoon van koning Inachus – broer van Leoncis; e) **Foroneus** (var. *Rose B*) – koning in (“binnen”) Grieken; f) broer van Leonte; g) stelde de eerste Griekse wetten op – waarschuwt zijn broer voor de valstrik die het huwelijk is <*Rose V*: Foreneus; *Rose C*: Feroneus> *Rose V*: r. 8277; *Rose C*: r. 8175.

Filibert zie **Phildebert**

Filistijnen, de zie **Philistiene, die**

⁴⁰<http://en.wikipedia.org/wiki/Phoroneus>

Flora a) or. Flora – Flora c.q. Chloris; d) geschaakt door Zefier die haar heerseres van de bloemen maakte; e) **Flora** – godin van de bloemen; f) echtgenote van Zephirus; g) samen heer en meester van de bloemen; *Rose C*: r. 7836.

[REMLT: F]

[http://nl.wikipedia.org/wiki/Flora_\(godin\)](http://nl.wikipedia.org/wiki/Flora_(godin)) [de Engelse is ook beperkt; de Ned. heeft een plaatje met Zephyros !]

{REMLT} a) or. Flora – Chloris / Flora, ⁴¹ Grieks / Romeinse god van de lente en de bloemen; d) geschaakt door Zephyrus die haar heerseres over de bloemen maakte; e) **Flora** – godin van de bloemen; f) echtgenote van Zephirus; g) samen heer en meester van de bloemen; *Rose V*: r. 7930; *Rose C*: r. 7836.

[Fonteine der Minnen] j) or. Fontaine d'Amors – Fontein van de Liefde;

k) **[Fonteine der Minnen]** alias **die Sorghelijc Spiegel** – de fontein in de Vergier, van marmer bij een pijnboom met zeer helder, fris water [waarin Nariscus zich spiegelde en waarin de Minnaar het rozenperk ziet] <der Minnen fonteine>

Rose C: r. 1508.

[REMLT: **die Fonteine vander Minnen**]

{REMLT} k) **[Fonteine der Minnen]** alias **die Sorghelijc Spiegel** (waarin Nariscus zich spiegelde en waarin de Minnaar het rozenperk ziet) – de fontein in de Vergier, van marmer bij een pijnboom met zeer helder, fris water <*Rose V*: diere Minne fontaine; *Rose C*: der Minnen fonteine> *Rose V*: r. 1518; *Rose C*: r. 1508;

Foreeste van Gherechticheden, [dat] h) or. forest de Chuerie –

Vleiersbos; i) **[dat] Foreeste van Gherechticheden** – bos waarvandaan Vriheit het hout voor haar lans (“glavie”) heeft; *Rose C*: r. 13051.

[REMLT: F ; en verwijzing in G]

Oudfrans r. 15298

Cd-rom MNW: *Die Rose* r. 13235

{REMLT} h) or. Forest de Chuerie – Vleiersbos – de Middelnederlandse vertaler heeft volgens Verwijs het Franse chuerie, d.i. vleien, niet begrepen; i) **[dat]**

Foreeste van Gherechticheden – bos waarvandaan Vriheit het hout heeft voor haar gladde lans <*Rose V*: Foreeste van Gherechticheide; *Rose B*: Foreeste der Gerechtecheiden> *Rose V*: r. 13235; *Rose C*: r. 13051.

Fortuna zie **Avonture**

Franciscanen, de zie **Minder broeders**

⁴¹http://en.wikipedia.org/wiki/Flora_%28mythology%29

Frankrijk zie **Vrankerike**

Friesland zie **Frise**

Frise h) or. Frise – Friesland c.q. de noordelijke Nederlanden; i) **Frise** – land (waarmee men handel drijft); *Rose C*: r. 7899.

[REMLT: **Vrieslant**]

{REMLT} i) **Frise** (or. Frise) – land (waarmee men handel drijft); *Rose C*: r. 7899;

Gallus l) or. Gallus – Gallus (69 v.C.-27 n.C.), Romeins dichter en krijgsman; m) **Gallus** – auctoritas <Galluse> *Rose C*: r. 9719.

[REMLT: **[Gallus]**]

http://nl.wikipedia.org/wiki/Gaius_Cornelius_Gallus

{REMLT} m) **Gallus** – auctoritas <*Rose C*: Galluse> *Rose V*: r. 9897; *Rose C*: r. 9719.

Gawein zie Walewein

Gecien l) [Fra. geen equivalent] opm. volgens Verwijs mogelijk een verbastering van “li cignes Socratés”: de zwaan van Socrates (ed. Lecoy r. 5395) – zie ook **Ypocras**; m) **Gecien** – auctoritas – [verg.] “vroeder dan Tullius was / ochte Gecien ochte Ypocras”; *Rose A/B*: r. 5218.

[REMLT: G]

Cd-rom MNW: *Die Rose* r. 5218

Hs. C: r. 5167–68 niets [A/B hebben drie namen; C heeft twee namen {Tullius, Ypocras}; Oudfrans één naam {Tulles}]

{REMLT} a) geen equivalent in de Ofr. brontekst – volgens Verwijs mogelijk een verminking van “li cignes Socratés”: de zwaan van Socrates (ed. Lecoy r. 5395) – ontbreekt in *Rose C*; e) **Gecien** – auctoritas – “vroeder dan Tullius was / ochte Gecien ochte Ypocras”; *Rose V*: r. 5218.

Geduld zie **Ghedoechsamheit**

Gedwongen Celibaat zie **Bedect Wesen**

Gedwongen Celibaat zie **Gheveinst Wesen**

Gevaar zie **Dangier**

Gevaarlijke Spiegel, de zie **Sorghelijc Spiegel, die**

Gezel zie **Gheselschap**

Gezelschap zie **Gheselschap**

Ghedoechsamheit a) or. Pacience – Geduld, allegorie; e) **Ghedoechsamheit**; g) neemt deel aan het leger van de God van Minnen <Ghedoechsamhede> *Rose C*: r. 9650.

[REMLT: **[Gedoochsaemheit]**]

{REMLT}| <*Rose B*: Ghedoechsamheit; *Rose C*; Ghedoechsamhede, Ghedoechsamheit> *Rose V*: r. 9828; *Rose C*: r. 9650;

Gheraet a) or. Baraz – lees: Baraet – Bedrog, allegorie; e) **Gheraet** [var. Baraet] alias van **Baraet**; g) heeft Recht, Reinicheit, Trauwe en Gherechticheit/Recht verjaagd uit de wereld; *Rose C*: r. 5147.

[REMLT: **Baraet** of samenvoegen/variant ? ; verwijzing maken in G]

{REMLT}|

Gherberghen a) Fra. Agnés, personage uit de (Oudfranse) pastorale poëzie [?]; e) **Gherberghen** [var. Tibaut] – [man?]; *Rose C*: r. 12568.

[REMLT: G]

Oudfrans r. 13854; in opsomming van diverse literaire namen

CD-rom MNW: *Die Rose* r. 12750

NIET uit *Le jeu de Robin et Marion* van Adam de la Halle !?

zie: <http://virga.org/robin/robintout.pdf> [zie daar p.8]

{REMLT}| a) Fra. Agnés, personage uit de (Oudfranse) pastorale poëzie [?] - zie ook

Gherberghen; e) **Tibaut** - [man] <*Rose B*: Tybaude> *Rose V*: r. 12750.

a) Fra. Agnés, personage uit de (Oudfranse) pastorale poëzie [?] - zie ook **Tibaut**;

e) **Gherberghen** - [man?]; *Rose C*: r. 12568.

Gherechticheden, Foreeste van zie **Foreeste van Gherechticheden, [dat]**

Gherechticheit a) or. Joustice – Rechtvaardigheid, allegorie; e) **Gherechticheit** alias **Recht**; g) heeft met Recht, Reinicheit en Trauwe de wereld verlaten

<Gherechtichede, [Ghiericheit]> *Rose C*: r. 5143, 5226, 5243, [5259], 5265, 5281, 5298.

[REMLT: **Gerechtigheit**]

{REMLT} <Rose V: Gerechtigheide, Gerechtigheit; Rose A: Gerecheit; Rose B: Gerechtechede; Rose C: Gherechtigchede, Gherechtigheit, [Ghiericheit]> Rose V: r. 5193, 5278, 5295, 5313, 5319, 5335, 5352; Rose C: r. 5143, 5226, 5243, [5259], 5265, 5281, 5298;

Gheselschap a) or. Compaignie – Gezelschap, allegorie; e) **Gheselschap**; g) neemt deel aan het leger van de God van Minnen; Rose C: r. 9646.

[REMLT: **[Geselschap] (1)**]

{REMLT} <Rose B/C: Gheselschap> Rose V: r. 9824; Rose C: r. 9646;

Gheselschap j) or. Compaignie – de pijl Gezel, allegorie; k) **Gheselschap** – pijl van de God van Minnen, één van de vijf ‘goede’; Rose C: r. 905, 1741.

[REMLT: G ; maken **[Geselschap] 2** maken nl. pijl]

{REMLT} <Rose B: Gheselscappe; Rose B/C: Gheselschap> Rose V: r. 909, 1751; Rose C: r. 905, 1741.

Gheval a) or. Cheance – Kans, allegorie; e) **Gheval** – [vrouw]; f) nicht van Avonture – verwant van Edelheit; Rose C: r. 6170.

[REMLT: G]

{REMLT} <Rose C: Gheval> Rose V: r. 6224; Rose C: r. 6170.

Gheveinst Wesen a) Fra. Contreinte Atenance – Gedwongen Celibaat, allegorie; e) **Gheveinst Wesen** alias **Bedect Wesen** – vrouw; f) vriendin (“amie”) van Valsch Ghelaet; g) neemt deel aan het leger van de God van Minnen – neemt Valsch Ghelaet met zich mee, pleit voor hem bij de God van Minnen omdat hij haar leven heeft gered – doodt -verkleed als begijn- Quade Tonghe <[Wesen], [Gheveinst]> Rose C: r. 9651, 9654, 9675, 10083, 10998, 11031, [11070], [11071], 11108, 11127.

[REMLT: **Abstinencie** ? ; en verwijzing in G en W]

{REMLT} <[Wesen]; Rose V: Gevenst Wesen, [Gevenst]; Rose B: Geveinst Wesene, [Geveinst]; Rose B/C: Gheveinst Wesen, [Gheveinst]> Rose V: r. 9829, 9832, 9853, 10247, 11168, 11201, [11240], [11241], 11278, 11279; Rose C: r. 9651, 9654, 9675, 10083, 10998, 11031, [11070], [11071], 11108, 11127.

Ghiericheit a) or. Avarice, Covoitice – Gierigheid en/of Hebzucht, allegorie; e) **Ghiericheit** – [vrouw]; g) heeft het tegenovergestelde karakter als Miltheit – door Aermoede uit de hel in de wereld gebracht; <Ghierecheit, Ghierichede,

Ghiericheden> Rose C: r. 1067, 4873, 4892, 4943, 5002, 5008, 8859, 8885, 8887, 8893.

[REMLT: **[Giericheit] 1** ; zie ook **Vrecheit**]

{REMLT}<Rose V: Gerecheit, Gerechtheit, Girichede; Rose B: Ghirecheit, Ghierecheit, Gierchede, Giercheit; Rose B/C: Ghierecheit, Ghierichede, Ghiericheden, Ghiericheit> Rose V: r. 1071, 4920, 4938, 4939, 5050, 5056, 9001, 9003, 9009; Rose C: r. 1067, 4873, 4892, 4943, 5002, 5008, 8859, 8885, 8887, 8893;

Ghiericheit a) Fra. Joutice – bedoeld wordt Gherechticheit – Rechtvaardigheid, allegorie; e) **Ghiericheit** [var. Gerechticheit] alias **Gherechticheit**; Rose C: r. 5259.

[REMLT: **Gerechticheit** ; of samenvoegen/variant ?]

{REMLT}

Ghiericheit j) or. Covoitise – Inhaligheid, allegorie – als ongewenst buiten de Vergier geplaatst; k) **Ghiericheit** – beeld op de muur van de Vergier – met lelijk uiterlijk en kromme handen, leerde de mensen geld oppotten en zelfs stelen <Ghierichede, Ghiericheden> Rose C: r. 175, 201, 307.

[REMLT: G ; **[Giericheit] (3)** maken nl. beeld]

{REMLT}<Rose V: Giricheiden; Rose B: Ghierecheit, Ghirecheden, Ghirecheiden; Rose C: Ghierichede, Ghiericheden> Rose V: r. 177, 203, 307; Rose C: r. 175, 201, 307.

Ghuldine vers l) or. Vers Dorez – de *Chrysea epê* ('Gouden verzen'), een verzameling morele uitspraken / vermaningen (mog. 5e eeuw n.C. of al 3e eeuw v.C.), toegeschreven aan de Griekse filosoof en wiskundige Pythagoras (ca. 580-504? v.C.) – boektitel; m) **Ghuldine vers** – geschreven door Pitagoras; Rose C: r. 4813.

[REMLT: G ; MNW-spelling [Guldine vers] ; en verwijzing in V ?]

http://en.wikipedia.org/wiki/The_golden_verses_of_Pythagoras

en: <http://www.sacred-texts.com/cla/gvp/index.htm>

?en voor Pythagoras; <http://en.wikipedia.org/wiki/Pythagoras> [jaartallen!]

{REMLT}<Rose C: Ghuldine vers> Rose V: r. 4859; Rose C: r. 4813.

Gierigheid zie **Ghiericheit**

Gierigheid zie **Vrecheit**

Gigante, die a) or. les geants – de Titanen event. de Giganten; b) zonen van Ouranos en Gaia // zonen van de ontmande Ouranos; d) o.l.v. Kronos is hun de macht ontnomen door Zeus c.s.: ‘Titanomachie’ // na hun verwanten de Titanen bevrijd te hebben verslagen door Zeus c.s.: ‘Gigantomachie’; e) **die Gigante**; g) kwaadaardig – hebben ooit de goden aangevallen; *Rose C*: r. 5182.

[REMLT: **die Gigante 1 ?**]

{REMLT}<*Rose C*: Gigante> *Rose V*: r. 5232; *Rose C*: r. 5182;

God van Minnen, die a) or. le dex/dieu d’Amors, ook Amors – de Liefdesgod, allegorie – zie ook **die Minne**; e) **die God van Minnen** alias **Cupido** – god; f) zoon van Venus – heeft ‘ontelbaar’ veel broers; g) knap uiterlijk, als een heer gekleed, met bloemen e.d. op zijn kleding en hoed, omringd door zingende vogeltjes – verblijft (danst en loopt rond) in de Vergier, schiet met pijl en boog geholpen door Soete Ansien – verwondt de Minnaar met vijf ‘goede’ pijlen, zodat deze verliefd wordt op een rozenknop – wreekt de dood van Eggo op Nariscus – eist manschap van de Minnaar, bevestigt door een kus op de mond, leert hem de Tien Geboden van de (Hoofse) Liefde – strijdt met zijn leger tegen de bewakers, verliest in eerste instantie, wint uiteindelijk dank zij zijn moeder die de burcht in brand schiet <God, God der Minnen, Gode, Go der Minnen, Gods der Minnen, Gods van der Minnen, Gods van Minnen, God van der Minnen, [Minne]> *Rose C*: r. 817, 823, 838, 861, 871, 943, 1249, 1304, 1343, 1356, 1382, 1603, 1651, 1657, 1737, 1763, 1771, 1798, 1913, 1920, 1945, 1979, 1987, 2005, 2567, 2757, 2771, [2920], [2932], 3008, 3106, 3134, 3147, 3467, [3554], 4018, 4049, 4068, 4105, 4113, 4126, 4140, 4241, 6354, 6731, 6746, 6752, 7663, 9517, [9521], 9567, 9631, 9669, 9692, 9850, 9914, 10085, 10140, 10145, 10240, [10364], 10367, 10517, 10623, 10934, 10939, 10971, 10977, 11828, 11862, 12243, 13317, 13483, 14200.

[REMLT: **[die God van Minnen]**]

nog nuttig?: [http://en.wikipedia.org/wiki/Eros_\(mythology\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Eros_(mythology))

{REMLT}<God, [Minne]; *Rose V*: God vander Minnen, Gods van Minnen, [Minnen]; *Rose B*: God van Minne, Goeds van Minnen, Goeds van der Minnen; *Rose C*: Go der Minnen, God der Minnen, Gode, Gods der Minnen, Gods van der Minnen> *Rose V*: r. 819, 827, 842, 865, 875, 947, 1255, 1310, 1352, 1364, 1390, 1421, 1613, 1661, 1667, 1747, 1773, 1781, 1794, 1808, 1923, 1930, 1955, 1989, 1997, 2015, 2607, 2803, 2817, [2960], [2971], 3048, 3146, 3172, 3187, 3509, [3596], 4060, 4091, 4110, 4147, 4155, 4168, [4182], 4287, 6408, 6791, 6805, 7767, 9689, 9693, 9743, 9809, 9813, 9847, 9870, 10026, 10027, 10088, 10249, 10304, 10309, 10404, 10528, 10681, 10787, 11104, 11109, 11141, 11147, 12006, 12042, 12423, 13501, 13669, 14388; *Rose C*: r. 817, 823, 838, 861, 871, 943, 1249, 1304, 1343, 1356, 1382, 1603, 1651, 1657, 1737, 1763, 1771, 1784, 1798, 1913, 1920, 1945, 1979,

1987, 2005, 2567, 2757, 2771, [2920], [2932], 3008, 3106, 3134, 3147, 3467, [3554], 4018, 4049, 4068, 4105, 4113, 4126, 4140, 4241, 6354, 6731, 6746, 6752, 7663, 9517, [9521], 9567, 9631, 9635, 9669, 9692, 9850, 9851, 9914, 10085, 10140, 10145, 10240, [10364], 10367, 10517, 10623, 10934, 10939, 10971, 10977, 11828, 11862, 12243, 13317, 13483, 14200;

God zie **God van Minnen**

Goed Onthaal zie **Goet Ghelaet**

Goed Onthaal zie **Scone Ontfaen**

Goelijc Spreken zie **Vriendelijc Spreken**

Goet Ghelaet j) or. Bel Samblant – de pijl Goed Onthaal, allegorie; k) **Goet Ghelaet** – pijl van de God van Minnen, één van de vijf 'goede'; *Rose C*: r. 912, 1765. [REMLT: G ; MNW-spelling [Goet Gelaet] ; en verwijzing in G] {REMLT} <*Rose B/C*: Goet Ghelaet> *Rose V*: r. 916, 1775; *Rose C*: r. 912, 1765.

Grieken h) or. Grece – Griekenland c.q. het hellenistische Griekenland; i) **Grieken** – land (van herkomst) van Penolope – koninkrijk van koning Feroneus; *Rose C*: r. 8045, 8099, 8178. [REMLT: **Grieken**] {REMLT} *Rose V*: r. 8149, 8203, 8280; *Rose C*: r. 8045, 8099, 8178;

Gulden Vlies, het zie **Guldijn Vlies**

Guldijn Vlies j) or. la toison d'or – het Gulden Vlies, de gouden vacht van een ram – door Jason en de Argonauten uit Colchis geroofd met hulp van Medea; k) **Guldijn Vlies** – door Jasoen gehaald; *Rose C*: r. 8831. [REMLT: **dat Gulden Vlies**] http://en.wikipedia.org/wiki/Golden_Fleece {REMLT} <*Rose B*: tGuldene vlies; *Rose C*: Guldijn vlies> *Rose V*: r. 8947; *Rose C*: r. 8831;

Gulheid zie **Miltheit**

Haat en Nijd zie **Nijt**

Haat zie **Hatie**

Hatie j) or. Haïne – Haat, allegorie – als ongewenst buiten de Vergier geplaatst;
k) **Hatie** – beeld op de muur van de Vergier – met lelijk en gerimpeld uiterlijk, in vuile kleding; *Rose C*: r. 143.

[REMLT: **Haetscap**]

{REMLT} <*Rose B/C*: Hatie> *Rose V*: r. 143; *Rose C*: r. 143;

Hebzucht zie **Ghiericheit**

[Hector] a) [Fra. geen equivalent] Hector c.q. Hektor; b) zoon van koning Priamus van Troje en Hecuba; d) Trojaanse held – één van de Negen Besten;
e) **[Hector]**; f) zoon van Eruba – broer van Parijs <Hectors> *Rose C*: r. 6275.

[REMLT: **Hector 1**]

Oudfrans ca. r. 6740

CD-rom MNW: *Die Rose* r. 6329 [zowel Hector als Paris zijn toevoeging t.o.v. Oudfrans]

{REMLT} <Hectors> *Rose V*: r. 6329; *Rose C*: r. 6275;

Hecuba zie **Eruba**

Hedelheit a) Fra. Richece – bedoeld wordt Rijkheit – Rijkdom, allegorie;
e) **Hedelheit** alias **Rijcheit**; *Rose C*: r. 1052.

[REMLT: E [Edelheit] ; verwijzing in de H maken ; of samenvoegen/variant ?]

{REMLT} <*Rose C*: Hedelheit> *Rose V*: r. 1056; *Rose C*: r. 1052.

Hedelheit zie **Edelheit**

[Heilwive] a) Fra. Heloys – Héloïse (ca. 1098-1164); b) nicht van kanunnik Fulbertus – echtgenote van Pierre Abélard; d) wordt als leerlinge van Abélard verliefd op hem – na Abélards castratie trekken beiden zich terug in een klooster – hun brieven (mogelijk fictief) zijn door Jean de Meung uit het Latijn in het Oudfrans vertaald; e) **[Heilwive]** – later abdis van Paradijs; f) echtgenote van Piers Abeliaert; g) een geleerde vrouw: zegt dat liefde beter is dan het huwelijk – trouwt in het geheim toch met Piers Abeliaert en verlaat het klooster, hierom worden zijn “ghegaden” afgesneden – wordt abdis in een door hem gesticht klooster – blijft van hem houden <Heile wijf, Heilwiven> *Rose C*: r. 8192, 8242.

[REMLT: H [Heilwif] ?]

[http://en.wikipedia.org/wiki/Heloise_\(abbess\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Heloise_(abbess)) [jaartallen?]
{REMLT} <Rose B: Heilwighen; Rose C: Heile wijf, Heilwiven> Rose V: r. 8295, 8344; Rose C: r. 8192, 8242.

Hein van Aken zie **Heinric van Brucele**

Heinric a) or. Henri – Enrique de Castilla / Hendrik van Spanje (1230–1304?);
b) broer van koning Alfonso X van Castilië – neef van Karel van Anjou; d) kiest in het conflict tussen Karel van Anjou en Konradijn over Sicilië de zijde van Konradijn – daarvoor door Karel ter dood veroordeeld, echter 25 jaar lang opgesloten; e) **Heinric**; f) broer van de koning van Spaengen; g) verrader – gevangengezet [door graaf Karel] en in gevangenschap gestorven; Rose C: r. 6232.
[REMLT: H [Heinric 17]]

zie ook : http://en.wikipedia.org/wiki/Battle_of_Benevento

en: http://en.wikipedia.org/wiki/Battle_of_Tagliacozzo

en: http://wapedia.mobi/en/Charles_I_of_Naples#5.

Oudfrans r. 6607–6632 [Alfonso X is dan koning van Castilië, wie is dan zijn broer Hendrik ?]

http://en.wikipedia.org/wiki/Infante_Enrique_of_Castile

of de Spa.:

http://es.wikipedia.org/wiki/Enrique_de_Castilla_%22El_Senador%22

{REMLT} <Rose B: Heinrecke> Rose V: r. 6286; Rose C: r. 6232.

Heinric van Brucele l) [Fra. Guillaume de Lorris, auteur van het eerste gedeelte (ca. 4000 vs.) van de *Roman de la Rose*] ‘Heinric van Brussel’ of ‘Heinric’, auteur van de Middelnederlandse *Die Rose*, de vertaling en bewerking eind 13e eeuw (ca. 1280 [?]) van de Oudfranse *Roman de la Rose*, geschreven ca. 1235 door Guillaume de Lorris en aangevuld (met ca. 18.000 vs.) in ca. 1275–1280 door Jean de Meung – in de negentiende eeuw werd deze ‘Heinric’ geïdentificeerd met Hein van Aken, deze visie is inmiddels achterhaald – zie ook **Mechiel**; m) **Heinric van Brucele** – auteur (en vertaler) van *Die Rose* – de Minnaar die zijn allegorische droom over zijn liefde voor een rozenknop vertelt <Heinric, Heinricke, Heinrijc, Heinrike, van Brucele Heinricke> Rose C: r. 9723/, 9752/, 9768/, 9783/, 9785/, 9787/, 9794/, 9816.

[REMLT: H]

NIET Hein van Aken: http://nl.wikipedia.org/wiki/Hein_van_Aken

Voor Guillaume de Lorris: http://fr.wikipedia.org/wiki/Guillaume_de_Lorris

{REMLT} <Heinricke, Heinrike; Rose V: Heinrike, van Brusele Henrecke, Henrec, Henrecke; Rose B: Heinrike, van Brusele Heinrecke; Rose C: Heinric, van

Brucele Heinricke> *Rose V*: r. 9901, 9930, 9946, 9960, 9970, 9992; *Rose C*: r. 9723, 9752, 9768, 9783, 9785, 9787, 9794, 9816.

Hekabe zie Hecuba

Hektor zie Hector

Héloïse zie **Heilwive**

Hendrik van Spanje zie **Heinric**

Hephaistos zie Vulcanus

Hera zie Juno

Heraclides l) or. Eraclitus – Heraclitus (540-480 v.C.), Grieks filosoof;
m) **Heraclides** – auctoritas – exemplarisch evenwichtig en verstandig; *Rose C*: r. 5595.

[REMLT: H]

<http://en.wikipedia.org/wiki/Heraclitus> [jaartallen !]

of: <http://nl.wikipedia.org/wiki/Heraclitus>

{REMLT}<*Rose C*: Heraclides> *Rose V*: r. 5645; *Rose C*: r. 5595.

Herakles zie Hercules

Hercules a) or. Herculés – Hercules c.q. Herakles; b) zoon van Zeus/Jupiter en Alkmene; d) opgevoed als zoon van Amphitryon en Alkmene – de sterkste man uit de klassieke Oudheid – vermaard om zijn Twaalf Werken; e) **Hercules**; f) echtgenoot van Dianira; g) exemplarisch sterk, maar uiteindelijk door een vrouw overwonnen: zijn echtgenote Dianira heeft hem onwetend een vergiftigd hemd gegeven waardoor hij na helse pijnen sterft door zich in de vlammen te storten – heeft Calculus verslagen <Ercules, Herules> *Rose C*: r. 8571, 8573, 14075, 14088.

[REMLT: **Hercules**]

{REMLT}<*Rose C*: Ercules, Herules> *Rose V*: r. 8675, 8677, 14263, 14276; *Rose C*: r. 8571, 8573, 14075, 14088;

Herules zie **Hercules**

Hiberine zie **Iberine**

Hippocrates zie **Ypocras**

Hoffelijkheid zie **Hovescheit**

Hoffelijkheid zie **Hovesscheit**

Homerus zie **Omerius**

Honger zie **Hongher**

Hongher a) or. Fain – Honger, allegorie; e) **Hongher** – [man?] in dienst van Aermoede – woont in Scotte; g) mager en ziekelijk bleek – kamerheer? (“cameriere”) van Aermoede en voedster? (r. 9360-64 e.v.) van Diefte <Honghere, Honghers, Hongre> *Rose C*: r. 9356, 9374, 9378, 9423, 9428, 9432, 9437.

[REMLT: **Honger**]

{REMLT} <*Rose V*: Hongere, Hongeren; *Rose B/C*: Hongher, Hongre; *Rose B*: Honghere, Hongren; *Rose C*: Honghers> *Rose V*: r. 9526, 9544, 9548, 9593, 9598, 9602, 9607; *Rose C*: r. 9356, 9374, 9378, 9423, 9428, 9432, 9437;

Hongre zie **Hongher**

Hoogmoede zie **Hoverde**

Hoop zie **Hope, die**

Hope, die j) or. Esperance – Hoop, allegorie; k) **die Hope** – een troost – steunt de minnaars in hun lijden – is bij de Minnaar gebleven, maar dat helpt weinig <Hopen> *Rose C*: r. 2601, 2605, 2606, 2609, 2621, 2747, 4022, 4036, 4106, 9616.

[REMLT: **Hope**]

nog nuttig?: <http://en.wikipedia.org/wiki/Hope>

{REMLT} <*Rose V*: Hopen> *Rose V*: r. 2636, 2641, 2645, 2646, 2649, 2661, 2793, 4064, 4078, 4148, 9791; *Rose C*: r. 2601, 2605, 2606, 2609, 2621, 2747, 4022, 4036, 4106, 9616;

Horatius zie **Oratius**

Hotheit zie **Outheit 1**

Houthede, Bouc van der

Houtheit zie Outheit 1

Hovaardigheid zie **Hoverde**

Hoverde a) or. Orgueill – Hoogmoed en/of Hovaardigheid, allegorie;
e) **Hoverde** – [vrouw]; f) [“moeder der onwerden”]; g) met een karakter
tegengesteld aan wat een goede minnaar moet doen: zij kan niet dienen – verblijft
graag in het fraaie gedeelte van de woning van Avonture – door Aermoede uit de
hel naar de wereld gebracht <Hoverden> *Rose C*: r. 2059, 5796, 8858.

[REMLT: [**Hovaerde**]]

{REMLT}<Hoverde; *Rose V*: Hovarden; *Rose B/C*: Hoverden> *Rose V*: r. 2069,
5847, 8975; *Rose C*: r. 2059, 5796, 8858;

Hovescheit a) or. Cortoisie – Hoffelijkheid, allegorie; e) **Hovescheit** –
(jonk)vrouwe; f) moeder van Scone Ontfaen; g) met knap en lieflijk uiterlijk, zeer
hoofs – verblijft (danst) in de Vergier – nodigt de Minnaar uit mee te dansen –
neemt deel aan het leger van de God van Minnen – bevrijdt Scone Ontfaen na de
‘oude quene’ omgepraat te hebben – bevrijdt Scone Ontfaen uit de brandende
burcht <Hoveschede, Hovescheden, Hoveshede, Hovesscheit> *Rose C*: r. 730, 743,
1161, 1188, 2827, 2829, 3585, 3620, 9645, 9891, 11335, 13941, 13953.

[REMLT: [**Hovesceit**] (1)] N.B. hand-MNW Hovescheit [!]

{REMLT}<Hoveschede, Hovescheden; *Rose V*: Hoefscheit, Hoveseide, Hovesscede,
Hovesscheit; *Rose B*: Hovesceit, Hovescheiden; *Rose C*: Hoveshede> *Rose V*: r. 732,
745, 1167, 1194, 2837, 3662, 9823, 10065, 11511, 14129, 14141; *Rose C*: r. 730, 743,
1161, 1188, 2827, 2829, 3585, 3620, 9645, 9891, 11335, 13941, 13953;

Hovesscheit j) or. Cortoisie, de veer van de pijl Franchise – de ‘pijl’
Hoffelijkheid, allegorie – zie ook **Vriheit**; k) **Hovesscheit** – pijl van de God van
Minnen, één van de vijf ‘goede’; *Rose C*: r. 1685.

[REMLT: H ; [**Hovesceit**] 2 maken nl. pijl]

1. {REMLT}<*Rose B*: Hovescheit> *Rose V*: r. 1695; *Rose C*: r. 1685.

Hovesscheit zie Hovescheit

[**Iberine**] a) or. Hiberine – Hiberina, een vrouw genoemd in het werk van
Juvenalis: "unus Hiberinae vir sufficit?" (*Satyra VI*, r. 53); e) [**Iberine**] – [vrouw];

g) exemplarisch ontrouw: liet zich nog liever een oog uitsteken dan zich in de liefde te beperken tot één man, zegt Juvenael <Iberinen> *Rose C*: r. 7709.

[REMLT: I of H]

voor Juvenalis: <http://en.wikipedia.org/wiki/Juvenal>

of: <http://nl.wikipedia.org/wiki/Juvenalis> [zie overzicht Satiren (6)]

Satire 6 r. 53; zie externe link naar tekst *Saturae* op wikipedia Ned. !]

CD-rom MNW: *Die Rose* r. 7814 [Hiberne]

Oudfrans: r. 8258

{? ook genoemd in lied 29 (92) couplet 46 van de *Carmina Burana*:

http://en.wikipedia.org/wiki/Carmina_Burana

http://books.google.nl/books?id=qiuEGxOXhisC&pg=PA106&lpg=PA106&dq=carmina+burana+hiberine&source=bl&ots=6kr01-HrwX&sig=Cw5pwOzKztW6JBop1hIoCZaTu2g&hl=nl&ei=ittFS--pGYGA4gaA8OSCAw&sa=X&oi=book_result&ct=result&resnum=1&ved=OCAoQ6AEwAA#v=onepage&q=&f=false

en: http://ducalucifero.altervista.org/cb_092.htm [r. 182]

'Hibernia' is Ierland, staat voor Lat. hibernus = winters/winterachtig}

{REMLT} <*Rose B*: Hyberne; *Rose C*: Iberinen> *Rose V*: r. 7814; *Rose C*: r. 7709.

Icarus zie **Ycarus**

[Ycarus] a) or. Ycharus – Icarus; b) zoon van Daedalus; d) ontsnapt met zijn vader uit het labyrint op Kreta met door zijn vader gemaakte vleugels, vliegt echter te hoog zodat door de zonnewarmte de was smelt, verliest zijn vleugels en stort neer; e) **[Ycarus]**; f) zoon van Dedalus; g) voor hem maakte zijn vader vleugels <Ycaruse> *Rose C*: r. 4995.

[REMLT: I ; verwijzing maken in de Y]

<http://en.wikipedia.org/wiki/Icarus>

{REMLT} <*Rose C*: Ycaruse> *Rose V*: r. 5043; *Rose C*: r. 4995.

Ingelant h) [Fra. geen equivalent] / Fra. Frise – Engeland in Groot-Brittannië – zie ook **Inghelant**; i) **Ingelant** – land (waarmee men handel drijft) – genoemd samen met Po(i)tau; *Rose A/B*: r. 7044, 8003.

[REMLT: **Engelant**]

hs. C: na r. 6990 ; Oudfrans na r. 7521

hs. C: Rome, Frise ; Oudfrans r. 8445

{REMLT} *Rose V*: r. 7044, 8003;

[Ingelsce] n) Fra. blans estellins (een zilveren? muntsoort) – Engelse, van/uit Engeland – denk aan het Engelse ‘pound sterling’; o) **[Ingelsce]** – “ingelscer penninghe” <Ingelscer> *Rose C*: r. 11637.

[REMLT: **Engelsche**]

zie ook: http://en.wikipedia.org/wiki/Sterling_silver [bij ‘etymology’]

CD-rom MNW: *Die Rose* r. 11815

Oudfrans r. 12769

{REMLT}|<*Rose V/C*: Ingelscer; *Rose B*: Ingelscher> *Rose V*: r. 11815; *Rose C*: r. 11637;

Inghelant h) [Fra. geen equivalent] het koninkrijk Engeland, in het huidige Groot-Brittannië – zie ook **Ingelant**; i) **Inghelant** – koninkrijk [verg.]; *Rose C*: r. 1177.

[REMLT: **Engelant**]

{REMLT}|<*Rose B/C*: Inghelant> *Rose V*: r. 1183; *Rose C*: r. 1177;

Inhaligheid zie **Ghiericheit**

Ypocras l) [Fra. geen equivalent] Hippocrates (460-ca. 370 v.C.), Grieks arts – zie ook **Gecien**; m) **Ypocras** – auctoritas – [verg.] “vroeder [..] dan Tullius of Ypocras”; *Rose C*: r. 5168.

[REMLT: **Hypocras**] ; al verwijzing in de Y]

{REMLT}|*Rose V*: r. 5218; *Rose C*: r. 5168;

Ypocrisie a) or. Ypocrisie – Schijnheiligheid, allegorie; e) **Ypocrisie** – “keyserinne [van deser weerelt]” [volgens Valsch Ghelaet]; f) moeder van Valsch Ghelaet met Baraet als vader <Ypocrisien> *Rose C*: r. 9663, 10138, 10603, 10867.

[REMLT: **Hypocrisie**] ; al verwijzing in de Y]

{REMLT}|<Ypocrisien> *Rose V*: r. 9841, 10302, 10767, 11041; *Rose C*: r. 9663, 10138, 10603, 10867;

Iran zie Perzië

Ysegrim zie **Ysengrine**

Ysengrine j) or. Isengrin – Ysegrim, de wolf uit de *Roman de Renart* c.q. *Van den vos Reinaerde*; k) **Ysengrine** – wolf – [verg.] zal altijd zijn aard volgen en dus schapen vangen; *Rose C*: r. 10273.

[REMLT: I ; **Ysengrijn** ; al verwijzing in de Y (Ysengrijn)]

{REMLT} | <Rose B: Ysegrime; Rose C: Ysengrine> Rose V: r. 10437; Rose C: r. 10273;

Jacopijn a) or. Jacobin – de Jacobijnen, bijnaam van de Dominicanen, vernoemd naar het dominicaanse klooster St. Jacques in Parijs – kloosterorde; e) **Jacopijn**; g) [negatieve connotatie] <Jacopine> Rose C: r. 10340, 11090, 11092.

[REMLT: J]

http://en.wikipedia.org/wiki/Dominican_Order

{REMLT} | <Rose V: Jacoppijn, Jacoppine; Rose C: Jacopine> Rose V: r. 10504, 11260, 11262; Rose C: r. 10340, 11090, 11092.

Jalousie a) or. Jalousie – Afgunst, allegorie; e) **Jalousie** – vrouwe; g) beheert het rozenperk in de Vergier – bouwt een burcht en sluit Scone Ontfaen op in de toren om hem bij de Minnaar vandaan te houden – haar burcht wordt door Venus in brand geschoten, waarna Scone Ontfaen bevrijd wordt en de Minnaar zijn ‘rozenknop plukt’ <Jalouse, Jalousien> Rose C: r. 3573, 3629, 3659, 3662, 3673, 3710, 3766, 3785, 3809, 3861, 3889, 3964, 3971, 4043, 6717, 6843, 7092, 7275, 9252, 9292, 9694, 9724, 9829, 11181, 11396, 11402, 11409, 11552, 13163, 13225, 13429, 13492, 13859, 13963, 14213.

[REMLT: [**Jaloesie**]]

{REMLT} | <Rose V: Jalosien; Rose C: Jalouse, Jalousie, Jalousien> Rose V: r. 3615, 3671, 3701, 3704, 3715, 3752, 3808, 3827, 3851, 3903, 3931, 4006, 4013, 4085, 6777, 6901, 7154, 7355, 9467, 9872, 9902, 10005, 11357, 11572, 11578, 11585, 11728, 13347, 13409, 13615, 13678, 14047, 14151, 14401; Rose C: r. 3573, 3629, 3659, 3662, 3673, 3710, 3766, 3785, 3809, 3861, 3889, 3964, 3971, 4043, 6717, 6843, 7092, 7275, 9252, 9292, 9694, 9724, 9829, 11181, 11396, 11402, 11409, 11552, 13163, 13225, 13429, 13492, 13859, 13963, 14213;

Jan, pape a) [Fra. li ors de Rome] Johannes Presbyter, legendarische christenvorst in Azië; e) **pape Jan**; g) “tlant dat hout pape Jan” [verg.] vermaard om zijn rijkdom en edelstenen; Rose C: r. 1010.

[REMLT: J ; en verwijzing in P]

http://nl.wikipedia.org/wiki/Pape_Jan

of: http://en.wikipedia.org/wiki/Prester_John

Oudfrans r. 1074

CD-rom MNW: *Die Rose* r. 1014

{REMLT} | Rose V: r. 1014; Rose C: r. 1010.

Janne Baptisten, sente a) or. saint Jehan Baptiste – Johannes de Doper;
b) zoon van Elisabet en Zacharias; d) ‘wegbereider’ van Jezus, wijst Jezus bij diens
doping aan als Lam Gods – onthoofd door Herodes [bijbel] – feestdagen 24 juni
[geboorte] en 29 september [onthoofding]; e) **sente Janne Baptisten** – asceet?;
Rose C: r. 10785.

[REMLT: **[sent Jan Baptist]**]

{REMLT} <*Rose B/C*: sente Janne Baptisten> *Rose V*: r. 10959; *Rose C*: r. 10785;

Jasoen a) or. Jason – Jason, leider van de Argonauten; d) heeft in Colchis het
Gulden Vlies geroofd met hulp van Medea; e) **Jasoen**; g) haalde het Guldijn Vlies;
Rose C: r. 8830.

[REMLT: **Jason 1**]

{REMLT} <*Rose C*: Jasoen> *Rose V*: r. 8944; *Rose C*: r. 8830;

Jason zie **Jasoen**

Jeruzalem zie **Jherusalem**

Jeugd zie **Joghet**

Jeugd zie **Joncheit**

Jhan l) Fra. Johans Chopinel ("qui nestra seur Laire a Meün"
{Meung-sur-Loire}) – Jean de Meung (ca. 1240–ca. 1305) – auteur (ca. 1275–1280)
van het tweede deel (aanvulling van ca. 18.000 vs.) van de *Roman de la Rose*,
waarvan het eerste deel (ca. 4000 vs.) geschreven is ca. 1235 door Guillaume de
Lorris – zie ook **Mechiel** (hs. C); m) **Jhan** – “sijn geselle” – tweede? auteur van *Die*
Rose; *Rose A/B*: r. 9935.

[REMLT: J [[Jan] 6]]

http://fr.wikipedia.org/wiki/Jean_de_Meung

Meung-sur-Loire: <http://fr.wikipedia.org/wiki/Meung-sur-Loire>

Google Earth

Oudfrans r. 10535

CD-rom MNW: *Die Rose* r. 9935

{REMLT} <*Rose B*: Jan> *Rose V*: r. 9935.

Jherusalem h) or. Jherusalen – Jeruzalem, hoofdstad van Israël – bijbelse stad;

i) **Jherusalem** – koninkrijk van koning Salomoen; *Rose C*: r. 7579.

[REMLT: **Jerusalem**]

{REMLT} | *Rose V*: r. 7683; *Rose C*: r. 7579;

Joghet a) or. Joinece, Jeunece – Jeugd, allegorie; e) **Joghet** alias **Joncheit** – [meisje]; g) woont samen met Delijt – neemt deel aan het leger van de God van Minnen <Juecht> *Rose C*: r. 4337, 4379, 9648.

[REMLT: J ; MNW-spelling [Joget]]

{REMLT} | <*Rose V*: Jogt; *Rose B*: Joegt; *Rose C*: Joghet, Juecht> *Rose V*: r. 4381, 4423, 9826; *Rose C*: r. 4337, 4379, 9648.

Johannes de Doper zie **Janne Baptisten, sente**

Johannes Presbyter zie **Jan, pape**

Jolivecheit a) or. Jolivetez – Vrolijkheid?, allegorie; e) **Jolivecheit**; g) neemt deel aan het leger van de God van Minnen; *Rose C*: r. 9648.

[REMLT: J ; MNW-spelling [Jolivicheit]]

{REMLT} | *Rose V*: r. 9826; *Rose C*: r. 9648.

Joncheit a) or. Joinece, Jeunece – Jeugd, allegorie; e) **Joncheit** alias **Joghet** – [meisje]; g) 15 [var. 12] jaar jong, nog onbekommerd en speels – verblijft (danst met haar vriendje) in de Vergier – woont samen met Delijt – neemt deel aan het leger van de God van Minnen <Jonchede, Joncheden> *Rose C*: r. 1193, 1216, 4328, 4329, 4331, 4357, 4363, 4376, 4391, 4393, 4433.

[REMLT: J]

{REMLT} | <*Rose V*: Joncheide; *Rose B*: Jongheit; *Rose C*: Jonchede, Joncheden> *Rose V*: r. 1199, 1222, 4372, 4373, 4375, 4401, 4407, 4420, 4435, 4437?, 4477; *Rose C*: r. 1193, 1216, 4328, 4329, 4331, 4357, 4363, 4376, 4391, 4393, 4433.

Jubel zie **Bliscap**

Juecht zie **Joghet**

Julianus Hospitator zie **Julien, sente**

Julien, sente a) or. saint Juliens – de legendarische heilige Julianus Hospitator; d) beschermer van reizigers en pelgrims – noodlottige doder van zijn ouders – feestdag 29 [?] januari; e) **sente Julien**; *Rose C*: r. 8275.

[REMLT: **sent Juliaen**]

http://en.wikipedia.org/wiki/Julian_the_Hospitaller [feestdag?: 12, 9 of 29?]
{REMLT}|*Rose V*: r. 8377; *Rose C*: r. 8275;

Juno a) or. Juno – Juno c.q. Hera, Grieks/Romeinse godin; d) beschermster van huwelijken; e) **Juno** – heidense godin; f) echtgenote van Jupiter; g) offer aan haar als je ooit een trouwe echtgenote zou vinden, want dat is een groot wonder, zegt Juvenaël <Junoës> *Rose C*: r. 8154, 11937.

[REMLT: **Juno**]

voor Juvenalis: <http://en.wikipedia.org/wiki/Juvenal>

of: <http://nl.wikipedia.org/wiki/Juvenalis> [zie overzicht Satiren (6)]

[Satire 6 r. 48 (?]; zie externe link naar tekst *Saturae* op wikipedia Ned. !:

<http://www.thelatinlibrary.com/juvenal/6.shtml>

Hs. C r. 8154 ; CD-rom MNW: *Die Rose* r. 8256

Oudfrans r. 8683

{REMLT}|<Junoës> *Rose V*: r. 8256, 12117; *Rose C*: r. 8154, 11937;

Jupiter a) or. Jupiter – Jupiter c.q. Zeus, Grieks/Romeinse god; b) zoon van Kronos/Saturnus; d) heeft zijn vader onttroond, sluit deze met de andere Titanen op in de Tartarus; e) **Jupiter** – (opper)god; f) zoon van Saturnus – broer van Venus – echtgenoot van Juno; g) heeft zijn vader diens “ghegade” afgesneden en in zee geworpen, uit het ‘schuim der zee’ is Venus geboren <Jupitere, Jupiterre> *Rose C*: r. 5275, 6098, 6136, 6309, 8153, 9797, 11930, 11937.

[REMLT: **Jupiter**]

{REMLT}|<Jupiterre; *Rose C*: Jupitere> *Rose V*: r. 5329, 6152, 6190, 6363, 8255, 9973, 12111, 12117; *Rose C*: r. 5275, 6098, 6136, 6309, 8153, 9797, 11930, 11937;

Justiniaen a) or. Justinians – Flavius Petrus Sabbatus Justinianus (484-566) c.q. Justinianus I de Grote; c) keizer van Byzantium (527-565); d) trachtte tevergeefs met zijn *Codex Justiniani* de eenheid in het oude Romeinse Rijk en de christelijke kerk te herstellen; m) **Justiniaen** – auctoritas; *Rose C*: r. 10475.

[REMLT: J ; zie ook [**sent Sophien kerke**]]

http://en.wikipedia.org/wiki/Justinian_I

{REMLT}|*Rose V*: r. 10639; *Rose C*: r. 10475.

Juvenaël l) or. Juvenaus – Decimus Junius Juvenalis (ca. 60-ca. 140 n.C.), Romeins satirisch dichter – Jean de Meung citeert met name uit *Satyra VI*;

m) **Juvenaël** – auctoritas – schrijft over ontrouwe vrouwen; *Rose C*: r. 7708, 8150, 8165, 8524.

[REMLT: J]

<http://en.wikipedia.org/wiki/Juvenal>

of: <http://nl.wikipedia.org/wiki/Juvenalis> [zie overzicht Satiren (6)]

[Satire 6 ! ; zie externe link naar tekst *Saturae* op wikipedia Ned. !:

<http://www.thelatinlibrary.com/juvenal/6.shtml>]

{REMLT} | <*Rose V*: Juvenel> *Rose V*: r. 7813, 7833, 8252, 8267, 8636; *Rose C*: r. 7708, 8150, 8165, 8524.

Kans zie **Gheval**

Karel a) or. Charles – Karel de Grote (742-814); b) zoon van Pepijn III de Korte en Bertrada; c) koning van het Frankische Rijk (768-814) en Rooms keizer (800-814); d) één van de Negen Besten; e) **Karel** – [koning]; g) te beklagen omdat Roelant “sijn wijf” [var. lijf] verloor in Roncevale; *Rose C*: r. 7284.

[REMLT: **Karel die Grote**]

<http://en.wikipedia.org/wiki/Charlemagne>

{REMLT} | <*Rose C*: Karel> *Rose V*: r. 7364; *Rose C*: r. 7284;

Karel a) or. Charles – Karel van Anjou (1226-1285); d) krijgt van de paus het koninkrijk Sicilië toegewezen en trekt ten strijde tegen Manfred van Tarente, die Sicilië wederrechtelijk van zijn halfbroer Konradijn had afgenomen, doodt in 1266 Manfred in de eerste veldslag – verslaat Konradijn, die zijn erfelijk recht op Sicilië handhaaft, en diens Duitse leger nabij Rome en onthoofd hem in 1268; e) **Karel** – graaf van Agyon (= Anjou) en Provinciën en koning van Cisile – later ook koning van Mercelis (= Marseille); g) doodt Meinfrote, de koning van Cisile – doodt Coenradine – zet gevangen en onthoofd “die beste” (d.z. de heersers) van Mercelis (= Marseille) en wordt als koning gekozen; *Rose C*: r. 6224.

[REMLT: K ; (na **Kareen**)]

http://en.wikipedia.org/wiki/Charles_I_of_Naples

http://wapedia.mobi/en/Charles_I_of_Naples#5.

{REMLT} | <*Rose C*: Karel> *Rose V*: r. 6278; *Rose C*: r. 6224.

Keie zie **Keye**

Keye a) or. Keu – Keie c.q. Keu; b) zoon van Hector – pleegbroer van koning Artur; d) Ronde Tafel-ridder met een slechte reputatie; e) **Keye** – ridder en

hofmaarschalk ("drussate"); g) exemplarisch onhoofs <Keyen> *Rose C*: r. 2021, 2028.

[REMLT: **Keye die Drossate 1**]

<http://fr.wikipedia.org/wiki/Keu>

of: http://en.wikipedia.org/wiki/Sir_Kay

{REMLT} <Keyen; *Rose C*: Keye> *Rose V*: r. 2031, 2039; *Rose C*: r. 2021, 2028;

Keu zie Keie

Klotho zie Clotho

Konradijn zie **Coenradine**

Kronos zie Saturnus

Kuisheid zie **Reinicheit**

Kwadetong zie **Quade Tonghe**

Latijn n) [Fra. geen equivalent] het Latijn - taal; o) **Latijn** - m.n. 'geleerde taal';
Rose C: r. 5393, 12739.

[REMLT: **[dat Latijn]**]

<http://en.wikipedia.org/wiki/Latin>

{REMLT} *Rose V*: r. 5445, 12921; *Rose C*: r. 5393, 12739;

Lavenie zie **Slavenie**

Leckerheit a) or. Lecherie - Losbandigheid, allegorie; e) **Leckerheit** - [man];
g) heerst met Luxurie volgens Jalousie in de hele wereld; <Leckerhede,
Leckerheden> *Rose C*: r. 3632, 5701.

[REMLT: **Leckerheit** ; of **Leckerheit 2 ?**]

{REMLT} <*Rose V*: Leckerede, Leckerheide; *Rose B*: Leckerhede; *Rose C*:
Leckerheden> *Rose V*: r. 3674, 5753, 8975; *Rose C*: r. 3632, 5701;

Ledecheit zie **Ledicheit**

Ledenaert, sente a) or. saint Liënarz - Leonardus van Noblac (gest. 559);
d) beschermer van kraamvrouwen en gevangenen - feestdag 6 november; e) **sente**
Ledenaert; g) door wie vele gevangenen zijn vrijgelaten; *Rose C*: r. 8277.

[REMLT: L]

http://en.wikipedia.org/wiki/Leonard_of_Noblac

{REMLT} | *Rose V*: r. 8379; *Rose C*: r. 8277.

Ledicheit a) Fra. Ledeur – lees: Lelicheit – Lelijkheid, allegorie; e) **Ledicheit** [var. Lelicheit] – kamenierster in dienst van Reinicheit <Ledichede> *Rose C*: r. 8371, 8387.

[REMLT: L ; herschrijven/maken [**Lelicheit**] ; verwijzing]

{REMLT} | <*Rose V*: Lelicheide; *Rose B*: Heilecheit, Lelecheide; *Rose C*: Ledicheit, Ledichede> *Rose V*: r. 8477, 8493; *Rose C*: r. 8371, 8387.

Ledicheit a) or. Oiseuse – Ledigheid, allegorie; e) **Ledicheit** – vrouwe; g) blond krullend haar, rode mond, glad en blozend gezicht, fijne handen, slank, met spiegel en kam, rijkelijk gekleed – verblijft in de Vergier – heeft de sleutel en laat de Minnaar binnen – neemt deel aan het leger van de God van Minnen <Ledechede, Ledecheden, Ledicheden, Ledicheide> *Rose C*: r. 562, 599, 629, 1183, 1192, 3051, 3055, 4070, 4104, 9407, 9413, 9639.

[REMLT: **Ledicheit**]

{REMLT} | <Ledicheide; *Rose V*: Ledicheiden; *Rose V/B*: Ledecheit; *Rose B*: Ledecheyden; *Rose B/C*: Ledechede, Ledecheden; *Rose C*: Ledichede, Ledicheden> *Rose V*: r. 564, 601, 631, 1189, 1198, 3091, 3095, 4112, 4146, 9577, 9583, 9718, 9817; *Rose C*: r. 562, 599, 629, 1183, 1192, 3051, 3055, 4070, 4104, 9407, 9413, 9639;

Ledigheid zie **Ledicheit**

Lelicheit zie **Ledicheit**

Lelijkheid zie **Ledicheit**

Leonardus zie **Ledenaert, sente**

Leoncis zie **Leonte**

Leonte a) or. Leonce – Leoncis [? niet te vinden in de klassieke mythologie]; b) Fra. broer van koning Phoroneüs; e) **Leonte** – Griek; f) broer van koning Feroneus; g) door zijn broer gewaarschuwd voor de valstrik die het huwelijk is; *Rose C*: r. 8184.

[REMLT: L]

Oudfrans r. 8723

zie voor de kinderen van Inachus: <http://en.wikipedia.org/wiki/Inachus>

als broers van Phoroneus worden m.n. genoemd Aegialeus en Phegous

zie ook: <http://www.womenpriests.org/theology/hammer2.asp>

"Valerius Maximus vertelt over Leontius en Phoroneus" [ws. gebaseerd op *Roman de la Rose* ?]

en: <http://nl.wikipedia.org/wiki/Heksenhamer>

{REMLT} | <Rose C: Leonte> Rose V: r. 8286; Rose C: r. 8184.

Liden h) or. Lide – Lydië in het huidige Turkije – koninkrijk van koning Croesus;

i) **Liden** – koninkrijk van koning Cresus; Rose A/B: r. 6133.

[REMLT: **Lidia**]

<http://en.wikipedia.org/wiki/Lydia>

zie ook: <http://en.wikipedia.org/wiki/Croesus>

Hs. C: r. 6079 "die coninc was van vele lieden"

Oudfrans r. 6461

{REMLT} | Rose V: r. 6133.

Liefde, de zie **Minne, die**

Liefdesgod zie **God van Minnen**

Lieflijk Woord zie **Vriendelijk Spreken**

Livius zie **Tytus Liveus**

Lorein h) or. Loheraigne – Lotharingen in Noordoost-Frankrijk; i) **Lorein** – liederen ("noten ghesongen") uit Lorein; Rose C: r. 701.

[REMLT: **Loreine**]

{REMLT} | <Rose B: Loreyn; Rose C: Lorein> Rose V: r. 703; Rose C: r. 701;

Losbandigheid zie **Leckerheit**

Lot, het zie **Avonture**

Lotharingen zie **Lorein**

Lucaen l) or. Lucans – Marcus Annaeus Lucanus (39-65 n.C.), Romeins dichter; m) **Lucaen** – auctoritas; Rose C: r. 5391.

[REMLT: L]

<http://en.wikipedia.org/wiki/Lucan>

N.B. de Ned. en Dui. hebben ook nuttige informatie

{REMLT}| <Rose C: Lucaen> *Rose V*: r. 5443; *Rose C*: r. 5391.

Lucanus zie **Lucaen**

Lucina zie **Lutine**

Lucine zie **Lutine**

Lucrese a) or. Lucrece – Lucretia (6e eeuw v.C.); b) echtgenote van Tarquinius Collatinus; d) wier verkrachting door Sextus Tarquinius en haar zelfmoord wordt verteld in Livius' *Ab urbe condita* (boek I, caput 59); e) **Lucrese** – [Romeinse vrouw]; g) verkracht door Tarquinius, de zoon van koning Tarquinius van Rome, pleegt om deze schande zelfmoord ondanks tegenwerpingen van haar man en familie – zoals verteld door Tytus Liveus; *Rose C*: r. 8047, 8098.

[REMLT: L]

<http://en.wikipedia.org/wiki/Lucretia>

voor Livius: <http://en.wikipedia.org/wiki/Livy>

en: [http://en.wikipedia.org/wiki/Ab_Urbe_Condita_\(book\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Ab_Urbe_Condita_(book))

<http://www.thelatinlibrary.com/livy/liv.1.shtml#59>

{REMLT}| *Rose V*: r. 8151, 8202; *Rose C*: r. 8047, 8098.

Lucretia zie **Lucrese**

Ludomere a) [Fra. saint Pere] – onbekende heilige (rijmdwang?) – Oudfrans leest "Et saint Philebert et saint Pere" (ed. Lecoy 1973, r. 9291), maar de versregel wijkt af in zowel hs. A ("Bi Gode onsen lieven Here", r. 8792) als hs. B ("Bi Gode ghi sijt putertiere", r. 8724); e) **Ludomere** – heilige "Bi Phildeberte ende bi Ludomere"; *Rose C*: r. 8688.

[REMLT: L]

Oudfrans r. 9291

CD-rom MNW: *Die Rose* r. 8791

{REMLT}| *Rose C*: r. 8688.

Lutine a) or. Lucina – lees: Lucine – Lucina, Romeinse godin; d) brengt het licht en helpt bij de geboorte; e) **Lutine** [var. Lucinen] – godin van de bruiden? "brudene" <Lutinen> *Rose C*: r. 9792.

[REMLT: L [Lucine] ?]

[http://en.wikipedia.org/wiki/Lucina_\(goddess\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Lucina_(goddess))

{REMLT} <Rose V/B: Lucinen; Rose C: Lutinen> Rose V: r. 9968; Rose C: r. 9792.

Luxurie a) Fra. Deliz – bedoeld wordt Delijt – Wellust, allegorie; e) **Luxurie** alias **Delijt**; Rose C: r. 4366.

[REMLT: **Luxurie 2?** of **Delijt** ; verwijzing in L ; of samenvoegen/variant?]

{REMLT} Rose V: r. 4410; Rose C: r. 4366.

Luxurie a) or. Luxure – Wellust, allegorie; e) **Luxurie** – [man]; g) heerst met Leckerheit volgens Jalousie in de hele wereld; Rose C: r. 3633.

[REMLT: **Luxurie (1)**]

{REMLT} Rose V: r. 3675; Rose C: r. 3633;

Lydië zie **Liden**

Macrobius l) or. Macrobes – Ambrosius Theodosius Macrobius

(4e/5e eeuw n.C.), laat-Romeinse schrijver – schreef ca. 400 een commentaar met christelijke duiding op de *Somnium Scipionis* in boek 6 van *De re publica*

(geschreven 54-52 v.C.) van Cicero (106-43 v.C.); m) **Macrobius** – auctoritas – beschreef Cyproens (= Scipio) droom – houdt dromen voor waarheid; Rose C: r. 13.

[REMLT: M]

http://en.wikipedia.org/wiki/Ambrosius_Theodosius_Macrobius

en voor *Somnium Scipionis*: http://en.wikipedia.org/wiki/Dream_of_Scipio

en voor Cicero: <http://en.wikipedia.org/wiki/Cicero>

{REMLT} <Rose C: Macrobius> Rose V: r. 13; Rose C: r. 13.

Mainfrote a) or. Mainfrai – Manfred, prins van Tarente (1232-1266);

b) bastaardzoon van Frederik II van Hohenstaufen [koning van Sicilië

(1197-1250)] – halfbroer van Konradijn (zie **Coenradine**); c) koning van Sicilië

(1258-1266); d) neemt na de dood van Koenraad IV wederrechtelijk de

heerschappij over Sicilië -als voogd van Konradijn- en benoemt zichzelf in 1258/59 tot koning, veroverde al tussen 1254 en 1256 delen van Zuid-Italië – valt in 1260 de

Kerkelijke Staat binnen – vervolgens wordt door de paus het koninkrijk Sicilië

toegewezen aan Karel van Anjou die tegen hem ten strijde trekt – gedood in 1266

tijdens de eerste veldslag; e) **Mainfrote** – koning van Cisile; g) gedood door graaf

Karel en heeft dus verloren <Meinfrote> Rose C: r. 6221, 6235, 6258.

[REMLT: M]

http://en.wikipedia.org/wiki/Manfred_of_Sicily

{REMLT} | <Rose V: Menfrode; Rose B: Menfroede; Rose C: Mainfrote, Meinfrote>
Rose V: r. 6275, 6289, 6313; Rose C: r. 6221, 6235, 6258.

Manfred zie **Mainfrote**

Maria zie **Marie**

Marie a) [Fra. par le roi des anges] de heilige maagd Maria; b) moeder van Jezus Christus van Nazareth met God als vader; d) [bijbel]; e) [**Marie**]; f) moeder van God (= Jezus Christus); g) “dor God Marien kint” <Marien> Rose C: r. 5068, 8283.

[REMLT: **Maria 1**]

{REMLT} | <Marien> Rose V: r. 5118, Rose C: r. 5068, 8283;

Marioen a) or. Mariete, Marote – Marion, personage (‘herderin’) uit het herdersspel *Le jeu de Robin et Marion* van Adam de la Halle (1240-ca. 1288); e) [**Marioen**] – [vrouw / herderin] <Marioene, Maroten> Rose C: r. 12565, 12567.

[REMLT: [**Marion**]]

http://nl.wikipedia.org/wiki/Adam_de_la_Halle

of de Eng. of Fra. [andere informatie, jaartallen!]

http://nl.wikipedia.org/wiki/Jeu_de_Robin_et_Marion

en daar!: <http://toisondor.byu.edu/dscriptorium/aix166/>

zie ook: <http://virga.org/robin/robintout.pdf> [zie daar p.8]

{REMLT} | <Rose V: Marietten; Rose B: Mario[e]ne; Rose C: Marioene, Maroten>
Rose V: r. 12747, 12749; Rose C: r. 12565, 12567.

Marion zie **Marioen**

Marote zie **Marioen**

Mars a) or. Mars – Mars c.q. Ares, Grieks/Romeinse god van de oorlog;

e) [**Mars**] – [god]; g) tijdens zijn liefdesspel met Venus betrapt door haar lelijke man Vulcanus – door haar verkozen om zijn knapheid <Marse> Rose C: r. 12546.

[REMLT: **Mars**]

[http://en.wikipedia.org/wiki/Mars_\(mythology\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Mars_(mythology))

<http://en.wikipedia.org/wiki/Ares>

{REMLT} | <Marse> Rose V: r. 12728; Rose C: r. 12546;

Marseille zie **Mercelis**

Matheus, sente a) Fra. saint Maci – de apostel Matteüs; d) één van de discipelen van Jezus Christus van Nazareth; d) [bijbel] – feestdag 21 september; e) **sente Matheus**; g) schreef een Bijbelboek/evangelie; *Rose C*: r. 10691.

[REMLT: M]

[http://nl.wikipedia.org/wiki/Matte%C3%BCs_\(apostel\)](http://nl.wikipedia.org/wiki/Matte%C3%BCs_(apostel))

of: http://en.wikipedia.org/wiki/Matthew_the_Evangelist

{REMLT} *Rose V*: r. 10861; *Rose C*: r. 10691.

Matteüs zie **Matheus, sente**

Mechiel l) [Fra. Johans Chopinel, d.i. Jean de Meung, auteur van het tweede deel (ca. 18.000 vs.) van de *Roman de la Rose*] – zie ook **Jhan** (hss. A/B) – opm. mogelijk heeft hier in hs. C een kopiist zijn eigen naam genoemd [?]; m) **Mechiel** [var. Jhan, een houesch cnape] – “houesch poertere” – “gheselle” van Heinricke van Brucele; *Rose C*: r. 9757, 9784, 9786, 9799.

[REMLT: M]

Oudfrans r. 10535, 10557

CD-rom MNW: *Die Rose* r. 9935

voor Jean de Meung: http://fr.wikipedia.org/wiki/Jean_de_Meung

{REMLT} *Rose C*: r. 9757, 9784, 9786, 9799.

Medelijden zie **Ontfaermicheit**

Meinfrote zie **Mainfrote**

Mercelis h) or. Marseille – Marseille, stad in Zuid-Frankrijk; i) **Mercelis** – [stad] door graaf Karel [van Anjou] van zijn heersers (“die beste”) beroofd, hij laat zichzelf als koning kiezen; *Rose C*: r. 6239.

[REMLT: **Marsaelgen**]

<http://en.wikipedia.org/wiki/Marseille>

{REMLT} <*Rose B*: Marsalie; *Rose C*: Mercelis> *Rose V*: r. 6293; *Rose C*: r. 6239;

Mesdaet a) or. Maufez – Boze Geest, allegorie; d) alleen al door naar hem te kijken baarde Rede Schaamte; e) **Mesdaet** – [man]; f) vader van Scaemte/Scamelheit/Scande met Redene als moeder; g) heeft Scaemte/Scamelheit/Scande verwekt in het enige samenzijn dat hij ooit met

Redene had [var.: Redene werd zwanger door het zien van Mesdaet]; Rose C: r. 2821.

[REMLT: M]

{REMLT} | Rose V: r. 2905; Rose C: r. 2821.

Miltheit a) [or. Largesse] Gulheid, allegorie; e) **Miltheit** – dezelfde als **Zotte Miltheit?** – vrouwe; f) verwant (“nichte”) van Alexander [de Grote]; g) knap en goed gekleed, maar heeft haar broche? (“broke”) weggegeven – verblijft in de Vergier – is zeer vrijgevig – neemt deel aan het leger van de God van Minnen – bevrijdt Scone Ontfaen na de ‘oude quene’ omgepraat te hebben <Milthede> Rose C: r. 1059, 1063, 1070, 1073, 1097, 1103, 1115, 1131, 7325, 9643, 9891, 11335, 13060.

[REMLT: **Miltheit**]

{REMLT} | <Miltheit; Rose V: Meltheide, Meltheiden, [hs.A 11410: Melteihde]; Rose B/C: Miltheiden; Rose C: Milthede> Rose V: r. 1063, 1074, 1077, 1101, 1107, 1119, 1137, 7413, 9821, 10065, 11511, 13244; Rose C: r. 1059, 1063, 1070, 1073, 1097, 1103, 1115, 1131, 7325, 9643, 9891, 11335, 13060;

Miltheit zie **Zotte Miltheit**

Minder broeders a) Fra. Cordelier – de Minderbroeders c.q. Franciscanen; e) **Minder broeders** – kloosterorde; Rose C: r. 11095.

[REMLT: M]

http://fr.wikipedia.org/wiki/Ordre_des_fr%C3%A8res_mineurs

{REMLT} | <Rose B: Minderbruedre; Rose C: Minder broeders> Rose V: r. 11265; Rose C: r. 11095.

Minne, die a) or. Amors – de Liefde, allegorie; d) verbeelding van het liefdesgevoel – zie ook **die God van Minnen** en **Venus**; e) **die Minne** – [vrouwelijk en mannelijk]; g) maakt en houdt de mensen verliefd <Minnen> Rose C: r. 18, [35], 1330, [1508], 1708, 1761, 1861, [1999], 2116, 2121, 2156, 2164, 2177, 2295, 2518, 2600, 2920, 2932, 3054, 3074, 3088, 3092, 3111, 3125, 3162, 3233, 3313, 3321, 3410, 3542, 3546, 3554, 3755, 3880, 3899, 3925, 3930, 4197, 4198, 4257, 4268, 4271, 4499, 5226, 5234, 5242, 5260, 5261, 5265, 5267, 5269, 5297, 6368, 6373, 6887, 9465, 9521, 10041, 10364, 11796, [11797], 11809, 13507, 13933, 13978.

[REMLT: **die Minne**]

<http://fr.wikipedia.org/wiki/Amour>

of: http://fr.wikipedia.org/wiki/Amour_courtois

{REMLT} <Minnen> *Rose V*: r. 18, [35], 1338, [1518], 1718, 1771, 1871, [2009], 2122, 2132, 2164, 2172, 2185, 2191, 2309, 2558, 2640, 2960, 2971, 3094, 3114, 3132, 3151, 3165, 3202, 3273, 3353, 3361, 3452, 3588, 3596, 3797, 3922, 3941, 3967, 3972, 3975, 4182, 4239, 4240, 4281, 4303, 4315, 4545, 5278, 5286, 5294, 5314, 5315, 5319, 5321, 5323, 5340, 5351, 6422, 6427, 6945, 9637, 10213, 11974, [11975], 11987, 13693, 14121, 14166; *Rose C*: r. 18, [35], 1330, [1508], 1708, 1761, 1861, [1999], 2116, 2121, 2156, 2164, 2177, 2295, 2518, 2600, 2920, 2932, 3054, 3074, 3088, 3092, 3111, 3125, 3162, 3233, 3313, 3321, 3410, 3542, 3546, 3554, 3755, 3880, 3899, 3925, 3930, 4197, 4198, 4257, 4268, 4271, 4499, 5226, 5234, 5242, 5260, 5261, 5265, 5267, 5269, 5297, 6368, 6373, 6887, 9465, 9521, 10041, 10364, 11796, [11797], 11809, 13507, 13933, 13978.

Minre, die a) [Or. 'je'] de Minnaar – abusievelijk [?] als allegorie vertaald: de ik-figuur uit het Oudfrans; e) **die Minre** – “clerc”; g) tracht zijn rozenknopje te veroveren, wat uiteindelijk lukt door de hulp van de God van Minnen, diens leger en vooral diens moeder Venus <Minnare, Minneere, Minnere> *Rose C*: r. 5069, 5119, 5563, 6383, 6459, 7207, 7287, 7301, 9451, 9483, 9487, 9591, 12837, 12845, 12864, 12937, 13005, 13015, 13989, 14070, 14082, 14143, 14150.

[REMLT zie: **Minnere met Groter Quale**]

nuttig hier?: http://nl.wikipedia.org/wiki/Roman_de_la_Rose

[N.B. mijn website linken aan deze pagina !?]

en: [http://nl.wikipedia.org/wiki/Allegorie_\(letterkunde\)](http://nl.wikipedia.org/wiki/Allegorie_(letterkunde))

{REMLT} <Minnare; *Rose V*: Minnaren; *Rose V/C*: Minneren; *Rose B/C*: Minre; *Rose C*: Minneere> *Rose V*: r. 5119, 5169, 5615, 6437, 6519, 7289, 7368, 7381, 9623, 9765, 13019, 13027, 13046, 13119, 13189, 13199, 14177, 14258, 14270, 14331, 14338; *Rose C*: r. 5069, 5119, 5563, 6383, 6459, 7207, 7287, 7301, 9451, 9483, 9487, 9591, 12837, 12845, 12864, 12937, 13005, 13015, 13989, 14070, 14082, 14143, 14150.

Moyses a) or. Moysi – Mozes; b) zoon van Aram en Jochebed – geadopteerd door de dochter van de Farao; d) leidde de uittocht uit Egypte van het joodse volk [bijbel]; e) **Moyses**; g) “Moyses zetel”; *Rose C*: r. 10695.

[REMLT: **Moyses 1**]

<http://en.wikipedia.org/wiki/Moses>

[N.B. eerste bijbelplaats nog?]

{REMLT} *Rose V*: r. 10865; *Rose C*: r. 10695;

Mond Dicht zie **Wel Helen**

Mozes zie **Moyses**

Narcissus zie **Nariscus**

Nariscus a) or. Narcisus – Narcissus; d) wees de liefde van o.a. Echo af, Echo sterft van liefdesverdriet, voor straf laat de godin Nemesis (of Aphrodite) hem hopeloos verliefd worden op zijn waterspiegelbeeld, op de plek waar hij sterft bloeit later een narcis-bloem; e) **Nariscus** –jonkheer; g) wijst de liefde van Eggo af, wordt om zijn hoogmoed gestraft door de God van Minnen, wordt verliefd op zijn waterspiegelbeeld in de fontein van de Vergier en sterft <Nariscuse> *Rose C*: r. 1328, 1329, 1346, 1358, 1385, 1403, 1414, 1418, 1476.

[REMLT: **Nariscus**]

[N.B. bekend uit Ovidius' *Metamorphosen*, meer mythologische informatie?]

{REMLT}<Rose V: Narciuse; Rose C: Nariscus, Nariscuse> *Rose V*: r. 1334, 1337, 1354, 1366, 1393, 1411, 1424, 1428, 1486; *Rose C*: r. 1328, 1329, 1346, 1358, 1385, 1403, 1414, 1418, 1476;

Nature a) or. Nature – de Natuur, allegorie, verbeelding van het scheppende vermogen van de Natuur; e) **Nature**; g) heeft de rozen in de Vergier zo mooi gemaakt – door de 'oude quene' de drijvende kracht (op sexueel gebied) tussen vrouwen en mannen genoemd – heeft de Minnaar uitgerust met "bordoene ende scaerpe" om zijn 'pelgrimage' naar de rozenknop te voltooien <Naturen> *Rose C*: r. 1582, 3036, 3402, 4248, 4306, 4311, 4317, 4346, 4997, 5062, 5497, 6449, 11768, 12304, 12561, 12563, 12602, 12636, 12641, 12644, 12655, 12711, 12735, 13882, 13997, 14002, 14011, 14016.

[REMLT: **die Nature**]

{REMLT}<Naturen> *Rose V*: r. 1592, 3076, 4294, 4350, 4355, 4361, 4390, 5045, 5112, 5549, 11946, 12486, 12743, 12745, 12818, 12823, 12826, 12837, 12893, 12917, 14071, 14185, 14190, 14199, 14204; *Rose C*: r. 1582, 3036, 3402, 4248, 4306, 4311, 4317, 4346, 4997, 5062, 5497, 6449, 11768, 12304, 12561, 12563, 12602, 12636, 12641, 12644, 12655, 12711, 12735, 13882, 13997, 14002, 14011, 14016;

Natuur, de zie **Nature**

Nederigheid zie **Oemoedicheit**

[**Neptunus**] a) or. Neptunus – Neptunus c.q. Poseidon, Grieks/Romeinse god van de zee; e) [**Neptunus**] – koning van de zee; g) verslagen door Jasoens galeischip <Neptunuse> *Rose C*: r. 8836.

[REMLT: **Neptunus**]

{REMLT}| <Neptunuse> *Rose V*: r. 8952; *Rose C*: r. 8836;

Nero a) or. Neron – Lucius Domitius Ahenobarbus Nero (37-68 n.C.); c) Romeins keizer (54-68 n.C.); d) begon zijn regering veelbelovend maar ontwikkelde zich tot een afschuwelijk tiran; e) **Nero** – de laatste koning/keizer van Rome; g) aan het eind van zijn regering zeer wreed – heeft Rome in brand gestoken, de senatoren gedood, zijn broer gedood, zijn moeder ontleed, zijn zuster verkracht, is met een man getrouwd, heeft zich verkleed als vrouw, heeft zijn meester Seneca gedwongen zichzelf te doden – uiteindelijk verjaagd uit Rome, pleegt zelfmoord om niet vermoord/gelyncht te worden; *Rose C*: r. 5873, 5877, 5976, 6034, 6054, 6263.

[REMLT: **Nero**]

[N.B. voornamen: Ahenobarbus betekent 'met rode baard'

zie ook: <http://en.wikipedia.org/wiki/Ahenobarbus>]

{REMLT}| *Rose V*: r. 5927, 5931, 6088, 6317; *Rose C*: r. 5873, 5877, 5976, 6034, 6054, 6263.

Nidicheit j) or. Envie – Afgunst, allegorie – als ongewenst buiten de Vergier geplaatst; k) **Nidicheit** – beeld op de muur van de Vergier – met lelijk uiterlijk, kijkt scheel, altijd boos en jaloers <Nidicheden, Nidicheits> *Rose C*: r. 250, 270, 291, 301.

[REMLT: **Nidicheit 2** maken [beeld nl.] ; MNW-spelling Nidicheit (1)]

{REMLT}| <*Rose V/C*: Nidicheits; *Rose B*: Nidecheit, Nidecheits; *Rose C*: Nidicheden> *Rose V*: r. 250, 270, 291, 301; *Rose C*: r. 250, 270, 291, 301.

Nijt a) or. Envie – Haat en Nijd, allegorie; e) **Nijt**; g) door Aermoede uit de hel naar de wereld gebracht; *Rose C*: r. 8859.

[REMLT: **Nijt**]

{REMLT}| <*Rose B*: Nidecheit; *Rose C*: Nijt> *Rose V*: r. 8975; *Rose C*: r. 8859;

[**Nijtheit**] a) Fra. Richece – lees: Rijcheit – Rijkdom, allegorie; e) [**Nijtheit**] [var. Rijchede] alias van **Rijcheit**; g) neemt deel aan het leger van de God van Minnen <Nijthede> *Rose C*: r. 9643.

[REMLT: **Rijcheit** of samenvoegen/variant ? ; verwijzing in N]

Noerman a) [Fra. geen equivalent] een Normandiër – zie ook **Normendien**; e) **Noerman** – "En ware Noerman no Poytevijn"; *Rose C*: r. 9978.

[REMLT: **die Normanne**]

CD-rom MNW: *Die Rose* r. 10150

Oudfrans ca. r. 10772

{REMLT} <*Rose C: Noerman*> *Rose V*: r. 10150; *Rose C*: r. 9978;

Normandië zie **Normendien**

Normandiër zie **Noerman**

Normendien h) or. Normandie – Normandië in Noordwest-Frankrijk – zie ook **Noerman**; i) **Normendien** – landstreek, met een slechte reputatie – geboorteland van Dangier; *Rose C*: r. 2815, 3834.

[REMLT: **Normandie**]

{REMLT} <*Rose V: Normandien*; *Rose B/C: Normendien*> *Rose V*: r. 2899, 3876;

Oemoedicheit a) or. Humilitez – Nederigheid, allegorie; e) **Oemoedicheit**; g) neemt deel aan het leger van de God van Minnen; *Rose C*: r. 9649.

[REMLT: **[Ootmoedicheit]**]

{REMLT} <*Rose B: Oetmoedicheit*; *Rose C: Oemoedicheit*> *Rose V*: r. 9827; *Rose C*: r. 9649;

Omaers, Sente zie **Sente Omaers**

Omerius l) or. Homers – Homeros c.q. Homerus (8e eeuw v.C.), Grieks dichter – schreef de *Ilias* en de *Odyssee*; m) **Omerius** – auctoritas; *Rose C*: r. 6312.

[REMLT: **Homerus** ; verwijzing maken in de O]

{REMLT} <*Rose C: Omerius*> *Rose V*; r. 6366; *Rose C*: r. 6312;

Onbehoorlijkheid zie **Dorperheit**

Ongeluk zie **Quaetheit**

Ontfaermicheit a) or. Pitié – Medelijden, allegorie; e) **Ontfaermicheit** – vrouwe; g) pleit samen met Edelheit/Vriheit de Minnaar vrij van slechte bedoelingen in de Vergier – neemt deel aan het leger van de God van Minnen, strijdt tegen Dangier en Scaemte/Scamelheit/Scande – bevrijdt Scone Ontfaen uit

de brandende burcht <Ontfaermichede, Ontfaermiichede> *Rose C*: r. 3305, 3331, 3374, 9644, 9901, 13101, 13105, 13113, 13170, 13189, 13948, 13972.

[REMLT: O [Ontfarmicheit] ; volgens MNW gelijk aan **Ontfarmherticheit** ; samenvoegen dus ?]

nog nuttig?: <http://en.wikipedia.org/wiki/Pity>

{REMLT} <*Rose V*: Ontfarmichede, Ontfarmicheiden, Ontfermichede; *Rose B*: Ontfaermecheit, Ontfaermecheide, Ontfermechede, Ontfermecheide, Ontfermecheiden, Ontfermecheit, Ontfermicheit; *Rose C*: Ontfaermichede, Ontfaermicheide, Ontfaermiichede, Ontfaermicheit> *Rose V*: r. 3345, 3371, 3414, 9822, 10075, 13285, 13289, 13297, 13354, 13373, 14136; *Rose C*: r. 3305, 3331, 3374, 9644, 9901, 13101, 13105, 13113, 13170, 13189, 13948, 13972.

Ontrouw zie **Quaet Ghepeins**

Ontsegghen h) or. bois de Refus – Weigeringswoud; i) **Ontsegghen** – “bosch” waar Dangier het hout voor zijn knots (“machuwe”) vandaan heeft; *Rose C*: r. 13039.

[REMLT: O ; MNW-spelling [Ontseggen]]

{REMLT} <*Rose C*: Ontsegghen> *Rose V*: r. 13223; *Rose C*: r. 13039.

Ontsien van quade name j) or. Doute de mal renomee – Vrezen voor een slechte faam, allegorisch schild; k) **Ontsien van quade name** – schild (“taergie”) van Scaemte/Scamelheit/Scande; *Rose C*: r. 13184/85.

[REMLT: O ; verwijzingen maken in Q en N ?]

{REMLT} <*Rose C*: Ontsien van quade name> *Rose V*: r. 13368/69; *Rose C*: r. 13184/85.

Openbaring zie Apocalyps

Oracius zie **Oratius**

[Oratius] l) or. Orace, Horaces – Quintus Horatius Flaccus (65-8 v.C.), Romeins dichter; m) **[Oratius]** – auctoritas <Oracius, Oratiuse> *Rose C*: r. 5453, 12643.

[REMLT: H [Horatius] ? ; verwijzing maken in de O]

<http://en.wikipedia.org/wiki/Horace>

{REMLT} <Oracius, Oratiuse; *Rose B*: Oratius, Oraciuse; *Rose C*: Oracius> *Rose V*: r. 5505, 12825; *Rose C*: r. 5453, 12643.

Orestes l) Fra. Theophrastus – bedoeld is Theophrastus (372-288 v.C.), Grieks filosoof en universeel geleerde die zich met vele takken van wetenschap bezighield – leerling van Aristoteles – schreef de verloren gegane *Aureola* c.q. het *Liber aureolus de nuptiis* (het Gouden boek over het huwelijk); m) **Orestes** [var. Orestesse] – auctoritas – schreef *die Rioler*; *Rose C*: r. 7996.

[REMLT: O ; **Orestes 4** maken op basis hs.C]

<http://en.wikipedia.org/wiki/Theophrastus>

Oudfrans r. 8531

CD-rom MNW: *Die Rose* r. 8103

zie ook:

http://www.artandpopularculture.com/Liber_aureolus_de_nuptiis

en: <http://www.people.fas.harvard.edu/~chaucer/canttales/wbpro/jer-theo.html>

en: <http://www.people.fas.harvard.edu/~chaucer/canttales/wbpro/>

{REMLT} <*Rose C*: Orestes> *Rose V*: r. 8103; *Rose C*: r. 7996.

Oude Quene, die zie **Quene, die (oude)**

Ouderdom zie **Outheit 1**

Ouderdom zie **Outheit 2**

Oudfrans, het zie Waals, het

Oudheit zie **Outheit 1**

Outheit a) or. Veillece – Ouderdom, allegorie; e) **Outheit**; g) teleurgesteld en zwak, door iedereen gemeden – woont in bij Verstekinghe en Pine <Hothede, Houtheit, Oudheit, Outhede> *Rose C*: r. 4369, 4379, 4383, 4385, 4387, 4404, 4409, 4425.

[REMLT: O (1)]

{REMLT} <*Rose C*: Hothede, Houtheit, Oudheit, Outhede> *Rose V*: r. ~~4413, 4423, 4427, 4429, 4431, 4448, 4453, 4469~~; *Rose C*: r. 4369, 4379, 4383, 4385, 4387, 4404, 4409, 4425.

Outheit j) or. Veilleice – Ouderdom, allegorie – als ongewenst buiten de Vergier geplaatst; k) **Outheit** – beeld op de muur van de Vergier – met lelijk, krom en ziekelijk oud uiterlijk, inmiddels kinds, in oude maar warme kleding; *Rose C*: r. 333.

[REMLT: O ; **Outheit 2** maken nl. beeld]

{REMLT}| *Rose V*: r. 333; *Rose C*: r. 333.

Ovaerde j) or. Orguelz – de pijl Trots, allegorie; k) **Ovaerde** – pijl van de God van Minnen, één van de vijf ‘slechte’; *Rose C*: r. 924.

[REMLT: H ; [**Hovaerde**] 2 maken nl. pijl ; verwijzing maken in de O]

{REMLT}| <*Rose B*: Hoverde; *Rose C*: Ovaerde> *Rose V*: r. 928; *Rose C*: r. 924.

Oviden l) or. Ovides – Publius Ovidius Naso (43 v.C.-18 n.C), Romeins dichter – schreef ca. 5 v.C. de *Ars Amatoria* (zie **Aert van Minnen**) – zeer populair gedurende de Middeleeuwen; m) **Oviden** – auctoritas; *Rose C*: r. 9719.

[REMLT: **Ovidius**]

zie ook: http://en.wikipedia.org/wiki/Ars_Amatoria

{REMLT}| *Rose V*: r. 9897; *Rose C*: r. 9719;

Ovidius zie **Oviden**

Pape Jan zie **Jan, Pape**

Papelaerdie j) or. Papelardie – Schijnheiligheid, allegorie – als ongewenst buiten de Vergier geplaatst; k) **Papelaerdie** – beeld op de muur van de Vergier – met een vroom gezicht maar huichelend van binnen, gekleed als een streng religieuze; *Rose C*: r. 389.

[REMLT: P ; zie ook [**Hypocrisie**] en **Valsch Samblant** ; niet samenvoegen nl. beeld]

{REMLT}| <*Rose C*: Papelaerdie> *Rose V*: r. 391; *Rose C*: r. 389.

Parabolen l) or. Paraboles – het Oudtestamentische bijbelboek *Spreuken*, grotendeels (hst. 10-22) toegeschreven aan koning Salomo (ca. 986-926 v.C.) – boektitel; m) **Parabolen** – werk van Salomoen “int XXXste capitel steet”; *Rose C*: r. 10417.

[REMLT: P]

<http://nl.wikipedia.org/wiki/Spreuken>

of: http://en.wikipedia.org/wiki/Book_of_Proverbs

voor Salomo: <http://en.wikipedia.org/wiki/Solomon>

{REMLT}| <*Rose C*: Parabolen> *Rose V*: r. 10581; *Rose C*: r. 10417.

Paracleet, de zie **Paradijs**

Paradijs h) Fra. Paraclit (klooster) – de Paracleet (Grote Trooster), het door Pierre Abélard gestichte nonnenklooster bij Troyes, Frankrijk – waar Héloïse later abdis wordt; i) **Paradijs** – klooster – gesticht door Piers Abeliaert die Heilwive daar abdis maakt <Paradijt> *Rose C*: r. 8193, 8240.

[REMLT: P]

http://de.wikipedia.org/wiki/Le_Paraclet

voor Pierre Abélard: http://fr.wikipedia.org/wiki/Pierre_Ab%C3%A9lard

{REMLT}<*Rose V*: Parijt; *Rose A/B/C*: Paradijt; *Rose B*: Parijs; *Rose C*: Paradijs>
Rose V: r. 8295, 8342; *Rose C*: r. 8193, 8240.

Parijs a) [Fra. geen equivalent] Paris; b) zoon van koning Priamus van Troje en Hecuba; d) Trojaanse held; e) **Parijs**; f) zoon van Eruba – broer van Hector;
Rose C: r. 6275.

[REMLT: **Paris van Troyen**]

Oudfrans ca. r. 6740

CD-rom MNW: *Die Rose* r. 6329 [zowel Hector als Paris zijn toevoeging t.o.v. Oudfrans]

{REMLT}<*Rose V*: r. 6329; *Rose C*: r. 6275;

Parijs h) or. Paris – Parijs, hoofdstad van Frankrijk – met een universiteit; i) **Parijs** – universiteitsstad – woonplaats van Piers Abeliaert en van de “meester van Sente Omaers”; *Rose C*: r. 8233, 10597, 10857.

[REMLT: **Parijs 1**]

nog nuttig?: http://en.wikipedia.org/wiki/University_of_Paris

{REMLT}<*Rose V*: r. 8335, 10761, 11031; *Rose C*: r. 8233, 10597, 10857;

Paris zie **Parijs**

Paulus zie **Pauwels, sente**

Pauwels, sente a) or. saint Poul – de apostel Paulus (ca. 10 n.C.-ca. 60); d) één van de discipelen van Jezus Christus van Nazareth – [bijbel]; e) **sente Pauwels** – apostel; g) zei dat de apostelen niet mochten bedelen maar moesten werken;
Rose C: r. 10501.

[REMLT: **sente Paulus 1**]

Moeten we uitspraak nog controleren? zie noot ed. Ernst van Altena!

Oudfrans r. 11353 [noot: *I Corinthiërs* 9, 11-12]

CD-rom MNW: *Die Rose* r. 10665

{REMLT} | *Rose V*: r. 10665; *Rose C*: r. 10501;

Peirithoüs zie **Pyrotheus**

Penelope zie **Penolope**

Penolope a) Fa. Penelope – Penelope; b) echtgenote van Odysseus; d) bleef haar man trouw gedurende de vele jaren dat hij afwezig was wegens de Trojaanse Oorlog en zijn omzwervingen op de terugreis; e) **Penolope** – Griekse; g) exemplarisch trouw, de beste echtgenote in Grieken; *Rose C*: r. 8041, 8099.

[REMLT: **Penolope**]

{REMLT} | <*Rose V*: Penelope> *Rose V*: r. 8145, 8203; *Rose C*: r. 8041, 8099;

Perchi h) or. Perse – Perzië c.q. het Perzische Rijk – het huidige Iran; i) **Perchi** – land (van herkomst) [koninkrijk] van sinte Auberis (= Sisigambis) en Darius; *Rose C*: r. 6278.

[REMLT: **Persi**]

{REMLT} | <*Rose C*: Perchi> *Rose V*: r. 6332; *Rose C*: r. 6278;

Perzië zie **Perchi**

Phaine zie **Phanie**

Phanie a) or. Phanie – Phania, literaire/legendarische dochter van koning Croesus van Lydia; e) **Phanie** – maagd; f) dochter van koning Cresus; g) waarschuwde haar vader voor zijn hoogmoed en zei tevergeefs dat zijn voorspellende droom over zijn ondergang waar was <Phaine> *Rose C*: r. 6106, 6190.

[REMLT: P]

Niets over een dochter te vinden!? zie ook:

<http://www.columbia.edu/dlc/garland/deweever/PQ/phanye.htm>

en: http://en.wikisource.org/wiki/The_Canterbury_Tales/The_Monk's_Tale

en voor miniaturen:

<http://www.british-library.uk/catalogues/illuminatedmanuscripts/ILLUMIN.ASP?Size=mid&IllID=31926>

of: <http://collecties.meermann.nl/handschriften/showillu?id=11404>

Oudfrans r. 6483 [noot r. 6459 zegt niets over dochter 'Phanie']

{REMLT} | <*Rose C*: Phaine> *Rose V*: r. 6160, 6245; *Rose C*: r. 6106, 6190.

Phariseen a) or. pharisien – de Farizeeën; d) leden van een joodse religieuze sekte rond het begin van de christelijke jaartelling – raakten in conflict met Jezus Christus [bijbel]; e) **Phariseen**; g) hypocrieten, zitten op Moyses zetel; *Rose C*: r. 10696.

[REMLT: **die Phariseen**]

{REMLT}| *Rose V*: r. 10866; *Rose C*: r. 10696;

Phebeus zie **Phebus**

Phebus a) or. Phebus – Phoebus, vaste bijnaam (lett. de lichtende) van de god Apollo (zie **Apolijn**); e) **Phebus** – god van de wonderen <Phebeus> *Rose C*: r. 6100, 6140.

[REMLT: **Phebus**]

{REMLT}| <*Rose V*: Phephus; *Rose C*: Phebeus> *Rose V*: r. 6154, 6194; *Rose C*: r. 6100, 6140;

[Phildebert] a) or. saint Philebert – de heilige Filibert / Philibert (ca. 608–684); d) stichter van de abdij van Jumièges (654) – feestdag 20 augustus; e) **[Phildebert]** <Phildeberte> *Rose C*: r. 8688.

[REMLT: P]

http://en.wikipedia.org/wiki/Philibert_of_Jumi%C3%A8ges

Oudfrans r. 9291 [alleen in hs. C]

CD-rom MNW: *Die Rose* r. 8791 (in hss. A/B "bi gode")

{REMLT}| *Rose C*: r. 8688.

Philistiene, die a) [Fra. .X. homes] de Filistijnen; d) [bijbel]; e) **die Philistiene** – [volk]; g) wreed – doden Samsoen nadat zijn echtgenote [de Filistijnse] Dalida zijn haar had afgeschoren en hem daarmee zijn kracht had ontnomen; *Rose C*: r. 8591.

[REMLT: **die Philisteen**]

Oudfrans r. 9173

CD-rom MNW *Die Rose*: r. 8695 (in hss.A/B "die heidine/heyden")

{REMLT}| *Rose C*: r. 8591;

Phyrotheus a) Fra. Protheüs – bedoeld wordt Proteus, Griekse zeegod; d) kan zich in allerlei gedaanten veranderen; e) **Phyrotheus** [var.

Pirotheuse/Pyrotheuse]; g) [verg.] Valsch Ghelaet kan zich in nog veel meer gedaantes veranderen; *Rose C*: r. 10316.

[REMLT: **Protheus** ; samenvoegen ?]

NIET bedoeld is Peirithoüs (zie **Pyrotheus**) [REMLT: **Peritheon van Thessalen**] {REMLT} <*Rose V*: Pirotheuse; *Rose B*: Pyrotheuse; *Rose C*: Phyrotheus> *Rose V*: r. 10480; *Rose C*: r. 10316;

Phoebus zie **Phebus**

Phoroneüs zie **Feroneus**

Pieres zie **Piers Abeliaert**

Pierette zie **Pyrote**

Piers Abeliaert a) or. Pierres Abeliarz – Pierre Abélard (1079-1142), Frans theoloog en filosoof; d) werd verliefd op zijn twintig jaar jongere leerlinge Héloïse en trouwde in het geheim met haar, om deze relatie liet haar oom Fulbert hem castreren – beiden trekken zich terug in een klooster maar blijven met elkaar corresponderen – hun brieven (mogelijk fictief) zijn door Jean de Meung uit het Latijn in het Oudfrans vertaald; e) **Piers Abeliaert**; g) verliefd op Heilwive, trouwt toch met haar, ondanks haar tegenwerping dat liefde beter is dan het huwelijk, hierom zijn zijn “ghegaden” afgesneden (d.i. gecastreerd) en is hij uit Parijs vertrokken naar Sente Denijs – maakt Heilwive abdis van het door hem gestichte klooster Paradijs <Pieres, Piers, Pires> *Rose C*: r. 8191, 8223, 8230, 8247, 8270.

[REMLT: P ; verwijzing in de A]

http://fr.wikipedia.org/wiki/Pierre_Ab%C3%A9lard

{REMLT} <*Rose V*: Piers; *Rose V/B*: Pirs, Pirse; *Rose B*: Piers, Pirs Abelart; *Rose C*: Piers Abeliaert, Pires> *Rose V*: r. 8293, 8325, 8332, 8349, 8372; *Rose C*: r. 8191, 8223, 8230, 8247, 8270.

Pine a) or. Douleur – Smart, allegorie; e) **Pine**; g) woont samen met Verstekinghe; *Rose C*: r. 4427.

[REMLT: P ; zie ook **Jamer**]

{REMLT} *Rose V*: r. 4471; *Rose C*: r. 4427.

Pires zie **Piers Abeliaert**

[Pyrote] a) or. Perrete – Péronèlle / Perrete, personage ('vriendin van Marion') uit het herdersspel *Le jeu de Robin et Marion* van Adam de la Halle (1240-1285); e) **[Pyrote]** – [vrouw] <Pyroten> *Rose C*: r. 12568.

[REMLT: P]

Oudfrans r. 13854; in opsomming van diverse literaire namen

CD-rom MNW: *Die Rose* r. 12750

! Perrete is herderin en vriendin van Marion !

zie: <http://virga.org/robin/robintout.pdf> [zie daar p.8]

http://nl.wikipedia.org/wiki/Adam_de_la_Halle

of de Eng. of Fra. [andere informatie, jaartallen!]

http://nl.wikipedia.org/wiki/Jeu_de_Robin_et_Marion

en daar!: <http://toisondor.byu.edu/dscriptorium/aix166/>

{REMLT} <*Rose V*: Piretten; *Rose C*: Pyroten> *Rose V*: r. 12750; *Rose C*: r. 12568.

Pyrotheus a) or. Pirithoüs – Peirithoös c.q. Peirithoüs; d) met Theseus naar de onderwereld om zijn geliefde Persephone te schaken, beiden echter vastgeklonken aan een zuil door Hades, later is Theseus door Hercules bevrijd; e) **Pyrotheus**; g) vriend van Theseus – Theseus zocht 'uit liefde' naar hem in de hel; *Rose C*: r. 7559.

[REMLT: **Peritheon van Thessalen**]

[klopt het verhaal onder d)?]

http://en.wikipedia.org/wiki/Theseus#Theseus_and_Pirithous:_the_abduction_of_Helen_and_encounter_with_Hades

Oudfrans r. 8119

CD-rom MNW: *Die Rose* r. 7661

{REMLT} <*Rose C*: Pyrotheus> *Rose V*: r. 7661; *Rose C*: r. 7559;

Pitagoras l) or. Pythagoras – bedoeld worden de *Chrysea epê* ('Gouden verzen'), een verzameling morele uitspraken / vermaningen (mog. 5e eeuw n.C. of al 3e eeuw v.C.), toegeschreven aan de Griekse filosoof en wiskundige Pythagoras (ca. 580-504? v.C.); m) **Pitagoras** – auctoritas – schreef de *Ghuldine vers*; *Rose C*: r. 4811.

[?dus niet REMLT: **Pittagoras 1** ; maken **[Pittagoras] 2(3)**]

[jaartallen!? op de diverse wiki-pagina's]

http://en.wikipedia.org/wiki/The_golden_verses_of_Pythagoras

en voor Pythagoras: <http://en.wikipedia.org/wiki/Pythagoras>

{REMLT} <*Rose B*: Pictagoras> *Rose V*: r. 4857; *Rose C*: r. 4811;

Pythagoras zie **Pitagoras**

Plato zie **Platoen**

Platoen l) or. Platon – Plato (428-347 v.C.), Grieks filosoof – leerling van Socrates – zeer invloedrijk; m) **Platoen** – auctoritas; *Rose C*: r. 6562.

[REMLT: **Plato**]

{REMLT}<*Rose C*: Platoen> *Rose V*: r. 6622; *Rose C*: r. 6562;

Poitau h) [Fra. geen equivalent] / Fra. Rome – Poitou in Frankrijk; i) **Poitau** – land (waarmee men handel drijft) – genoemd samen met Ingelant <Potau> *Rose A/B*: r. 7044, 8003.

[REMLT: **Poitou**]

hs. C: na r. 6990 ; Oudfrans na r. 7521

hs. C r. 7899: Rome, Frise ; Oudfrans r. 8445

{REMLT}<*Rose V*: Potau; *Rose B*: Poytau> *Rose V*: r. 7044, 8003;

Poitevijn a) [Fra. geen equivalent] man uit Poitou, Frankrijk; e) **Poitevijn** – "En ware Noerman no Poytevijn"; *Rose C*: r. 9978.

[REMLT: **die Poitevijnen**]

CD-rom MNW: *Die Rose* r. 10150

Oudfrans ca. r. 10772

{REMLT}<*Rose C*: Poytevijn> *Rose V*: r. 10150; *Rose C*: r. 9978;

Poitevijns n) [Fra. geen equivalent] van/uit Poitou in Frankrijk;

o) **Poitevijns** – [munt met geringe waarde] "Het nes niet waert .i. Poitevijns"; *Rose C*: r. 2211.

[REMLT: P]

zie WNT 'Pietje II' [ca. 1/3 cent]: munt "Eveneens is het onwaarschijnlijk dat Pietje is afgeleid van Poitevijn (uit Poitou)" ; "wel afgeleid van" zie art. G.A. Nauta "Iets over eigennamen die appellatieven zijn geworden" in: *Taal en Letteren* 1900 (10e jrg.), p. [69] [?]

{REMLT}<*Rose C*: Poitevijns> *Rose V*: r. 2219; *Rose C*: r. 2211.

Poitou zie **Poitau**

Poitou zie **Poitevijn**

Poseidon zie Neptunus

Postumus a) or. Posthumus – Postumus, een man genoemd in het werk van Juvenalis: "Uxorem, Postume, ducis?" (*Satyra* VI, r. 28); e) **Postumus**; g) wil trouwen maar wordt door Juvenael gewaarschuwd voor ontrouwe vrouwen <Postumuse> *Rose C*: r. 8166, 8167.

[REMLT: P]

voor Juvenalis: <http://en.wikipedia.org/wiki/Juvenal>

of: <http://nl.wikipedia.org/wiki/Juvenalis> [zie overzicht Satiren (6)]

[Satire 6 r. 21, 28; zie externe link naar tekst *Saturae* op wikipedia Ned. !:

<http://www.thelatinlibrary.com/juvenal/6.shtml>]

Oudfrans r. 8706

CD-rom MNW: *Die Rose*: r. 8268

{REMLT} | <*Rose V*: Postumusse; *Rose B*: Postimus, Postimusse; *Rose C*: Postumuse> *Rose V*: r. 8268, 8269; *Rose C*: r. 8166, 8167.

Potau zie **Poitau**

Predekeeren a) Fra. Barré – de Predikheren c.q. Dominicanen, kloosterorde in 1216 gesticht door Dominicus Guzman / Dominic de Guzmán (1170–1221);

e) **Predekeeren** – kloosterorde; *Rose C*: r. 11095.

[REMLT: P ; MNW–spelling Predicatoren {Predikheeren}]

<http://nl.wikipedia.org/wiki/Dominicanen>

of: http://en.wikipedia.org/wiki/Dominican_Order

voor Guzman: http://nl.wikipedia.org/wiki/Dominicus_Guzman

of: http://en.wikipedia.org/wiki/Saint_Dominic

{REMLT} | *Rose C*: r. 11095.

Prolenise 1) Fra. Tholomee – bedoeld wordt Claudius Ptolomaeus

(2e eeuw n.C.), Grieks sterrenkundige, geograaf en wiskundige – werkzaam in Alexandrië, schreef o.a. de *Almagest* – toonaangevend gedurende de

Middeleeuwen; m) **Prolenise** [var. Tolomeus] – auctoritas – schreef de *Almaiesten*; *Rose C*: r. 6504.

[REMLT: P]

<http://en.wikipedia.org/wiki/Ptolemy>

voor *Almagest*: <http://en.wikipedia.org/wiki/Almagest>

{REMLT} | <*Rose B*: Tholomeuse; *Rose C*: Prolenise> *Rose V*: r. 6564; *Rose C*: r. 6504.

Proteus zie **Phyrotheus**

Provence zie **Provincen**

Provincen h) or. Provance – de Provence in Zuid-Frankrijk; i) **Provincen** – met Agyon (= Anjou) graafschap van Karel [van Anjou]; *Rose C*: r. 6225.

[REMLT: **Provence**]

{REMLT} | <*Rose C*: Provincen> *Rose V*: r. 6279; *Rose C*: r. 6225;

Ptolomaeus zie **Prolenise**

Quade Tonghe a) or. Male Bouche – Kwadetong, allegorie; e) **Quade Tonghe** – bewaker [man] – geboren in Normendien; g) bewaakt het rozenperk in de Vergier en later ook de burcht van Jalousie – “dief” steelt mensen hun goede naam door zijn roddels – door Valsch Ghelaet en Gheveinst Wesen -vermomd als pelgrims- gedood en zijn tong afgesneden <Quaden Tonghen, Quade Tonghen> *Rose C*: r. 2813, 3068, 3559, 3602, 3607, 3761, 3796, 3831, 3836, 3859, 4043, 6705, 6787, 6795, 6804, 6814, 6821, 6829, 6831, 7222, 7234, 9503, 9889, 10991, 11054, 11101, 11104, 11122, 11196, 11313, 11399, 11491, 11517, [13233], 13961.

[REMLT: **Quade Tonge**]

{REMLT} | <*Rose V*: [hs.A: Qude Tonge], Quade Tongen, Quaden Tongen; *Rose B/C*: Quade Tonghe, Quade Tonghen; *Rose C*: Quaden Tonghen> *Rose V*: r. 2879, 3108, 3601, 3644, 3649, 3803, 3838, 3873, 3878, 3901, 4085, 6765, 6839, 6849, 6857, 6868, 6875, 6881, 6885, 7309, 7317, 9671, 10063, 11161, 11224, 11271, 11274, 11292, 11372, 11489, 11575, 11667, 11693, [13417], 14149; *Rose C*: r. 2813, 3068, 3559, 3602, 3607, 3761, 3796, 3831, 3836, 3859, 4043, 6705, 6787, 6795, 6804, 6814, 6821, 6829, 6831, 7222, 7234, 9503, 9889, 10991, 11054, 11101, 11104, 11122, 11196, 11313, 11399, 11491, 11517, [13233], 13961;

Quade, dat a) or. Malice – Boosaardigheid, allegorie; e) **dat Quade**

[var. Quaetheit]; *Rose C*: r. 5299.

[REMLT: Q [dat Quaet] ; vgl. **Quaetheit**]

nog nuttig?: <http://en.wikipedia.org/wiki/Evil>

of: http://en.wikipedia.org/wiki/Good_and_evil

{REMLT} | <*Rose C*: Quade> *Rose V*: r. 5353; *Rose C*: r. 5299.

Quaet Ghepeins j) or. Noviaus Penser – de pijl Ontrouw, allegorie; k) **Quaet Ghepeins** – pijl van de God van Minnen, één van de vijf ‘slechte’; *Rose C*: r. 933.

[REMLT: Q ; MNW-spelling [Quaet Gepens]]

{REMLT} | <Rose B/C: Quaet Ghepeins> Rose V: r. 937; Rose C: r. 933.

Quaetheit a) or. Male Aventure – Ongeluk, allegorie; e) **Quaetheit** [var. Quade Avonture]; g) door Aermoede uit de hel naar de wereld gebracht; Rose C: r. 8858.

[REMLT: Q ; vgl. [dat Quaet]]

nog nuttig?: <http://en.wikipedia.org/wiki/Evil>

of: http://en.wikipedia.org/wiki/Good_and_evil

{REMLT} | <Rose B: Quade Aventure; Rose C: Quaetheit> Rose V: r. 8973; Rose C: r. 8858.

Quene, die (oude) a) or. la veille – een oud wijf / het Oude Wijf; e) **die (oude)**

Quene – torenbewaakster; g) bewaakt Scone Ontfaen in de burcht van vrouwe Jalousie – vertelt hem hoe vrouwen aan hun trekken kunnen komen in de liefde <Quenen> Rose C: r. 3872, 3877, 3883, enz.

[REMLT: Q]

{REMLT} | <Quenen> Rose V: r. 3914, [3919], 3925, // 4087, 6778, 6899, 10067, 11515, 11520, 11569, 11593, 11608, 11617, 11626, 11663, 11753, 11756, 11866, 11963, 13007, 13017; Rose C: r. 3872, 3877, 3883, // enz.

Recht a) or. Droiz – Recht, allegorie; e) **Recht**; g) heeft met Trauwe, Reinicheit en Gherechticheit/Recht de wereld verlaten; Rose C: r. 5139.

[REMLT: R]

{REMLT} | Rose V: r. 5189; Rose C: r. 5139.

Recht a) or. Joutice – bedoeld wordt Gherechticheit – Rechtvaardigheid, allegorie; e) **Recht** alias **Gherechticheit**; Rose C: r. 5268, 5273, 5286, 5290, 5299.

[REMLT: **Gerechticheit** of samenvoegen/variant ? ; verwijzing maken in de R]

{REMLT} | Rose V: r. 5322, 5327, 5340, 5344, 5353; Rose C: r. 5268, 5273, 5286, 5290, 5299.

Rechtvaardigheid zie **Gherechticheit**

Rechtvaardigheid zie **Recht**

Rede zie **Redene**

Reden zie **Redene**

Redene a) or. Reson – Rede, allegorie; d) baarde Schaamte al door de aanblik van Boze Geest; e) **Redene** – vrouwe – toegenaamd “die wise”; f) moeder van Scaemte/Scamelheit/Scande met Mesdaet als vader; g) zwanger geraakt tijdens het enige samenzijn dat zij ooit met Mesdaet had [var. Redene werd zwanger door het zien van Mesdaet] – niet door Nature gemaakt maar door God: niet te oud of te jong, niet te kort of te lang, draagt een rijke kroon – probeert twee maal tevergeefs de Minnaar zijn manschap aan de God van Minnen te laten opgeven – heeft de door God geschapen dingen hun naam gegeven <Reden, Redenen> *Rose C*: r. 2819, 2823, 2882, 2886, 3026, 3045, 3121, 3140, 4079, 4083, 4147, 4185, 4263, 4497, 5073, 5187, 5435, 5567, 6368, 6423, 6469, 6681, 9470, 9544, 9763, 9811, 14205. [REMLT: R]

nog nuttig?: <http://en.wikipedia.org/wiki/Reason>

{REMLT} | <Redenen; *Rose C*: Reden> *Rose V*: r. 2903, 2907, 2922, 2926, 3066, 3085, 3161, 3179, 4121, 4125, 4189, 4227, 4309, 4543, 5123, 5237, 5487, 5618, 6422, 6483, 6529, 6741, 9642, 9716, 9721, 9941, 9987, 14393; *Rose C*: r. 2819, 2823, 2882, 2886, 3026, 3045, 3121, 3140, 4079, 4083, 4147, 4185, 4263, 4497, 5073, 5187, 5435, 5567, 6368, 6423, 6469, 6681, 9470, 9544, 9763, 9811, 14205.

Reinaert j) or. Renart – Reinaert, de vos uit de *Roman de Renart* c.q. *Van den vos Reinaerde*; k) [**Reinaert**] – [vos] – [verg.] sluit nooit een vos op in de kippenren <Reinaerde> *Rose C*: r. 12968.

[REMLT: **Reynaert 1**]

{REMLT} | <*Rose V*: Reinarde; *Rose B*: Reynarde; *Rose C*: Reinaerde> *Rose V*: 13150; *Rose C*: r. 12968;

Reinicheit a) or. Chasteez – Kuisheid, allegorie; e) **Reinicheit** – vrouwe, meesteres van de rozen(knoppen); g) voortdurend belaagd door Venus en minnaars – voert bijgestaan door haar kamenier Ledicheit [= Lelicheit] oorlog met Scoenheit <Reinichede, Reinicheden, Reynichede> *Rose C*: r. 2872, 2881, 2887, 3433, 3469, 3583, 3637, 5139, 8360, 8365, 8370, 8379, 8388, 8412, 8414. [REMLT: R]

nog nuttig?: <http://en.wikipedia.org/wiki/Chastity>

{REMLT} | <*Rose V/C*: Reinichede; *Rose V*: Reinecheden, Reineit, Reinicheide, Reinicheiden, Renicheden; *Rose B*: Reinechede, Reinecheiden, Reinecheit, Reynecheide; *Rose C*: Reinicheden, Reynichede> *Rose V*: r. 2912, 2921, 2927, 3475, 3511, 3626, 3679, 5189, 8467, 8471, 8476, 8485, 8494, 8501, 8522, 8524; *Rose C*: r. 2872, 2881, 2887, 3433, 3469, 3583, 3637, 5139, 8360, 8365, 8370, 8379, 8388, 8412, 8414.

Reynicheit zie Reinicheit

Rijcheit a) or. Richece – Rijkdom, allegorie; e) **Rijcheit** – vrouwe; f) vriendin van Waerheit; g) met blond haar, zeer rijk gekleed met vele edelstenen – verblijft in de Vergier – is zeer machtig – bepaalt welke minnaars over het pad Te Vele Gheven naar het kasteel van Jalousie mogen gaan – neemt níet deel aan het leger van de God van Minnen, wil de Minnaar die ze haat niet helpen <[Hedelheit], [Nijthede], Rijchede, Rijcheden> *Rose C*: r. 968, 975, 989, 1019, 1038, 1041, [1052], 5015, 7368, 7369, 9271, 9286, 9293, 9459, [9643], 9855, 9881, 9999, 10016, 10035, 10040, 14207.

[REMLT: **Rijcheit**]

{REMLT} <[(H)Edelheit]; Rijchede; *Rose V*: Reicheide, Riecheit, Rijchede; *Rose V/B*: Rijcheide; *Rose B*: Rijcheiden; *Rose A/B*: [Redene]; *Rose C*: [Nijthede], Rijcheden> *Rose V*: r. 972, 979, 993, 1023, 1043, 1045, [1056], 5063, 7458, 7459, 9447, 9631, 9821, 10030, 10055, 10080, 10171, 10188, 10207, 10212, 14395; *Rose C*: r. 968, 975, 989, 1019, 1038, 1041, [1052], 5015, 7368, 7369, 9271, 9286, 9293, 9459, [9643], 9855, 9881, 9999, 10016, 10035, 10040, 14207;

Rijkdom zie **Rijcheit**

Rijn, de zie **Rine, die**

Rine, die h) [Fra. "boivre toute Seine"] de Rijn, rivier in Zwitserland, Duitsland en Nederland; i) **die Rine** – rivier [verg.] "al twater van den Rine / drinken"; *Rose C*: r. 4870.

[REMLT: **die Rijn**]

Oudfrans r. 5052

CD-rom MNW: *Die Rose* r. 4916

{REMLT} *Rose V*: r. 4916; *Rose C*: r. 4870;

Riole, die l) Fra. Aureole – de *Aureola* c.q. het *Liber aureolus de nuptiis* ('Gouden Boek over het Huwelijk'), een verloren gegaan werk van Theophrastus – boektitel; m) **die Riole** – werk van Orestes; *Rose C*: r. 7996.

[REMLT: R]

http://www.artandpopularculture.com/Liber_aureolus_de_nuptiis

zie ook:

<http://www.people.fas.harvard.edu/~chaucer/canttales/wbpro/jer-theo.html>

en: <http://www.people.fas.harvard.edu/~chaucer/canttales/wbpro/>

Oudfrans r. 8537 [Midned. alleen in hs. C !]

voor Theophrastus: <http://en.wikipedia.org/wiki/Theophrastus>
{REMLT} | Rose C: r. 7996.

Robechoen zie **Robijn**

Robeert a) or. Roberz – Aubert / Robert, personage ('ridder') uit het herdersspel *Le jeu de Robin et Marion* van Adam de la Halle (1240-1285); e) **Robeert** – [de heer / ridder]; Rose C: r. 10339.

[REMLT: R ; MNW-spelling [Robert] ?]

http://nl.wikipedia.org/wiki/Adam_de_la_Halle

of de Eng. of Fra. [andere informatie, jaartallen!]

http://nl.wikipedia.org/wiki/Jeu_de_Robin_et_Marion

en daar!: <http://toisondor.byu.edu/dscriptorium/aix166/>

zie ook: <http://virga.org/robin/robintout.pdf> [zie daar p.8]

Oudfrans r. 11169 [Ernst van Altena laat 'Robert' staan, terwijl 'Aubert' beter zou moeten zijn !?]

CD-rom MNW: *Die Rose* r. 10503

{REMLT} | <Rose B: Robbeert; Rose C: Robeert> Rose V: r. 10503; Rose C: r. 10339.

Robert zie **Robeert**

Robijn a) or. Robichonet, Robins – Robin, personage ('herder, vriend van Marion') uit het herdersspel *Le jeu de Robin et Marion* van Adam de la Halle (1240-1285); e) **Robijn** – [de knecht / herder] <Robechoene, Robine> Rose C: r. 7957, 10339, 11089, 12566, 12567.

[REMLT: [**Robetsoen**] 2 ; of liever **Robijn** ?]

http://nl.wikipedia.org/wiki/Adam_de_la_Halle

of de Eng. of Fra. [andere informatie, jaartallen!]

http://nl.wikipedia.org/wiki/Jeu_de_Robin_et_Marion

en daar!: <http://toisondor.byu.edu/dscriptorium/aix166/>

zie ook: <http://virga.org/robin/robintout.pdf> [zie daar p.8]

{REMLT} | <Robine; Rose V: Robbechone, Robechone; Rose B; Robbechoene, Robbechon; Rose C: Robechoene> Rose V: r. 8063, 10503, 11259, 12748, 12749;
Rose C: r. 7957, 10339, 11089, 12566, 12567.

Robin zie **Robijn**

Roelant a) or. Rolant – Roeland, ridder van Karel de Grote; d) verloor tijdens de slag tegen de Saracenen (d.w.z. de Basken of de Gascongors) bij Roncevalles in 778

zijn leven; e) **Roelant** – [ridder]; g) beklaagd door Karel de Grote omdat hij “sijn wijf” [var. lijf] verloor in Roncevale – exemplarisch sterk, maar overmoedig [riep te laat hulp in] <Roelande> *Rose C*: r. 7285, 8571.

[REMLT: **Rolant**]

{REMLT} <*Rose V*: Rolande; *Rose B/C*: Roelande, Roelant> *Rose V*: r. 7365, 8675; *Rose C*: r. 7285, 8571;

Rome h) or. Rome – Rome, centrum van het Romeinse Rijk, zetel? van het Heilige Roomse (keizer)Rijk, hoofdstad van het huidige Italië; i) **Rome** – [middeleeuws] keizerrijk en stad “de keyser van Rome der stede” – [Romeinse] stad – [Romeins] koninkrijk van koning Tarquinius; *Rose C*: r. 5516, 5879, 5922, 7899, 8046, 8095, 8258.

[REMLT: **Rome**]

{REMLT} <*Rose V*: Romen> *Rose V*: r. 5568, 5933, 5935, 5976, 8150, 8199, 8360; *Rose C*: r. 5516, 5879, 5922, 7899, 8046, 8095, 8258;

Roncevale h) or. Roncevaus – Roncevalles c.q. Roncevaux, bergpas in de Pyreneeën, Spanje – waar Karel de Grote zijn achterhoede o.l.v. Roeland verloor in de slag tegen de Saracenen (d.w.z. de Basken of de Gascongers); i) **Roncevale** – waar Roelant “sijn wijf” [var. lijf] verloor; *Rose C*: r. 7285.

[REMLT: **Roncevale**]

{REMLT} <*Rose B*: Ronchevale> *Rose V*: r. 7365; *Rose C*: r. 7285

Rondborstigheid zie **Edelheit**

Rondborstigheid zie **Vriheit**

Rose, die l) [Or. Romanz de la Rose] – *Die Rose*, vertaling en bewerking eind 13e eeuw (ca. 1280 [?]) door een zekere Heinric van de Oudfranse *Roman de la Rose*, geschreven ca. 1235 door Guillaume de Lorris en aangevuld (met ca. 18.000 vs.) in ca. 1275–1280 door Jean de Meung – boektitel – zie ook **Spiegel der Minnen**; m) **die Rose** – boek in Dietsche [van Heinric van Brucele]; *Rose C*: r. 33.
[REMLT: R]

http://fr.wikipedia.org/wiki/Roman_de_la_Rose [jaartallen!]

of Ned.: http://nl.wikipedia.org/wiki/Roman_de_la_Rose [nog Hein van Aken!]

of Eng.: http://en.wikipedia.org/wiki/Roman_de_la_Rose

voor de auteurs: http://fr.wikipedia.org/wiki/Guillaume_de_Lorris

http://fr.wikipedia.org/wiki/Jean_de_Meung

en NIET!: http://nl.wikipedia.org/wiki/Hein_van_Aken

{REMLT}| *Rose V*: r. 33; *Rose C*: r. 33.

Ruffus a) or. Rufin, personage uit de *Facta et dicta memorabilia* van Valerius Maximus (1e eeuw n.C.); e) **Ruffus**; g) vriend (“gheselle”) van Valerius – Valerius raadt hem af te trouwen; *Rose C*: r. 8160.

[REMLT: R]

http://nl.wikipedia.org/wiki/Valerius_Maximus

of: Eng.: http://en.wikipedia.org/wiki/Valerius_Maximus

voor de tekst!: <http://www.thelatinlibrary.com/valmax.html>

[zie Liber II ‘Rufinum’ !? ; of Liber IV ‘Rufus’ ? of Liber VI ‘Rufum’ ?]

{REMLT}| <*Rose B*: Ruffijn; *Rose C*: Ruffus> *Rose V*: r. 8262; *Rose C*: r. 8160.

Saint-Amour zie **Sente Omaers**

Saint-Denis zie **Sente Denijs**

Saksen zie **Zassen**

Salemoen zie **Salomoen**

Salomoen a) or. Salemon – koning Salomo (972-932 v.C.); b) zoon van koning David en Batseba; c) derde koning van Israël (ca. 960-926); d) vermaard om zijn wijsheid [bijbel]; e) **Salomoen** – koning van Jherusalem; g) auctoritas – schreef de *Parabolen* – exemplarisch wijs <Salemoen, Salomone> *Rose C*: r. 7578, 10416, 10431.

[REMLT: **Salomon 1**]

{REMLT}| <*Rose V*: Salomoene; *Rose B/V*: Salomon *Rose B/C*: Salomone; *Rose C*; Salemoen> *Rose V*: r. 7682, 10580, 10595; *Rose C*: r. 7578, 10416, 10431;

Sampsoen zie **Samsoen**

Samsoen a) or. Sanson – Samson c.q. Simson; b) echtgenoot van de Filistijnse Delila; d) Israëlich richter – de sterkste man uit de bijbel; e) **Samsoen**; g) exemplarisch sterk, maar door een vrouw van zijn kracht beroofd [Dalida heeft hem zijn haar afgeschoren, zodat hij nu zijn kracht weg was overwonnen kon worden door de Philistiene] <Sampsoen, Sampsoene> *Rose C*: r. 8572, 8589, 13799.

[REMLT: **Samsoen**]

{REMLT} | <Rose V: Samsone; Rose B: Samsone, Somson; Rose C: Sampsoen, Sampsoene> Rose V: r. 8676, 8693, 13987; Rose C: r. 8572, 8589, 13799;

Samson zie **Samsoen**

Saracenen, de zie **Sarasine**

Sarasine a) or. Sarradin (de Moren) – de Saracenen, verzamelnaam voor alle heidense en/of islamitische volkeren; d) beruchte tegenstanders van de christenen in Spanje en het Heilige land; e) **Sarasine**; g) [verg.] "Die quader waren dan Sarasine"; Rose C: r. 6260.

[REMLT: **die Sarasine**]

{REMLT} | <Rose C: Sarasine> Rose V: r. 6314; Rose C: r. 6260;

Zassen h) [Fra. geen equivalent] Saksen in Duitsland; i) **Zassen** – landstreek – “om al tgoet van Zassen” [verg.]; Rose C: r. 2952.

[REMLT: S ; **Sassen** ; al verwijzing in de Z]

{REMLT} | <Rose C: Zassen> Rose V: r. 2992; Rose C: r. 2952;

Saturnus a) or. Saturnus – Saturnus c.q. Kronos, Ouditalische [Griekse] god van het landleven; b) vader van Zeus/Jupiter; d) één van de Titanen – Ouranos/Uranus werd onttroond door zijn zoon Kronos/Saturnus die hem zijn testikels af sneed en deze in zee wierp, uit deze testikels is in zee Aphrodite/Venus geboren; e) **Saturnus** – [god] koning; f) vader van Jupiter en van Venus; g) door Jupiter zijn hem zijn “ghegade” afgesneden en in zee geworpen, uit het ‘schuim der zee’ is Venus geboren <Saturnuse> Rose C: r. 5274, 10004.

[REMLT: **Saturnus**]

{REMLT} | <Saturnuse> Rose V: r. 5328, 10176; Rose C: r. 5274, 10004;

Scaemte a) or. Honte – Schaamte, allegorie; e) **Scaemte** alias **Scamelheit** en **Scande** – bewaakster [vrouw]; f) dochter van Redene en Mesdaet – nicht van Vreese/Zorghe; g) geboren uit het enige samenzijn dat Redene en Mesdaet ooit hadden [var. Redene werd zwanger door het zien van Mesdaet] – bewaakt het rozenperk in de Vergier en later ook de burcht van Jalousie – strijdt tegen Ontfaermicheit, Blijtheit en Wel Helen <Scaemten> Rose C: r. 9897, 13172, 13178, 13199, 13222, 13225, 13235, 13829.

[REMLT: [**Schamelheit**] ? ; samenvoegen/variant of eigen lemma ? MNW–spelling [Schaemte]]

{REMLT} <Scaemten> *Rose V*: r. 10071; *Rose C*: r. 9897, 13172, 13178, 13199, 13222, 13225, 13235, 13829.

Scamelheit a) or. Honte – Schaamte, allegorie; e) **Scamelheit** alias **Scaemte** en **Scande** – bewaakster [vrouw]; f) dochter van Redene en Mesdaet – nicht van Vreese/Zorghe; g) geboren uit het enige samenzijn dat Redene en Mesdaet ooit hadden [var. Redene werd zwanger door het zien van Mesdaet] – bewaakt het rozenperk in de Vergier en later ook de burcht van Jalousie – strijdt tegen Ontfaermicheit, Blijtheit en Wel Helen <Scamelhede> *Rose C*: r. 2890, 3065, 12890, 12948, 13128, 13168, 13823, 13873.

[REMLT: [**Schamelheit**]]

{REMLT} <Scamelhede; *Rose V*: Scamelheden; *Rose V/B*: [Scamelheide], Scamelheiden; *Rose B*: Scaemelheiden> *Rose V*: r. 2930, 3105, 13072, 13130, 13312, 13352, 13356, 13362, 13383, 13406, 13409, 13419, 14011, 14017, 14061, [14160]; *Rose C*: r. 2890, 3065, 12890, 12948, 13128, 13168, 13823, 13873;

Scande a) or. Honte – Schaamte, allegorie; e) **Scande** alias **Scaemte** en **Scamelheit** – bewaakster [vrouw]; f) dochter van Redene en Mesdaet – nicht van Vreese/Zorghe; g) gekleed als een religieuze, met een sluier tot aan haar ogen – geboren uit het enige samenzijn dat Redene en Mesdaet ooit hadden [var. Redene werd zwanger door het zien van Mesdaet] – bewaakt het rozenperk in de Vergier en later ook de burcht van Jalousie – strijdt tegen Ontfaermicheit, Blijtheit en Wel Helen; *Rose C*: r. 2818, 2825, 2869, 2871, [3582], 3595, 3629 (2x), 3663, 3684, 3818, 4041, 6709, 7108, 7113.

[REMLT: [**Schamelheit**] ? ; samenvoegen/variant of eigen lemma ? MNW-spelling [Schande]]

{REMLT} <*Rose B*: Scanden> *Rose V*: r. 2902, 2909, 2911, 3593, 3624, 3637, 3671 (2x), 3705, 3709, 3726, 3860, 4083, 6769, 7169, 7175; *Rose C*: r. 2818, 2825, 2869, 2871, [3582], 3595, 3629 (2x), 3663, 3684, 3818, 4041, 6709, 7108, 7113;

Scande zie **Stand**e

Schaamte en Schande zie **Stand**e

Schaamte zie **Scaemte**

Schaamte zie **Scamelheit**

Schaamte zie **Scande**

Schijnheiligheid zie **Papelaerdie**

Schijnheiligheid zie **Ypocrisie**

Schoonheid zie **Scoenheit 1**

Schoonheid zie **Scoenheit 2**

Schotland zie **Scottie**

Scipio Minor zie **Cyproen**

Scoene Ontfaen zie **Scone Ontfaen**

Scoenheit a) or. Biautez – Schoonheid, allegorie; e) **Scoenheit** – vrouwe;
g) knap van nature, lang en in de taille slank, zeer lang goudblond haar – verblijft
(danst) in de Vergier – heet net zo als de ‘goede’ pijl **Scoenheit** – voert oorlog
tegen Reinicheit; *Rose C*: r. 947, 8360, 8393.

[REMLT: [**Schoonheit**] (1)]

{REMLT} *Rose V*: r. 951, 8467, 8499; *Rose C*: r. 947, 8360, 8393;

Scoenheit j) or. Biautez – de pijl Schoonheid, allegorie; k) **Scoenheit** – pijl van
de God van Minnen, één van de vijf ‘goede’; *Rose C*: r. 899.

[REMLT: S ; [**Schoonheit**] maken 2, nl. pijl]

{REMLT} *Rose V*: r. 903; *Rose C*: r. 899;

Scone Ansien zie **Soete Ansien**

Scone Ontfaen a) or. Bel Acueil – Goed Onthaal, allegorie; e) **Scone Ontfaen** –
knaap; f) zoon van Hovescheit; g) verblijft in het rozenperk van de Vergier – laat
de Minnaar binnen op voorwaarde dat hij geen ‘dorperheden’ doet – is diep
beledigd wanneer de Minnaar toch een roos wil plukken – laat zich vermurwen en
staat een kus toe – door Jalousie opgesloten in een burcht om hem bij de Minnaar
vandaan te houden, in de toren bewaakt door de ‘oude quene’ die hem de fijne
kneepjes van de liefde leert en voor mannen waarschuwt – door Dangier,
Vreese/Zorghe en Scaemte/Scamelheit/Scande opnieuw opgesloten zodat de
Minnaar weer alleen is – door zijn moeder uit de brandende burcht bevrijd, staat
nu de Minnaar toe de rozenknop te plukken, klaagt achteraf over diens toch wat
ruwe manier van doen <Scoen Ontfaen, Scoene Ontfaen, Scone Ontfae, Scone

Ontfaens, Scone Ontfane, Scone Ontfanen, Sone Ontfaen> *Rose C*: r. 2790, 2795, 2830, 2857, 2866, 2898, 2918, 2927, 2941, 2967, 2980, 2997, 3165, 3341, 3357, 3361, 3377, 3383, 3392, 3419, 3431, 3488, 3521, 3563, 3570, 3574, 3589, 3605, 3613, 3627, 3650, 3693, 3712, 3867, 3869, 3881, 3890, 3926, 3950, 3955, 3981, 4005, 4014, 4046, 4061, 4092, 4133, 4137, 4142, 6410, 6694, 6716, 6723, 6756, 6762, 6764, 6841, 7100, 7142, 7143, 7181, 7214, 7276, 9243, 9251, 9455, 9619, 9706, 9732, 9743, 9773, 9894, 11146, 11154, 11183, 11254, 11340, 11359, 11433, 11447, 11481, 11537, 11573, 11583, 11787, 11903, 12826, 12836, 12841, 12855, 12898, 12931, 12955, 13131, 13846, 13952, 13954, 13983, 14147.

[REMLT: S ; MNW-spelling [Schone Ontvaen] ? ; verwijzing maken in de O]

N.B. in de *Vlaamse Rose* is deze rol door **Florentine (2)** overgenomen; verwijzen (v.v.)?

{REMLT} <*Rose V*: Suetonfaen, Suetonfane, Suede Onfaen, Suede Onfane, Sueten Onfane; *Rose A*: Sueteonfaen, Sueteonfane, Sueten tOnfane; *Rose B*: Suetontfaen, Suetontfaene, Suetontfane, Suetfane, Suetontfaen, Suetontfane; *Rose C*: Scoen Ontfaen, Scoene Ontfaen, Scone Ontfae, Scone Ontfaen, Scone Ontfaens, Scone Ontfane, Scone Ontfanen, Sone Ontfaen> *Rose V*: r. 2836, 2865, 2874, 2879, 2939, 2958, 2981, 3007, 3020, 3037, 3205, 3381, 3397, 3401, 3417, 3423, 3432, 3461, 3473, 3530, 3563, 3606, 3612, 3616, 3631, 3647, 3655, 3669, 3692, 3735, 3754, 3909, 3911, 3923, 3932, 3968, 3992, 3997, 4023, 4047, 4056, 4088, 4103, 4134, 4175, 4179, 4184, 6464, 6754, 6776, 6822, 6899, 7162, 7209, 7213, 7267, 7296, 7356, 9417, 9428, 9627, 9795, 9808, 9884, 9910, 9921, 9951, 10068, 11316, 11324, 11359, 11430, 11516, 11535, 11609, 11623, 11657, 11713, 11751, 11761, 11965, 12083, 13008, 13018, 13023, 13037, 13080, 13113, 13137, 13315, 14034, 14140, 14142, 14171, 14335; *Rose C*: r. 2790, 2795, 2830, 2857, 2866, 2898, 2918, 2927, 2941, 2967, 2980, 2997, 3165, 3341, 3357, 3361, 3377, 3383, 3392, 3419, 3431, 3488, 3521, 3563, 3570, 3574, 3589, 3605, 3613, 3627, 3650, 3693, 3712, 3867, 3869, 3881, 3890, 3926, 3950, 3955, 3981, 4005, 4014, 4046, 4061, 4092, 4133, 4137, 4142, 6410, 6694, 6716, 6723, 6756, 6762, 6764, 6841, 7100, 7142, 7143, 7181, 7214, 7276, 9243, 9251, 9455, 9619, 9706, 9732, 9743, 9773, 9894, 11146, 11154, 11183, 11254, 11340, 11359, 11433, 11447, 11481, 11537, 11573, 11583, 11787, 11903, 12826, 12836, 12841, 12855, 12898, 12931, 12955, 13131, 13846, 13952, 13954, 13983, 14147.

Scotte h) or. Escoce – Schotland in Groot-Brittannië; i) **Scotte** – land – exemplarisch woest, droog en onvruchtbaar – woonplaats van Hongher [en Aermoede en Diefte?]; *Rose C*: r. 9372.

[REMLT: **Scotland 1**]

{REMLT} <*Rose C*: Scotte> *Rose V*: r. 9542; *Rose C*: r. 9372;

Scriven a) or. 'scribe' - door Verwijs in zijn editie gemarkeerd als eigenaam, vgl. "Phariseen" in dezelfde regel; e) **Scriven**
{REMLT} <Rose C: Scriben> *Rose V*: r. 10866; *Rose C*: r. 10696.

Seericheit zie **Zeericheit**

Zeericheit j) or. Tritesce - Droefenis, allegorie - als ongewenst buiten de Vergier geplaatst; k) [**Zeericheit**] - beeld op de muur van de Vergier - met vaal en bleek uiterlijk, altijd bedroefd en in de rouw <Seerichede> *Rose C*: r. 302, 315.

[REMLT: S ; MNW-spelling [Sericheit] ; verwijzing maken in de Z]

{REMLT} <Rose V: Sericheit; Rose B: Serecheden; Rose C: Seericheit, Zeerichede>
Rose V: r. 302, 315; *Rose C*: r. 302, 315.

Zefier zie **Zephirus**

Seine, de zie **Zeine, de**

Zeine, de h) [Or. Saine] de Seine, rivier in Frankrijk - zie ook **die Rine** (*Rose C*)
{is geworden? **die Rijn**}; i) **de Zeine** - rivier [verg.]; *Rose C*: r. 106.

[REMLT: **die Seine** ; verwijzing maken in de Z]

{REMLT} <Rose B: Seyne; Rose C: Zeine> *Rose V*: r. 106; *Rose C*: r. 106;

Sekerheit a) or. Seürté - Vastheid, allegorie; e) [**Sekerheit**] - [man]; g) neemt deel aan het leger van de God van Minnen, strijdt tegen Vreese/Zorghe <Sekerhede, Zekerhede> *Rose C*: r. 9647, 9900, 13268, 13285.

[REMLT: S]

{REMLT} <Rose C: Sekerhede, Zekerhede> *Rose V*: r. 9825, 10074, 13452, 13469;
Rose C: r. 9647, 9900, 13268, 13285.

Zekerheit zie **Sekerheit**

Seneca l) or. Seneque - Seneca (ca. 4 v.C.-65 n.C.), Romeins filosoof en tragedieschrijver - leermeester van de latere keizer Nero, in ongenade gevallen, pleegde vervolgens zelfmoord; m) **Seneca** - auctoritas - door Nero, zijn leerling en inmiddels keizer van Rome, gedwongen zichzelf te doden; *Rose C*: r. 5872, 5901, 5905, 5976.

[REMLT: **Seneca**]

{REMLT} | <Rose V: Senica> *Rose V*: r. 5926, 5955, 6030; *Rose C*: r. 5872, 5901, 5905, 5976;

Sente Arnoud zie **Arnoud, sente**

Sente Benedictus zie **Benedictus, sente**

Sente Benoot zie **Benoot, sente**

Sente Denijs j) or. Saint Denis en France – het klooster Saint-Denis (Sint-Denijs) bij Parijs – gewijd aan Dionysius, de patroon van de Franse koningen; k) **Sente Denijs** – klooster – waar Piers Abeliaert monnik wordt nadat zijn “ghegaden” zijn afgesneden; *Rose C*: r. 8234.

[REMLT: **Sent Denijs**]

{REMLT} | <Rose B: Sente Danijs; Rose C: Sente Denijs> *Rose V*: r. 8336; *Rose C*: r. 8234;

Sente Janne Baptisten zie **Janne Baptisten, sente**

Sente Julien zie **Julie, sente**

Sente Ledenaert zie **Ledenaert, sente**

Sente Matheus zie **Matheus, sente**

Sente Omaers h) or. saint Amor – Saint-Amour (Sint Omaers) in Noord-Frankrijk [?] of Saint-Amour in de Jura in het oosten van Frankrijk als wordt bedoeld Guillaume de Saint-Amour (?-1272), Frans theoloog en hoogleraar aan de Sorbonne te Parijs en tegenstander van de bedelorden; i) **Sente Omaers** – land (van herkomst) van de “meester van Sente Omaers”; *Rose C*: r. 10595, 10607.

[REMLT: **Sent Omaers (1)** ? ; of maken [**Sent Omaers**] **2** !]

voor Guillaume de Saint-Amour:

http://fr.wikipedia.org/wiki/Guillaume_de_Saint-Amour

of Eng.: http://en.wikipedia.org/wiki/William_of_Saint-Amour

dan is Saint-Amour in de Franse Jura bedoeld !:

[http://fr.wikipedia.org/wiki/Saint-Amour_\(Jura\)](http://fr.wikipedia.org/wiki/Saint-Amour_(Jura)) [Google Earth ook nog]

{REMLT} | <Rose A/V: Omars; Rose A: Gent Omars; Rose B: Omaers, Sint Omaers; Rose C: Sente Omaers> *Rose V*: r. 10759, 10772; *Rose C*: r. 10595, 10607.

Sente Pauwels zie **Pauwels, sente**

Zephirus a) or. Zephyrus – Zephyros c.q. Zefier, de westenwind; d) schaakte Flora en maakte haar heerseres van de bloemen; e) **Zephirus** – wind uit het westen; f) echtgenoot van Flora; g) samen heer en meester van de bloemen; *Rose C*: r. 7834.

[REMLT: S ; verwijzing maken in de Z]

<http://nl.wikipedia.org/wiki/Zephyros>

of de Eng.: http://en.wikipedia.org/wiki/Anemoid#West_wind_.28Zephyrus.29

{REMLT} | <*Rose C*: Zephirus> *Rose V*: r. 7928; *Rose C*: r. 7834.

[Sibile] a) or. Sebile – de Sybille, priesteres van Apollo in Cumae, Midden-Italië; d) in de *Aeneis*, boek VI, van Vergilius; e) **[Sibile]**; g) zegt dat een kuise vrouw niet verdoemd kan worden – verteld door Virgilius <Sibilen> *Rose C*: r. 8401.

[REMLT: **Sibille**]

{REMLT} | <*Rose V*: [Sibillen]; *Rose C*: Sibilen> *Rose V*: r. 8509; *Rose C*: r. 8401;

Sicilië zie **Cisile**

[Simpelheit] j) or. Simpleice – de pijn Eenvoud, allegorie; k) **[Simpelheit]** – pijn van de God van Minnen, één van de vijf ‘goede’ <Simpelhede> *Rose C*: r. 901, 1653.

[REMLT: S ; **Simpelheit 2** maken nl. pijn]

{REMLT} | <*Rose V/B*: Simpelheiden; *Rose B/C*: Simpelhede> *Rose V*: r. 905, 1663;

Rose C: r. 901, 1653.

[Simpelheit] a) or. Simplece – Eenvoud, allegorie; e) **[Simpelheit]**; g) neemt deel aan het leger van de God van Minnen <Simpelhede> *Rose C*: r. 9646.

[REMLT: **Simpelheit (1)**]

{REMLT} | <*Rose C*: Simpelhede> *Rose V*: r. 9824; *Rose C*: r. 9646;

Simson zie Samson

Sinte Auberis zie **Auberis, sinte**

Sisigambis zie **Auberis, sinte**

Slavenie a) Fra. Laverne – bedoeld wordt Lavenie? – Duisternis, allegorie; e) **Slavenie** [var. Laveine] – godin van de dieven; g) helpt Diefte; *Rose C*: r. 8875.

[REMLT: S ? **Slavenie 2** dan maken ; of herschrijven tot [**Lavenie**] en verwijzing in de S ?]

Oudfrans r. 9519

CD-rom MNW: *Die Rose* r. 8991

{REMLT} <Rose C: Slavenie> *Rose V*: 8991; *Rose C*: r. 8875.

Smart zie **Pine**

Snij ze de keel af zie **Coupe Geule**

Socrates l) or. Socrates – Socrates c.q. Sokrates (ca. 470-399 v.C.), Grieks filosoof – leermeester van Plato – door een aantal tegenstanders aangeklaagd wegens goddeloosheid, mede door zijn onbuigzame houding veroordeeld tot de gifbeker – zeer invloedrijk; m) **Socrates** – auctoritas – exemplarisch evenwichtig en verstandig – gedood omdat hij meende en verkondigde dat er slechts één god was; *Rose C*: r. 5575, 5585, 5866, 6370, 6400.

[REMLT: S]

<http://en.wikipedia.org/wiki/Socrates>

{REMLT} <Rose V: Socratesse> *Rose V*: r. 5625, 5635, 5920, 6424, 6454; *Rose C*: r. 5575, 5585, 5866, 6370, 6400.

Soet Anzien zie **Soete Ansien**

Soete Anesien zie **Zoete Anezien**

Zoete Anezien j) or. Douz Regart – Zachte Blik, allegorie; k) **Zoete Anezien** – een troost – steunt de minnaars in hun lijden – is bij de Minnaar weggegaan, en blijft weg <Soete Anesien, Soete Ansien, Zoete Anesien, Zoete Ane zien> *Rose C*: r. 2706, 2712, 2713, 2740, 2750, 4053, 9217, 9612.

[REMLT: S ; MNW-spelling [**Soete Aensien**] 2 maken nl. troost ; verwijzing maken in de A en de Z]

{REMLT} <Rose V: Goelijc Sien, Suetes Anesien; Rose A: Suetesansien; Rose B: Goelec Sien, Suetesansiene, Suetesansiene, Suetesansien, Suetesansiene; Rose C: Soete Anesien, Soete Ansien, Zoete Anesien, Zoete Ane zien> *Rose V*: r. 2752, 2758, 2759, 2786, 2796, 4095, 9391, 9787; *Rose C*: r. 2706, 2712, 2713, 2740, 2750, 4053, 9217, 9612.

Zoete Anezien zie **Soete Ansien**

Soete Ansien a) or. Douz Regart – Zachte Blik, allegorie; e) **Soete Ansien** – schildknaap van de God van Minnen; g) met knap uiterlijk – draagt de pijl (vijf ‘goede’ en vijf ‘slechte’) en boog (één ‘goede’ en één ‘slechte’) van zijn heer – met Edelheit/Vriheit als bode naar Venus om hulp in de strijd te vragen <Scone Ansien, Soet Anzien, Soete Aensien, Soete Anesien, Soete Ansiene, Zoete Ane ziene>
Rose C: r. 866, 887, 917, 1250, 1255, 1537, 13321.

[REMLT: S ; MNW-spelling [Soete Aensien] (1) ; verwijzing maken in de A] {REMLT} <*Rose V*: Suede Anesiene, Suede Ansien; *Rose A*: Sueteanesiene; *Rose B*: Suetaensiene, Sueteaensien, Suede Aensien, Sueteanesien, Suede Ane sien; *Rose C*: Scone Ansien, Soete Aensien, Soete Anesien, Soete Ansien, Soet Anzien, Zoete Ane ziene> *Rose V*: r. 870, 891, 921, 1256, 1261, 13505; *Rose C*: r. 866, 887, 917, 1250, 1255, 1537, 13321.

Soete Ansien zie **Zoete Anesien**

Soete Ghepeins zie **Zoete Ghepeins**

Zoete Ghepeins j) or. Douz Pensers – Zachte Gedachte, allegorie; k) **Zoete Ghepeins** – een troost – steunt de minnaars in hun lijden – is bij de Minnaar weggegaan, maar keert terug <Soete Ghepeins> *Rose C*: r. 2630, 2633, 2645, 2749, 4056, 9212.

[REMLT: S ; MNW-spelling [Soete Gepeins] ; verwijzing in de Z en de G maken] {REMLT} <*Rose B*: Süete Ghepeins, Suede Ghepeins, Suetgepeins, Suetghepeins; *Rose B/C*: Soete Ghepeins; *Rose C*: Zoete Ghepeins> *Rose V*: r. 2670, 2673, 2686, 2795, 4098, 9389; *Rose C*: r. 2630, 2633, 2645, 2749, 4056, 9212.

Soete Sprake zie **Vriendelijk Spreken**

[Soyer, broeder] a) [Fra. frere Saier]; e) **[broeder Soyer]** [var. Soyers] – broeder [mannelijke variant van een begijn?]; g) Valsch Ghelaet vermomt zich als pelgrim in “broeders Soyers cleet” <broeders Soyers> *Rose C*: r. 11036.

[REMLT: S ; verwijzing maken in de B]

Oudfrans r. 12054 [noot "niet nader te traceren persoon"]

CD-rom MNW: *Die Rose* r. 11206 [ed. Verwijs noot: "Zoowel Méon als Michel zwijgen over wie deze ‘Sohier’ is"]

zie ook?: http://www.gottignies.com/Bienvenue_files/nobily.htm

[bij 29 août 1223 Frère Sohier, abbé de l'abbaye de Cambron]

en: http://fr.wikipedia.org/wiki/Abbaye_de_Cambron

{REMLT} | <broeder Soyrs; *Rose A*: broede Soyrs; *Rose B*: broeder Soyirs; *Rose C*: broeder Soyers> *Rose V*: r. 11206; *Rose C*: r. 11036.

Sokrates zie **Socrates**

Solijn l) or. Solin – Caius Julius Solinus (3e eeuw n.C.), Romeins geograaf;
m) **Solijn** – auctoritas; *Rose C*: r. 5583.

[REMLT: **Solinus**]

{REMLT} | *Rose V*: r. 5633; *Rose C*: r. 5583;

Solinus zie **Solijn**

Sone Ontfaen zie **Scone Ontfaen**

Sorghe a) [Fra. geen equivalent] Angst, allegorie; e) **Sorghe**; g) belaagt met Tempeeste de woning van Avonture; *Rose C*: r. 5773.

[REMLT: S ; MNW-spelling [Sorge]]

{REMLT} | *Rose C*: r. 5773.

Sorghe zie **Zorghe**

Zorghe a) or. Poor – Vrees, allegorie; e) **Zorghe** alias **Vreese** – “poertiere” [vrouw]; f) nicht van Scaemte/Scamelheit/Scande; g) bewaakt het rozenperk in de Vergier en later ook het kasteel van Jalousie; <Sorghe> *Rose C*: r. 6709, 7108, 7112, 9899.

[REMLT: S ; verwijzing maken in de Z ; zie ook **[Vaer]** en **Vrese**]

{REMLT} | <*Rose B*: Sorghen; *Rose C*: Sorghe, Zorghe> *Rose V*: r. 6769, 10073;
Rose C: r. 6709, 7108, 7112, 9899.

Sorghelijc Spiegel, die j) [Or. li miroërs perilleus] de Gevaarlijke Spiegel;
k) **die Sorghelijc Spiegel** alias **Fonteine der Minnen** – de fontein in de Vergier – waarin Nariscus zich spiegelde wat zijn dood werd – waarin de Minnaar het rozenperk weerspiegeld ziet en verliefd wordt op een rozenknop <Speghe Sorgelike> *Rose C*: r. 1475, 1480.

[REMLT: **[die Spiegel van Vresen]** ; welke vorm als hoofdtrefwoord ?]

{REMLT} | <*Rose A*: Sorgeleke Spiegel; *Rose B*: Sorghelike Spighel; *Rose C*: Sorghelijc Spiegel, Speghe Sorgelike> *Rose V*: r. 1485; *Rose C*: r. 1475, 1480.

[Zothheit tanegane entie doot ghereet tontfane] j) or. Despit de mort – Doodsverachting, allegorisch schild; k) **[Zothheit tanegane entie doot ghereet tontfane]** – schild (“scilt”) van Coenheit <Zothede ...> *Rose C*: r. 13259–13260.

[REMLT: S ; verwijzing maken in de Z en verder?]

Oudfrans r. 15510

CD-rom MNW: *Die Rose* r. 13443-44

{REMLT} <*Rose B*: Sotheit tanegane ende die doet gereet tontfane; *Rose C*:

Zothede tanegane entie doot ghereet tontfane> *Rose V*: r. 13443-3444; *Rose C*: r. 13259–13260.

Zotte Miltheit a) or. Fole Largece – Dwaze Spilzucht, allegorie; e) **Zotte Miltheit** – dezelfde als **Miltheit**? – vrouwe en waardin; g) heeft het pad Te Vele Gheven naar het kasteel van Jalousie gemaakt dat door Rijkeit beheerd wordt – heeft een herberg waar de minnaars plezier maken en hun geld uitgeven <Miltheden> *Rose C*: r. 9285, 9317.

[REMLT: S ; verwijzing maken in de Z]

{REMLT} <*Rose B*: Sotte Miltheit; *Rose C*: Miltheden, Zotte Miltheit> *Rose V*:

r. 9490; *Rose C*: r. 9285, 9317.

Spaengen h) or. Espagne – het koninkrijk Spanje – bedoeld wordt het (dertiende-eeuwse) koninkrijk Castilië van Alfonso X [koninkrijk van ‘Hendrik van Spanjes’ broer (zie **Heinric**)]; i) **Spaengen** – koninkrijk “Heinric sconincx broeder van Spaengen”; *Rose C*: r. 6232.

[REMLT: **Spaengen**]

{REMLT} <*Rose B*: Spaengie> *Rose V*: r. 6286; *Rose C*: r. 6232;

Spaengen h) or. "chastiaus en Espagne" – Spanje; i) **Spaengen** – “borge in Spaengen” zijn luchtkastelen; *Rose A/B*: r. 2432.

[REMLT: **Spaengen** ; als apart sublemma opnemen ?]

{REMLT} *Rose V*: r. 2432

Spanje zie **Spaengen**

Spanje zie **Spaengen**

Speghele Sorgelike, die zie **Sorghelijc Spiegel, die**

Spiegel van de Liefde zie **Spiegel der Minnen**

Spiegel der Minnen 1) or. Miroër aus Amoreus – Spiegel van de Liefde – boektitel – zie ook **Aert van Minnen** en **die Rose**; m) **Spiegel der Minnen** – volgens de God van Minnen de titel van het door de Minnaar c.q. Heinricke van Brucele en Mechel op te schrijven boek met diens allegorische droom over zijn liefde voor een rozenknop; *Rose C*: r. 9808.

[REMLT: S ; MNW-spelling [Spiegel der Minnen] ; en verwijzing maken in de M] http://en.wikipedia.org/wiki/Ars_Amatoria

{REMLT}|<*Rose B*: Spiegel der Minnen; *Rose C*: Spiegel der Minnen> *Rose V*: r. 9984; *Rose C*: r. 9808.

Spreuken zie **Parabolen**

Stande j) or. Honte – lees: Scande – de pijl Schaamte en Schande, allegorie; k) **Stande** [var. Scande] – pijl van de God van Minnen, één van de vijf ‘slechte’; *Rose C*: r. 929.

[REMLT: S ; herschrijven/maken MNW-spelling [Schande]]

{REMLT}|<*Rose C*: Stande> *Rose V*: r. 933; *Rose C*: r. 929.

Storm zie **Tempeeste**

Stoutmoedigheid zie **Coenheit**

Strelersbos zie **Gherechticheden**

Sybille, de zie **Sibile**

Tarquinus a) or. Tarquinius (de zoon) – Sextus Tarquinius (eind 6e eeuw v.C.); b) zoon van koning Lucius Tarquinius Superbus van Rome; d) exemplarisch verkrachter – verkrachtte Lucretia zoals verteld wordt in Livius' *Ab urbe condita* (boek I, caput 59); e) **Tarquinus**; f) zoon van Tarquinius (1)2; g) verkrachter van Lucrese – zoals verteld door Tytus Liveus; *Rose C*: r. 8050.

[REMLT: T ; Tarquinius 1(2)]

http://en.wikipedia.org/wiki/Sextus_Tarquinius

<http://en.wikipedia.org/wiki/Lucretia>

voor Livius: <http://en.wikipedia.org/wiki/Livy>

en: [http://en.wikipedia.org/wiki/Ab_Urbe_Condita_\(book\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Ab_Urbe_Condita_(book))

<http://www.thelatinlibrary.com/livy/liv.1.shtml#59>

Tarquinus a) or. Tarquinius (de vader) – Lucius Tarquinius Superbus (gest. 496 v.C.); b) vader van Sextus Tarquinius; d) laatste koning van Rome – wiens zoon Sextus Tarquinius Lucretia verkrachtte zoals verteld wordt in Livius' *Ab urbe condita* (boek I, caput 59); e) **Tarquinus** – koning van Rome; f) vader van Tarquinus 1(2); g) als koning van Rome verdreven wegens [o.a.] de verkrachting van Lucrese door zijn zoon Tarquinus – zoals verteld door Tytus Liveus; *Rose C*: r. 8091.

[REMLT: T ; Tarquinus (1)2]

http://en.wikipedia.org/wiki/L._Tarquinius_Superbus

voor Livius: <http://en.wikipedia.org/wiki/Livy>

en: [http://en.wikipedia.org/wiki/Ab_Urbe_Condita_\(book\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Ab_Urbe_Condita_(book))

<http://www.thelatinlibrary.com/livy/liv.1.shtml#59>

Tartarie a) Fra. Tarse (in Cilicië) – bedoeld wordt het land van de Tataren in Centraal-Azië [?] en niet Tarsus (zie **Tarsen**) in Cilicië in Klein-Azië; i) **Tartarie** – [verg.] Quade Tonghe zou verbannen moeten worden naar 'heel ver weg'; *Rose C*: r. 6825.

[REMLT: **Tartarien** ; indien toch Tarsus: **Tarsen**]

Oudfrans r. 7350 [door Ernst van Altena met Tarsus 'in Cilicië' vertaald, volgens noot in de betekenis 'heel ver weg' ; wat geeft Flûtre voor 'Tarse' ?]

CD-rom MNW: *Die Rose* r. 6880 [hss. A/B "so verre in die zee"]

Tataren, land van de zie **Tartarie**

Te Vele Gheven j) or. Trop Doner – het pad Teveel Schenken, allegorie; k) **Te Vele Gheven** – pad naar het kasteel van Jalousie, beheerd door Rijcheit, gemaakt door Zotte Miltheit <Te Vele Ghevene> *Rose C*: r. 9284, 9875.

[REMLT: T ? ; MNW-spelling [Te Vele Geven] ; verwijzingen in de V en de G]

[Tempeest] a) or. tantes tampestes (geen allegorie) – Storm, allegorie; e) **[Tempeest]**; g) belaagt met Sorghe de woning van Avonture <Tempeeste> *Rose C*: r. 5773.

[REMLT: T]

Teveel Schenken zie **Te Vele Gheven**

Theophrastus zie **Orestes**

Theseus a) or. Theseüs – Theseus; d) mee met Peirithoüs naar de onderwereld om diens geliefde Proserpina te schaken, echter beiden vastgeklonken aan een zuil door Pluto, later bevrijd door Hercules maar Peirithoüs niet; e) **Theseus**; g) vriend van Pyrotheus – zocht ‘uit liefde’ naar Pyrotheus in de hel; *Rose C*: r. 7560.

[REMLT: **Theseus 1**]

http://en.wikipedia.org/wiki/Theseus#Theseus_and_Pirithous:_the_abduction_of_Helen_and_encounter_with_Hades

Tibaut a) Fra. Agnés, personage uit de (Oudfranse) pastorale poëzie [?];

e) **Tibaut** [var. Gherberghen] – [man]; *Rose A/B*: r. 12750.

Oudfrans r. 13854; in opsomming van diverse literaire namen

CD-rom MNW: *Die Rose* r. 12750

NIET uit *Le jeu de Robin et Marion* van Adam de la Halle !?

zie: <http://virga.org/robin/robintout.pdf> [zie daar p.8]

Tibullus zie **Tybulus**

Tybulus l) or. Tibullus – Albius Tibullus (50-19 v.C.), Romeins elegisch dichter;

m) **Tybulus** – auctoritas; *Rose C*: r. 9710.

[REMLT: **Tibullus**]

<http://en.wikipedia.org/wiki/Tibullus>

Tiedsch zie **Dietsch**

Titanen, de zie **Gigante, die**

Tytus Kneus zie **Tytus Liveus**

Titus Lyneus zie **Tytus Liveus**

Tytus Liveus l) or. Tytus Livius – Titus Livius (1e eeuw n.C.), Romeins geschiedschrijver – schreef *Ab urbe condita* (in totaal 142 boeken); m) **Tytus Liveus** – auctoritas – schreef over de corrupte rechter Apius en de maagd Virgine – schreef over de verkrachte Lucrese – schrijft dat alle vrouwen slecht zijn <Titus Lyneus, Tytus Kneus> *Rose C*: r. 5321, 8049, 13533.

[REMLT: T ; verwijzing maken in de L]

<http://en.wikipedia.org/wiki/Livy>

of Ned.: http://nl.wikipedia.org/wiki/Titus_Livius

ook nuttig: [http://en.wikipedia.org/wiki/Ab_Urbe_Condita_\(book\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Ab_Urbe_Condita_(book))
en: <http://www.thelatinlibrary.com/liv.html>

Toris a) Fra. Dorys – Doris; b) echtgenote van de zeegod Nereus – moeder van de Nereïden, de vijftig zeenimfen; e) **Toris** – zeegod [!]; f) vader [!] van dochters; g) verslagen door Jasoens galeischip; *Rose C*: r. 8841.

[REMLT: T]

[http://en.wikipedia.org/wiki/Doris_\(mythology\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Doris_(mythology))

Oudfrans r. 9481

CD-rom MNW: *Die Rose* r. 8957

Trauwe a) or. Foiz – Trouw, allegorie; e) **Trauwe**; g) heeft met Recht, Reinicheit en Gherechticheit/Recht de wereld verlaten; *Rose C*: r. 5140, 5142.

[REMLT: **Trouwe** ; MNW-spelling [Trouw]]

Trikolomuse a) Fra. Tritholemus – Triptolemos c.q. Triptolemus, Griekse god van de landbouw; b) zoon van koning Keleos en Metaneira; d) lieveling van de godin Demeter, uitvinder van de ploeg; e) **Trikolomuse** [var. Tritholomeus] – [god]; *Rose C*: r. 9401.

[REMLT: T]

<http://en.wikipedia.org/wiki/Triptolemus>

of Ned.: <http://nl.wikipedia.org/wiki/Triptolemos>

Triptolemus zie **Trikslomuse**

Triton a) or. Triton – Triton, zeegod en zeemeerman; b) zoon van Poseidon; e) **Triton** – [zeegod]; g) verslagen door Jasoens galeischip; *Rose C*: r. 8841.

[REMLT: T ; **Triton 2** maken]

[http://en.wikipedia.org/wiki/Triton_\(mythology\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Triton_(mythology))

of Ned.: [http://nl.wikipedia.org/wiki/Triton_\(mythologie\)](http://nl.wikipedia.org/wiki/Triton_(mythologie))

Troje zie **Troyen**

Troyen h) Fra. ‘fame le roi Priant’ / Fra. Troie – Troje, historische stad in Phrygië, Turkije – stad van de Trojaanse Oorlog; i) **Troyen** – koninkrijk van Eruba (= Hecuba) – land van herkomst van Eneas; *Rose C*: r. 6274, 11993.

[REMLT: **Troje**]

Oudfrans r. 6740 [‘Troie’ niet genoemd, wel ‘le roi Priant’]

CD-rom MNW: *Die Rose* r. 6328

Trots zie **Ovaerde**

Trouw zie **Trauwe**

Trouwbreuk zie **Eelheit**

Tulius zie **Tullius**

Tullius l) or. Tullus – Marcus Tullius Cicero (106-43 v.C.), Romeins staatsman en schrijver – schreef o.a. *De Senectute* of voluit *Cato Maior de Senectute*, over het ouder worden en de dood (geschreven 44 v.C.); m) **Tullius** – auctoritas – schreef het *Bouc van der Houthede* <Cullius, Tulius> *Rose C*: r. 4327, 4600, 5155, 5163, 5168.

[REMLT: T]

<http://en.wikipedia.org/wiki/Cicero>

en: http://nl.wikipedia.org/wiki/De_senectute

of Eng.: http://en.wikipedia.org/wiki/Cato_Maior_de_Senectute

Valerius l) or. Valerius – Valerius Maximus (1e eeuw n.C.), Romeins kroniekschrijver – schreef de *Facta et dicta memorabilia*; m) **Valerius** – auctoritas – raadt zijn vriend Ruffus af om te trouwen omdat vrouwen slecht zijn; *Rose C*: r. 8133, 8159, 8760.

[REMLT: V]

http://nl.wikipedia.org/wiki/Valerius_Maximus

of: Eng.: http://en.wikipedia.org/wiki/Valerius_Maximus

en: <http://www.thelatinlibrary.com/valmax.html>

[zie bij **Ruffus** of vindplaats in *Facta* al gevonden is]

Valsch Ghelaet a) or. Faus Semblant – Valse Schijn, allegorie; e) **Valsch Ghelaet** – [man], “coninc van den ribauden”; f) zoon van Baraet en Ypocrisie – vriend (“amijs) van Gheveinst Wesen; g) neemt deel aan het leger van de God van Minnen – meegenomen door Gheveinst Wesen, wordt eerst ondervraagd door de God van Minnen omdat hij niet gewenst is in de Vergier, wordt uiteindelijk wel toegelaten in het leger – predikt de ‘schijnheiligheid’, biechtvader van de rijken – gelooft niet in God, want dat heeft nog nooit iemand geholpen – doodt -verkleed als pelgrim/biechtvader- Quade Tonghe <Ghelaet, Ghelate, [Valsch], Valsch Ghelate, Valschs Ghelaet> *Rose C*: r. 9653, 9660, 9661, 9671, 9676, 9886, 10077,

10089, 10153, 10157, 10161, 10239, 10363, 10528, 10939, 10988, 11015, 11035, 11064, 11076, [11078], 11081, 11226, 11273, 11411, 11429.

[REMLT: zie **Valsch Samblant** ; samenvoegen ? f) verschilt ! ; welke vorm als hoofdtrefwoord ? ; MNW-spelling [Valsch Gelaet]]

Valse Schijn zie **Valsch Ghelaet**

Vastheid zie **Sekerheit**

Venus a) or. Venus – Venus c.q. Aphrodite, Grieks/Romeinse godin van de liefde – zie ook **die Minne**; b) echtgenote van Vulcanus; d) geboren uit de afgesneden en in zee gegooid testikels van Uranus/Ouranos; e) **Venus** – godin, vrouwe – woont te Cyteroen; f) dochter van Saturnus – zuster van Jupiter – echtgenote van Vulcanus – moeder van Cupido/God van Minnen – minnares van Anthonis (= Adonis) – heeft ‘ontelbaar’ veel zoons; g) rijk gekleed met veel opsmuk – belaagt voortdurend Reinicheit en haar rozen(knoppen) - gebruikt een fakkel (“brant”) om mannen en vrouwen ‘in vuur en vlam’ te zetten – geboren uit het ‘schuim der zee’ nadat Jupiter de “ghegade” van Saturnus had afgesneden en in zee geworpen – door haar lelijke man Vulcanus betrappt tijdens het liefdesspel met haar knappe minnaar Mars – komt haar zoon de God van Minnen en zijn leger te hulp tegen Jalousie c.s., schiet het kasteel in brand <Venuse> *Rose C*: r. 1495, 2877, 2884, 3466, 3522, 3557, 5279, 7666, 8420, 9560, 9909, 9968, 10003, 11596, 11828, 12085, 12545, 12550, 12649, 13330, 13343, 13349, 13369, 13397, 13424, 13427, 13489, 13820, 13826, 13830, 13873, 13877, 13907, 14200.

[REMLT: **Venus**]

Vergilius zie **Virgilius**

Verginia zie **Virgine**

Verginius zie **Virgilius**

Vermaak zie **Deduut**

Verraad zie **Dorpernie**

Verstekinghe a) Fra. Travail – Angst, allegorie; e) **Verstekinghe** [var. Travael]; g) woont samen met Pine; *Rose C*: r. 4427.

[REMLT: V ; MNW-spelling [Verstekinge] betekent daar ‘smaad’, ‘hoon’]

Virgilius a) Fra. Virginius – bedoeld wordt Virginius c.q. Verginius (midden 5e eeuw v.C.); b) vader van Virgine; d) zoals verteld wordt in Livius' *Ab urbe condita* (boek III, caput 44); e) **Virgilius** [var. Virginius]; f) vader van Virgine; g) weigert zijn dochter aan de corrupte rechter Apius te geven, doodt haar na de gerechtelijke uitspraak – zoals verteld door Tytus Liveus <Virgiliuse> *Rose C*: r. 5322, 5339, 5344, 5349, 5357, 5371, 5386.

[REMLT: **Virgilius 2** maken ; of herschrijven [Virginius] ?]

[zie ook: <http://en.wikipedia.org/wiki/Verginia>]

[zie REMLT: **Verghine** ; voor wiki-link naar Appius Claudius Sabinus (zie *Rose C*: **Apius**)]

voor Livius: <http://en.wikipedia.org/wiki/Livy>

ook nuttig: [http://en.wikipedia.org/wiki/Ab_Urbe_Condita_\(book\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Ab_Urbe_Condita_(book))

en: <http://www.thelatinlibrary.com/livy/liv.3.shtml>

Virgilius l) or. Virgile – Publius Vergilius Maro (ca. 70-19 v.C.), Romeins dichter – schreef o.a. de *Aeneis*; m) **Virgilius** – auctoritas – schrijft over de Sibille – schrijft dat alle vrouwen slecht zijn; *Rose C*: r. 8400, 13523.

[REMLT: **Virgilius**]

Virgine a) or. Virgine – Virginia c.q. Verginia (midden 5e eeuw v.C.); b) dochter van Virginius; d) zoals verteld in Livius *Ab urbe condita* (boek III, caput 44 e.v.); e) **Virgine**; f) dochter van Virgilius; g) door haar vader onthoofd om te voorkomen dat zij in handen valt van de corrupte rechter Apius – zoals verteld door Lytus Liveus; *Rose C*: r. 5323, 5369.

[REMLT: **Verghine** ; welke vorm als hoofdtrefwoord ?]

<http://en.wikipedia.org/wiki/Verginia>

voor Livius: <http://en.wikipedia.org/wiki/Livy>

ook nuttig: [http://en.wikipedia.org/wiki/Ab_Urbe_Condita_\(book\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Ab_Urbe_Condita_(book))

en: <http://www.thelatinlibrary.com/livy/liv.3.shtml>

Vlies, Guldijn zie **Guldijn Vlies**

Vrankerike h) or. France – het koninkrijk Frankrijk, m.n. het gebied rondom Parijs; i) **Vrankerike** – koninkrijk – [verg.]; *Rose C*: r. 1177, 6601, 10386.

[REMLT: **Vrankerike**]

[informatie onder h) iets meer ook voor de latere (13e eeuwse) middeleeuwen toepasselijk maken: Frankrijk, gebied rond Parijs e.d.]

hs. C r. 1177 = Oudfrans r. 1242 ["empereriz ou roïne"] = *Die Rose* r. 1183 "in Vrankerike ocht in Ingelant"

hs. C r. 6601 = Oudfrans r. 7101 [France] = *Die Rose* r. 6661

hs. C r. 10386 = Oudfrans r. 11212 [France] = *Die Rose* r. 10550

Vrecheit j) or. Avarice – Gierigheid, allegorie – als ongewenst buiten de Vergier geplaatst; k) **Vrecheit** – beeld op de muur van de Vergier – met mager, bleek en verwaarloosd uiterlijk, uiterst sober en zuinig <Vrechede> *Rose C*: r. 202, 236, 239.

[REMLT: **Vrecheit 2** maken nl. beeld

Vrees voor de hoogmoed zie **Anxt zorghe ende zeere vervaren**

Vrees zie **Vreese**

Vrees zie **Zorghe**

Vreese a) or. Peor – Vrees, allegorie; e) **Vreese** alias **Zorghe** – bewaakster [vrouw]; f) nicht van Scaemte/Scamelheit/Scande; g) is zeer angstig – bewaakt het rozenperk in de Vergier en later ook de burcht van Jalousie – strijdt tegen Wel Helen, Coenheit en Sekerheit <Vreesen> *Rose C*: r. 3657, 3663, 3666, 3822, 3824, 4041, 12890, 12948, 13237, 13261, 13292, 13295, 13823.

[REMLT: **Vreese**]

Vrezen voor een slechte faam zie **Ont sien over al van quade name**

Vriend zie **Amijs**

Vriend zie **Vrient**

Vriendelijc Spreken j) or. Douz Palers – Lieflijk Woord, allegorie; k) **Vriendelijc Spreken** – een troost – steunt de minnaars in hun lijden – is bij de Minnaar weggegaan, maar keert terug <Goelijc Spreken, Soete Sprake, Vriendelic Spreken, Vriendelike Spreken> *Rose C*: r. 2655, 2670, 2750, 4053, 9212.

[REMLT: V ; verwijzing maken in de S]

Vrient a) or. Amis – Vriend, allegorie; e) **Vrient** alias **Amijs** – jongeling; g) biedt de Minnaar troost door naar diens belevenissen te luisteren en goede raad in de

liefde te geven – raadt aan zowel de bewakers als de geliefde met ‘mooie’ woorden en ‘goedkope’ geschenken te paaien – zelf door Aermoede bij de burcht van Jalousie weggestuurd; *Rose V*: extra 7371

Rose C: r. 6691, 6703, 6724, 6727.

[REMLT: V]

Vriheit a) or. Franchise – Rondborstigheid, allegorie; e) **Vriheit** alias **Edelheit** – vrouwe; g) zacht lichaam, blanke huid, grijze ogen, rode mond, lang blond haar, gekleed in wit zijde – verblijft (danst) in de Vergier – neemt deel aan het leger van de God van Minnen, strijdt tegen Dangier – met Soete Ansien als bode naar Venus om hulp in de strijd te vragen – bevrijdt Scone Ontfaen uit de brandende burcht <Vrihede, Vriheide> *Rose C*: r. 1132, 1141, 9901, 13025, 13045, 13092, 13320, 13947, 13971.

[REMLT: **Vriheit (1)**]

Vriheit j) or. Franchise, gevederd met Valor en Cortoisie – de pijl Eerlijkheid, allegorie – zie ook **Hovesscheit** {is geworden? [**Hovesceit**] 2}; k) **Vriheit** – pijl van de God van Minnen, één van de vijf ‘goede’ <Vrihede> *Rose C*: r. 902.

[REMLT: **Vriheit 2** maken nl. pijl]

Vrolijkheid zie **Jolivecheit**

Vulcanus a) or. Vulcanus – Vulcanus c.q. Hephaistos, Grieks/Romeinse god van het vuur – smid der goden; b) echtgenoot van Venus; e) **Vulcanus** – [god]; f) echtgenoot van Venus; g) betrapt zijn vrouw Venus met haar minnaar Mars tijdens het liefdesspel – afgewezen door zijn vrouw om zijn lelijkheid door zijn werk in de smederij <Vulcane> *Rose C*: r. 12544, 12551.

[REMLT: **Vulcanus**]

N.B. wiki-linken onder a) omdraaien / toevoegen ? "Vulcanus, de Romeinse variant van de Griekse Hephaistos, god van het vuur en smid van de goden" o.i.d.

Waals, het zie **Walsche, dat**

Waarheid zie **Waerheit**

Waerheit a) or. ‘un valet [...] qui fu ses amis veritex’ – Waarheid, allegorie; e) **Waerheit** – jongeling; f) vriend (“amijs”) van Rijcheit; g) houdt van het royale hofleven – verblijft in de Vergier; *Rose C*: r. 1045.

[REMLT: samenvoegen met **Waerheit** ?]
Oudfrans r. 1109 [vertaald met 'haar ware vriend']
CD-rom MNW: *Die Rose* r. 1049

[Waerheit] a) or. veritez (geen allegorie) – Waarheid, allegorie;
e) **[Waerheit]** – [vrouw]; g) mag van Valsch Ghelaet niet weten wat hij doet en
'uitspookt' <Waer heide> *Rose C*: r. 10119.

[REMLT: samenvoegen met **Waerheit** ?]
Oudfrans r. 10932 'veritez' [vertaald met 'de waarheid wordt door hen verzwegen']
CD-rom MNW: *Die Rose* r. 10283

Wale Helen zie **Wel Helen**

Walewein a) or. Gauvain – Walewein c.q. Gawein; d) Ronde Tafel-ridder met
een zeer goede reputatie; e) **Walewein** – ridder; g) exemplarisch hoofs; *Rose C*:
r. 2026.

[REMLT: **Walewein**]

Walsche, dat n) [Fra. geen equivalent] het Waals, Oudfrans – taal; o) **dat**
Walsche – "alse ic int walsche hebbe gelesen"; *Rose A/B*: r. 11159.

[REMLT: **dat Walsch**]

<http://fr.wikipedia.org/wiki/Wallon>

zie ook 'koeterwaals'?: <http://nl.wikipedia.org/wiki/Koeterwaals>

en Dui.: <http://de.wikipedia.org/wiki/Kauderwelsch>

[N.B. eigenlijk altijd is bedoeld 'taal van de brontekst', alleen de *Reynaert* wijkt af ;
zie ook nog **[Gargoensce]**]

Wanhoop zie **Wanhope**

Wanhope j) or. Desesperance – de pijn Wanhoop, allegorie; k) **Wanhope** – pijn
van de God van Minnen, één van de vijf 'slechte'; *Rose C*: r. 931.

[REMLT: W]

Weigeringswoud zie **Ontsegghen**

Wel Helen a) or. Bien Celer – Mond Dicht, allegorie; e) **Wel Helen** – [man];
g) neemt deel aan het leger van de God van Minnen, strijdt tegen
Scaemte/Scamelheit/Scande en Vreese/Zorghe <Wale Helen> *Rose C*: r. 9651,
9896, 13206, 13209, 13221, 13248.

[REMLT: **Wel Helen**]

Weldoene a) Fra. valor (geen allegorie) – Weldoen, allegorie – opm. mogelijk niet bedoeld als allegorie; e) **Weldoene** "hi voerde teekijn ende baniere / van weldoene in alre manieren"; g) op banier van de ridder van Miltheit; *Rose C*: r. 1122.

[REMLT: W]

Oudfrans r. 1176 "qui porta l'enseigne / de valor et le gonfanon" [vertaald met 'die de standaard torst van onversaagbaarheid en faam']

CD-rom MNW: *Die Rose* r. 1126

Wellust zie **Delijt**

Wellust zie **Luxurie**

Y zie I

Zachte Blik zie **Soete Ansien**

Zachte Blik zie **Zoete Anezien**

Zachte Gedachte zie **Zoete Ghepeins**

Z zie S

Zeus zie **Jupiter**